

B. OSOBITNÁ ČASŤ

Čl. I

K § 1

Ustanovenie § 1 vymedzuje predmet zákona, ktorým je predovšetkým chrániť a podporovať efektívnu hospodársku súťaž. Fungujúca hospodárska súťaž má rôzne prínosy pre podnikateľov, spotrebiteľov, ako aj spoločnosť; podporuje podnikanie, rozširuje možnosti výberu pre spotrebiteľov a pomáha znižovať ceny a zvyšovať kvalitu výrobkov a služieb. Vede podnikateľov k tomu, aby boli viac produktívni a inovatívni, je teda kľúčová z hľadiska hospodárskeho rastu. Tam, kde funguje zdravé konkurenčné prostredie klesajú ceny za výrobky a služby, pričom z poklesu cien profitujú okrem spotrebiteľov aj podnikatelia, ktorí môžu svoju ponuku ďalej rozširovať. Hospodárska súťaž tiež vedie k vyššej kvalite výrobkov a služieb a k väčšiemu výberu pre spotrebiteľov, ktorí si môžu vybrať výrobok, ktorý im najviac vyhovuje vzájomným pomerom medzi cenou a kvalitou.

Úprava a explicitné pomenovanie účelu zákona je dôležitá aj z toho dôvodu, že nastavuje cieľ súťažnej politiky, čo je ochrana tzv. *consumer welfare*, alebo inými slovami, ochrana súťaže v prospech spotrebiteľa. Tento cieľ je nastavený v súlade so súťažnou politikou EÚ.¹ Nakoľko existujú aj iné možné ciele súťažnej politiky, je potrebné cieľ súťažnej politiky ako ochrana *consumer welfare* (resp. ochrana súťaže v prospech spotrebiteľa) explicitne upraviť v zákone.

V slovenskom právnom poriadku je ochrana hospodárskej súťaže zakotvená v čl. 55 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého sa hospodárstvo Slovenskej republiky zakladá na princípoch sociálne a ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky a zároveň stanovuje, že Slovenská republika chráni a podporuje hospodársku súťaž. Všeobecný zákaz zneužívania účasti na hospodárskej súťaži (nekalosúťažného konania a nedovoleného obmedzovania hospodárskej súťaže) je obsiahnutý v Obchodnom zákonníku, ktorý, pokiaľ ide o nedovolené obmedzovanie hospodárskej súťaže odkazuje na verejnoprávnu úpravu v zákone o ochrane hospodárskej súťaže.

Komplexná úprava verejnoprávnej ochrany hospodárskej súťaže v predkladanom návrhu zákona vytvára právny rámec pre elimináciu škodlivých praktík, ktoré napríklad vytláčajú konkurentov z trhu alebo zabraňujú novým hráčom vstúpiť na trh a tiež prostredníctvom kontroly koncentrácií predchádza vytvoreniu stavu, keď by spojenie podnikateľov narušilo účinnú súťaž na relevantnom trhu, najmä v dôsledku vytvorenia alebo posilnenia dominantného postavenia.²

Účelom zákona je taktiež úprava postavenia a pôsobnosti Protimonopolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „úrad“) ako orgánu vykonávajúceho dohľad nad dodržiavaním ustanovení zákona.

¹ Joaquín Almunia, Competition and consumers: The future of EU competition policy, prejav v rámci Dňa hospodárskejs spŕaže: „*All of us here today know very well what our ultimate objective is: Competition policy is a tool at the service of consumers. Consumer welfare is at the heart of our policy and its achievement drives our priorities and guides our decisions.*“ Ochrana *consumer welfare* ako cieľ európskej súťažnej politiky je uvedená aj vo viacerých oficiálnych dokumentoch EK, vid' napr. Guidelines on the application of Article 81(3) of the Treaty alebo Guidance on the Commission's enforcement priorities in applying Article 82 of the EC Treaty to abusive exclusionary conduct by dominant undertakings.

² Podľa správy o súťažnej politike z roku 2017, napríklad zásahy Európskej komisie proti kartelom v roku 2015 priniesli benefity pre spotrebiteľov v odhadovanej výške medzi 0,99 až 1,49 miliárd eur. V oblasti kontroly horizontálnych koncentrácií zasa priniesli benefity vo výške 1,08 až 2,69 miliárd eur. Vid' napr.

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/849466fb-41ab-11e6-af30-01aa75ed71a1>

K § 2

Ustanovenie odseku 1 upravuje osobnú pôsobnosť zákona. Vymedzuje teda okruh subjektov, na ktorých konanie a činnosti možno ustanovenia zákona aplikovať.

Osobná pôsobnosť zákona je pomerne široká a zahŕňa tri skupiny subjektov. V prvej kategórii sú podnikatelia, zatiaľ čo druhá kategória zahŕňa orgány štátnej správy, orgány územnej samosprávy a záujmovú samosprávu. V tretej sú iné osoby, o ktorých to ustanovuje zákon, môžu byť fyzické a právnické osoby, a to v najširšom slova zmysle. Tieto majú podľa zákona rôzne povinnosti, napríklad povinnosť predkladať informácie a podklady, prípadne aj práva, podať podnet, urobiť oznámenie a predložiť dôkazy ako oznamovateľ podľa § 53 zákona, požiadať o informáciu o veci a o vyjadrenie sa k veci po preukázaní záujmu na veci a pod. Fyzické osoby, resp. ich obydlie, môže byť so súhlasom súdu taktiež predmetom inšpekcie úradu. Právnickou osobou sa myslí akákoľvek právnická osoba vrátane subjektov verejnej správy, nadácií, občianskych združení a pod. Pokiaľ pôjde o posudzovanie protisúťažného konania právnických osôb na účely § 4 alebo § 7 zákona, tieto osoby budú posúdené ako podnikateľ, alebo prípadne na účely § 6 zákona, ako orgán štátnej správy, obec, vyšší územný celok, alebo ako záujmová samospráva podľa § 2 ods. 1 písm. a) alebo b).³ V návrhu zákona sa používa pojem osoba, čo zahŕňa aj fyzické aj právnické osoby, ako je vyššie vedené; niekde, osobitne v prípadoch povinností a sankcií sa osobitne uvádzajú slová fyzická osoba, právnická osoba, z hľadiska zdôraznenia.

Ako je uvedené aj nižšie v dôvodovej správe, pojem „podnikateľ“ sa v návrhu zákona zosúladzuje s pojmom „undertaking“, v predpisoch Európskej únie (ďalej aj ako „EÚ“), do slovenského jazyka preložený ako pojem „podnik“, ktorý je aplikovaný na európskej úrovni, a teda sa oddeľuje od právnej subjektivity. Je potrebné uviesť, že „podnikateľ“ môže zahŕňať aj subjekty štátnej správy alebo územnej samosprávy, prípadne záujmovej samosprávy, ak ich konanie alebo činnosti majú ekonomickú povahu. Avšak v prípade, že k protisúťažnému konaniu (resp. k posudzovanému konaniu) týchto subjektov dôjde pri výkone štátnej správy, prenesenom výkone štátnej správy alebo pri výkone samosprávy, prichádza do úvahy ich postih podľa § 6 zákona o ochrane hospodárskej súťaže.

Druhý okruh subjektov - orgány štátnej správy, orgány územnej samosprávy a záujmová samospráva, je vymedzený v nadväznosti na aplikáciu § 6, teda na subjekty v prípadoch, keď tieto subjekty nemožno považovať za podnikateľov, ale keď pri výkone samosprávy, alebo prenesenom výkone štátnej správy zo svojej pozície zjavnou podporou zvýhodňujú určitého podnikateľa alebo iným spôsobom obmedzujú súťaž.

Ustanovenie odseku 2 zakotvuje aplikáciu súťažných pravidiel aj na podnikateľov, ktorí sú poverení poskytovaním služieb vo verejnom záujme s výnimkou, keď by tieto subjekty nemohli plniť svoje povinnosti, ktoré predstavujú službu vo verejnom záujme a ktorá im vyplýva z osobitného predpisu, či už fakticky, alebo právne v dôsledku aplikácie súťažných pravidiel. Podľa čl. 106 ods. 2 a ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ C 326, 26. 10. 2012) v platnom znení (ďalej len „ZFEÚ“) „podniky poverené poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu alebo podniky, ktoré majú povahu fiškálneho monopolu, podliehajú pravidlám zmlúv, najmä pravidlám hospodárskej súťaže, za predpokladu, že uplatňovanie týchto pravidiel neznemožňuje právne alebo v skutočnosti plniť určité úlohy,

³ COMPact dostupný na <https://www.antimon.gov.sk/-2-posobnost-zakona/>

ktoré im boli zverené. Rozvoj obchodu nesmie byť ovplyvnený v takom rozsahu, aby to bolo v rozpore so záujmami Únie. Podľa ods. 3 čl. 106 ZFEÚ Komisia zabezpečí uplatňovanie ustanovení tohto článku a v prípade potreby vydá členským štátom príslušné smernice alebo rozhodnutia.“. Pojem verejný záujem vyplýva z ustanovení konkrétnych právnych predpisov. Takúto činnosť, resp. konanie, ktoré spôsobuje alebo môže spôsobiť obmedzenie súťaže, bude možné vyňať spod pôsobnosti tohto zákona iba za predpokladu, ak zabezpečenie poskytnutia služby vo verejnom záujme nie je možné zabezpečiť inak ako spôsobom, ktorý predstavuje obmedzenie súťaže.

Ustanovenie odseku 3 spresňuje, že v prípade, ak úrad aplikuje na konania podnikateľov čl. 101 a 102 ZFEÚ, procesne bude postupovať podľa vymedzených ustanovení zákona o ochrane hospodárskej súťaže. Podľa ustanovení zákona úrad postupuje aj pokiaľ ide napríklad o uplatnenie programu zhovievavosti, prípadne o ukladanie sankcií. Úrad je súčasťou Európskej siete hospodárskej súťaže (European Competition Network – ECN) a v rámci tejto siete spolupracuje na rôznych úrovniach s Európskou komisiou ako aj s úradmi iných členských štátov s kompetenciou aplikovať čl. 101 a 102 ZFEÚ. Tieto články ZFEÚ úrad aplikuje na prípady, kedy má dohoda obmedzujúca súťaž alebo zneužitie dominantného postavenia vplyv na obchod medzi členskými štátmi. V takých prípadoch má úrad právomoc aplikovať paralelne európske právo (čl. 101 a 102 ZFEÚ) ako aj národné právo § 4 a § 5.

Ustanovenia odsekov 4 a 5 predstavujú vymedzenie teritoriálnej pôsobnosti zákona a to tak, že zákon je účinný na území Slovenskej republiky. V zmysle odseku 4 sa však bude vzťahovať aj na činnosti a konania, ku ktorým síce došlo v cudzine, ale ktorých účinky vedú alebo môžu viesť k obmedzovaniu súťaže na tuzemskom trhu.

Pôsobnosť zákona je vylúčená v prípade obmedzovania súťaže, ktorého účinky sa prejavujú výlučne na zahraničnom trhu a ak z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná, nevyplýva niečo iné. V prípade, že v priebehu konania úrad zistí, že ide o obmedzovanie súťaže, ktorého účinky sa prejavujú výlučne na zahraničnom trhu, úrad konanie zastaví. V prípade, že medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, ustanovuje niečo iné, má táto prednosť pred ustanoveniami tohto zákona.

Zákon však nevylučuje pôsobnosť úradu v žiadnych oblastiach a to ani v oblastiach, ktoré sú sektorovo regulované. V zmysle európskej judikatúry platí, že súťažné pravidlá možno aplikovať taktiež aj paralelne popri špecifickej sektorovej regulácii všade tam, kde napriek existencii špecifickej sektorovej regulácie existuje priestor pre autonómne komerčné správanie podnikateľa, ktoré môže obmedzovať hospodársku súťaž (napríklad rozhodnutie Európskej komisie zo dňa 21.5.2003 vo veci Deutsche Telekom AG, prípad COMP/C-1/37.451, 37.578, 37.579, 2003/707/ES, Ú. v. EÚ L 263, 14.10.2003, s. 9, bod 54, potvrdené rozsudkom Všeobecného súdu zo dňa 10.4.2008, vo veci T-271/03, a rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie vo veci C- 280/08 zo dňa 14.10.2010, (2010) s. I 9555). Jediným prípadom, v ktorom by bola vylúčená kompetencia „prierezového regulátora“ konať by bol prípad, keď by vnútroštátna legislatíva priamo „vyžadovala“ protiprávne konanie podnikateľa, ktorý by nemal žiadnu možnosť pre svoje autonómne správanie, a ktorý by sa dodržiavaním regulačných pravidiel dostal do rozporu so súťažnými pravidlami. Z uvedeného vyplýva, že pravidlá hospodárskej súťaže sa budú aplikovať aj v tom prípade, ak je určité konanie vyžadované národnou legislatívou, pritom však zostáva otvorená možnosť súťaže, ktorá môže byť autonómnym konaním podnikateľa obmedzená. Súťažné normy sa teda aplikujú, ak sa

preukáže, že vnútroštátne právne predpisy ponechávajú priestor na to, aby hospodárska súťaž mohla byť vylúčená, obmedzená alebo narušená samostatným konaním podnikov.

K § 3

K odseku 1

V navrhovanom znení zákona dochádza k výraznej zmene, keď sa význam pojmu „podnikateľ“ podľa znenia zákona o ochrane hospodárskej súťaže obsahovo stotožňuje s pojmom „undertaking“- v prekladoch predpisov sa uvádza ako pojem „podnik“ podľa európskej judikatúry a legislatívy tak, ako je nižšie uvedené.

Harmonizáciu národných právnych úprav v otázke konceptu „undertaking“ si vyžaduje jednak smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1 z 11. decembra 2018 o posilnení právomocí orgánov na ochranu hospodárskej súťaže v členských štátoch na účely účinnejšieho presadzovania práva a o zabezpečení riadneho fungovania vnútorného trhu (Ú. v. EÚ L 11, 14.1.2019, s. 3 – 33) (ďalej len „smernica (EÚ) 2019/1“), ale spoločne s ňou aj praktická potreba zjednotenia pojmov a eurokonformného výkladu zodpovednostných inštitútov v Európskej únii. Jednotnosť výkladu je nevyhnutná aj z dôvodu, že úrad má popri zákone o ochrane hospodárskej súťaže pri protiprávných konaniach s vplyvom na obchod medzi členskými štátmi, povinnosť aplikovať články aj 101 a 102 ZFEÚ.

Podľa doterajšieho znenia zákona sa za podnikateľa považoval každý subjekt s právnou subjektivitou, ktorý sa zúčastňuje hospodárskej súťaže, bez ohľadu na povahu činnosti, ktorú vykonáva. Uvedený pojem zahŕňal tak podnikateľov podľa Obchodného zákonníka, ako aj akékoľvek ďalšie subjekty vykonávajúce hospodársku činnosť- tento pojem tak z inštitucionálneho hľadiska mohol zahŕňať aj iné osoby ako tradičných podnikateľov – napr. štátne orgány pre časť svojich činností, fyzické osoby vykonávajúce hospodársku činnosť atď., avšak z hľadiska definície mohlo ísť len o osoby s právnou subjektivitou. Tomu potom zodpovedali aj ďalšie ustanovenia zákona, podľa ktorých účastníkom konania bol vždy podnikateľ, ktorý sa dopustil protiprávneho konania a tomuto podnikateľovi sa zároveň za protiprávne konania ukladala peňažná sankcia vypočítaná z obratu tohto podnikateľa. Definícia „podniku“ podľa práva EÚ však nie je viazaná na právnú subjektivitu, ale chápe pojem „podnik“ ako hospodársku entitu.

Na rozdiel od doterajšej definície pojmu podnikateľ v zmysle zákona o ochrane hospodárskej súťaže, európske právo rozoznáva medzi subjektom, ktorý sa dopustil protiprávneho konania a subjektom, ktorému je adresované rozhodnutie o porušení súťažných pravidiel. Tento koncept vhodne odzrkadľuje ekonomickú realitu a väzby medzi subjektmi, ktoré sú súčasťou tej istej ekonomickej skupiny a umožňuje, aby pri prípadnom protiprávnom konaní došlo k spravodlivému a efektívnemu potrestaniu subjektov zapojených do protiprávneho konania.

Smernica (EÚ) 2019/1 vyžaduje zosúladenie právnych poriadkov vo viacerých otázkach, ktoré nie je možné dosiahnuť bez jednotnej aplikácie „konceptu podniku - undertaking“ z EÚ judikatúry. Ide napríklad o ukladanie pokút, keď smernica (EÚ) 2019/1 výslovne vyžaduje, aby členské štáty zabezpečili, aby sa pojem podnik uplatnil na účely ukladania pokút materským spoločnostiam, ako aj právnym a hospodárskym nástupcom podnikateľov.

Koncept podnikateľa podľa európskeho práva

ZFEÚ pojem „podnik“ používa v čl. 101 a 102, ktoré upravujú zákaz dohôd obmedzujúcich súťaž a zákaz zneužívania dominantného postavenia, avšak tento pojem nedefinuje a bližšie sa ním zaoberá rozhodovacia prax Európskej komisie a následne judikatúra súdov Európskej únie. Koncept podniku má najmä ekonomický rozmer a zdôrazňuje skôr „funkčnú“ (t. j. dôraz na povahu činností) než inštitucionálnu stránku.

Európska komisia vo svojom rozhodnutí FIFA⁴ vyjadrila koncept podniku tak, že akákoľvek entita, bez ohľadu na jej právnu formu, ktorá vykonáva hospodársku činnosť, tvorí podnik podľa čl. 101 a 102 ZFEÚ. Hospodárska činnosť pritom zahŕňa akúkoľvek aktivitu, bez ohľadu na to, či je alebo nie je zameraná na dosahovanie zisku.

Ďalej v prípade Dansk Rørindustri A/S⁵ aj Súdny dvor Európskej únie potvrdil, že pojem podnik zahŕňa každý subjekt „vykonávajúci hospodársku činnosť nezávisle od svojho právneho statusu a spôsobu financovania“ a že tento pojem v zmysle ustanovení ZFEÚ týkajúcich sa hospodárskej súťaže cit.: „nevyžaduje, aby dotknutý hospodársky celok mal právnu subjektivitu.“⁶

V rozsudku vo veci Hydrotherm Gerätebau GmbH⁷ Súdny dvor Európskej únie zdôraznil, že za podnik je potrebné považovať aj ekonomické jednotky pozostávajúce z viacerých osôb - či už fyzických osôb, alebo právnických. V rozsudku uviedol, že podnikom je termín, cit.: „označujúci ekonomickú jednotku na účel podstaty predmetnej dohody, hoci právne táto ekonomická jednotka pozostáva z viacerých osôb, či už fyzických alebo právnických.“

Judikatúra ďalej široko definuje povahu „hospodárskej činnosti“, tak, aby obsiahla všetky formy činnosti, v rámci ktorých môže dochádzať k protiprávnemu konaniu. Napríklad podľa rozsudku vo veci Ministero dello Sviluppo economico, Autorità per la vigilanza sui contratti pubblici di lavori, servizi e forniture (konanie o prejudiciálnej otázke),⁸ je hospodárskou činnosťou každá činnosť spočívajúca v ponuke tovaru alebo služieb na danom trhu. Naopak, činnosti, ktoré sa viažu na výkon verejnej moci nemajú hospodársku povahu odôvodňujúcu uplatnenie pravidiel v oblasti hospodárskej súťaže

Vzhľadom na definíciu podniku, môže byť jedna právnická osoba považovaná pre časť činností za podnik a pre časť svojich činností túto definíciu nemusí spĺňať. Z uvedeného teda vyplýva, že aj štát sám môže vykonávať hospodársku činnosť a teda môže konať ako podnik.⁹

⁴ Rozhodnutie Európskej Komisie zo dňa 27.10.1992 vo veci IV/33.384 a IV/33.378, [1992] OJ L326/31

⁵ Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 28.6.2005 v spojených veciach C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 Dansk Rørindustri A/S a i. proti Európskej komisii, Zb.[2005], s I-05425.

⁶ V danom prípade Súdny dvor Európskej únie odmietol argument založený na nemeckej verzii článku 1 protokolu č. 22 Dohody o Európskom hospodárskom priestore a osobitne tam uvedený pojem „subjekt práva“ („Rechtssubjekt“).

⁷ Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Hydrotherm Gerätebau GmbH proti Firma Compact del Dott. Ing. Mario Andreoli & C. Sas 170/83 Zb. [1984] s. 02999, ods. 11: „*In competition law, the term "undertaking" must be understood as designating an economic unit for the purpose of the subject-matter of the agreement in question even if in law that economic unit consists of several persons, natural or legal*“.

⁸ Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 12.12.2013 vo veci C 327/12 Ministero dello Sviluppo economico, Autorità per la vigilanza sui contratti pubblici di lavori, servizi e forniture proti SOA Nazionale Costruttori – Organismo di Attestazione SpA (konanie o prejudiciálnej otázke), neuverejnený v Zbierke.

⁹ Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 20.3.1985, Taliansko proti Európskej komisii, 41/83, Zb. [1983] 873, body 16 až 20.

Vzhľadom na „funkčnú“ definíciu podniku môže pojem „podnik“ v zmysle súťažného práva zahŕňať veľké množstvo rôznych subjektov, napríklad:

- právnické osoby vykonávajúce hospodársku činnosť,
- orgány verejnej moci, pokiaľ ide o časť činností, ktoré majú hospodársku povahu – napríklad prípad Klaus Höfner and Fritz Elser,¹⁰
- fyzické osoby ako subjekt súťažného práva (napríklad umelci, pokiaľ vykonávanie ich umeleckej činnosti malo obchodný cieľ – napríklad prípad Deutsche Grammophon¹¹),
- osoby vykonávajúce aktivity v oblasti športu, v prípade ak ich činnosť možno považovať za „obchodnú činnosť“ – napríklad prípad David Meca-Medina a Igor Majcen,¹²
- združenie podnikov ako subjekt súťažného práva (napríklad združenie členov profesijnej komory – prípad Wouters,¹³)
- „tretie strany“, ktoré priamo nepodnikajú na dotknutom relevantnom trhu, ale zúčastňujú sa na protiprávnom konaní iným spôsobom- prípad AC-Treuhand AG.¹⁴

Ako je uvedené vyššie, v európskej rozhodovacej praxi sa koncept podniku aplikuje tak, aby bola minimalizovaná možnosť zbavenia sa zodpovednosti za protiprávne konanie, prostredníctvom rôznych obchodných operácií, akými sú napríklad zmena formy právnickej osoby, presúvanie aktivít na dcérske spoločnosti nedosahujúce vysoký obrat, prípadne zánik spoločností a presunutie aktivít na nástupnícku spoločnosť.

Vyššie uvedené sa berie do úvahy najmä dvoma spôsobmi, ktoré umožňujú pripísanie zodpovednosti za protiprávne konanie spáchané jednou spoločnosťou druhej spoločnosti.

Po prvé, ide teda o uplatnenie zodpovednosti materskej spoločnosti za konanie dcérskej spoločnosti (tzv. parental liability koncept), po druhé uplatnenie zodpovednosti ekonomického nástupcu (uplatnenie tzv. testu ekonomickej kontinuity).

Oba tieto koncepty sa potom premietajú aj do nového znenia zákona o ochrane hospodárskej súťaže (pozn. princíp ekonomickej kontinuity čiastočne reflektuje už aj doterajšie znenie zákona o ochrane hospodárskej súťaže a test ekonomickej kontinuity bol aplikovaný aj v niektorých doterajších rozhodnutiach úradu).

Pokiaľ ide o aplikáciu konceptu „parental liability“, tento koncept umožňuje prisúdenie zodpovednosti materskej spoločnosti za konanie jej dcérskej spoločnosti, ak dcérska spoločnosť bola v čase porušenia pod rozhodujúcim vplyvom svojej materskej spoločnosti. Podstatou tohto konceptu je tá skutočnosť, že porušenie je spáchané podnikateľom ako ekonomickou entitou/jednotkou a nielen dcérskou spoločnosťou, ktorá sa priamo podieľala na porušení, resp. zodpovednosť za porušenie nesie podnikateľ ako ekonomická entita/jednotka,

¹⁰ Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 23.4.1991 vo veci Klaus Höfner and Fritz Elser proti Macrotron GmbH, Zb.[1991], s I-01979.

¹¹ Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 8.6.1971 vo veci 78/70 Deutsche Grammophon proti Metro.

¹² Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 18.7.2006 vo veci C-519/04 David Meca-Medina a Igor Majcen proti Komisii Európskych spoločenstiev, Zb. [2006], s. I-06991.

¹³ Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 19.2.2002 vo veci C-309/99 Wouters proti Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten Zb. [2002], s. I-1577.

¹⁴ Rozsudok Súdu prvého stupňa zo dňa 08. júla 2007 vo veci T- 99/04 AC-Treuhand AG proti Komisii Európskych spoločenstiev Zb.[200], s. II-01501

teda aj materská spoločnosť, hoci, napríklad, sa jej zamestnanci nezúčastňovali priamo na kartelových stretnutiach.

Tento postup odzrkadľuje väzby existujúce v rámci ekonomických skupín a vplyv, ktoré majú materské spoločnosti pri tvorbe politiky a stratégie ich dcérskych spoločností. Umožňuje tak pri ukladaní sankcie zohľadniť okrem iného nielen obrat dcérskej spoločnosti, ale tiež obrat materskej spoločnosti, t. j. celkový obrat ekonomickej skupiny.

Uvedené vychádza z toho, že fakt, že dcérska spoločnosť je oddelenou právnickou osobou s vlastnou právnou subjektivitou nie je dostatočný na to, aby bola vylúčená možnosť pričítania zodpovednosti za konanie dcérskej spoločnosti materskej spoločnosti.

Napríklad v prípade *Groupe Gascogne SA*¹⁵ Súdny dvor Európskej únie zdôraznil, že správanie dcérskej spoločnosti môže byť pripísané materskej spoločnosti najmä vtedy, keď dcérska spoločnosť napriek tomu, že má vlastnú právnú subjektivitu, neurčuje svoje správanie na trhu nezávisle, ale v podstate uplatňuje pokyny, ktoré jej dala materská spoločnosť, berúc do úvahy najmä hospodárske, organizačné a právne väzby medzi týmito dvoma právnymi subjektmi. Podľa vyššie uvedeného rozsudku je dcérska spoločnosť pod rozhodujúcim vplyvom materskej spoločnosti najmä tam, kde dcérska spoločnosť cit.: „nerozhoduje samostatne o svojom vlastnom konaní na trhu, ale vykonáva, vo všetkých ohľadoch inštrukcie, ktoré jej dala jej materská spoločnosť.“.

Súdny dvor Európskej únie vo svojej rozhodovacej praxi stanovil dve podmienky pričítateľnosti protisúťažného konania dcérskej spoločnosti materskej spoločnosti, t. j.: „žalobca bol schopný vykonávať rozhodujúci vplyv na politiku svojich dcérskych spoločností (...) a v skutočnosti tento rozhodujúci vplyv aj vykonával.“. V zmysle judikatúry (napríklad prípad *Akzo Nobel NV*¹⁶), na zistenie, či dcérska spoločnosť určuje svoje správanie na trhu nezávisle, treba vziať do úvahy všetky relevantné okolnosti súvisiace s ekonomickými, organizačnými a právnymi väzbami, ktoré spájajú dcérsku spoločnosť s materskou spoločnosťou, a ktoré sa môžu z prípadu na prípad meniť, a preto nemôžu byť predmetom taxatívneho vymedzenia.

Súdny dvor Európskej únie už v prípade vo veci *AEG-Telefunken AG*¹⁷ stanovil vyvrátiťnú domnienku 100 % vlastníctva, v zmysle ktorej sa rozhodujúci vplyv materskej spoločnosti na dcérsku spoločnosť považuje za preukázaný v prípade, keď je dcérska spoločnosť v úplnom vlastníctve materskej spoločnosti. V takomto prípade nie je potrebné skúmať žiadne ďalšie okolnosti, z ktorých by vyplývalo, že materská spoločnosť má rozhodujúci vplyv na konanie dcérskej spoločnosti, je pritom na dotknutom podnikateľovi, aby túto domnienku vyvrátil.¹⁸

Neskoršia judikatúra aplikáciu tohto princípu potvrdila a ďalej rozvíjala. V zmysle ďalšej judikatúry nie je nevyhnutné na prisúdenie zodpovednosti materskej spoločnosti za konanie dcérskej spoločnosti preukázanie 100% vlastníctva a Súdny dvor Európskej únie takéto

¹⁵ Rozsudok Súdneho dvora zo dňa 26.11.2013 vo veci C-58/12 *Groupe Gascogne SA* proti Európskej komisii, neuverejnený v Zbierke, ods. 50-56.

¹⁶ Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 10.9.2009 vo veci C-97/08P *Akzo Nobel NV* a iní proti Európskej komisii, Zb. [2009], s. I-8237, ods. 58.

¹⁷ Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 25.10.1983 vo veci 107/82 *Allgemeine Elektrizitäts-Gesellschaft AEG-Telefunken AG* proti Komisii Európskych spoločenstiev. Zb. [1983] s. 03151.

¹⁸ Rozsudok vo veci C-97/08 *Akzo Nobel NV* a iní proti Komisii Európskych spoločenstiev Zb. [2009], s. I-8237, ods. 61 a 62.

„automatické“ prisúdenie zodpovednosti považoval za správne i v prípade, kde materská spoločnosť vlastnila niečo viac ako 96% majetku dcérskej spoločnosti.¹⁹

V prípade Avebe²⁰ zasa Všeobecný súd potvrdil závery Európskej komisie, ktorá prisúdila zodpovednosť za konanie dcérskej spoločnosti dvom materským spoločnostiam, z ktorých každá vlastnila v dcérskej spoločnosti 50 % podiel na trhu.

V zmysle judikatúry sa tiež domnienka založená na vlastníctve podielu zodpovedajúceho celému základnému imaniu neuplatňuje len v prípade, ak je medzi materskou spoločnosťou a jej dcérskou spoločnosťou priamy vzťah, ale aj v prípade, keď je tento vzťah nepriamy, prostredníctvom ďalšej dcérskej spoločnosti.²¹

V prípade HFB²² Všeobecný súd riešil osobitný prípad pripísania zodpovednosti v rámci podniku, keď Európska komisia rozhodla o tom, že fyzická osoba mala priamu a nepriamu kontrolu nad množstvom spoločností a aktívne sa zúčastňovala na karteli. Zodpovednosť však nebola pripísaná tejto fyzickej osobe, ale spoločne a nerozdielne spoločnostiam, ktoré tvorili jednu ekonomickú skupinu. Všeobecný súd potvrdil toto rozhodnutie Európskej komisie, na základe ktorého boli uznané zodpovednými za porušenie spoločne a nerozdielne viaceré spoločnosti, ktoré podľa súdu patrili do jednej ekonomickej skupiny. Všeobecný súd uviedol, že v prípade absencie osoby na čele, ktorej ako osobe zodpovednej za koordináciu aktivít skupiny, by mohla byť pripísaná zodpovednosť za porušenie, ktorého sa dopustili rôzne spoločnosti, ktoré sú súčasťou danej ekonomickej skupiny, Európska komisia bola oprávnená uznať za spoločne a nerozdielne zodpovedné všetky spoločnosti patriace do tejto ekonomickej skupiny s cieľom zabezpečiť, aby formálne oddelenie týchto spoločností, ktoré vyplýva z ich odlišnej právnej subjektivity nebránilo záveru, že tieto spoločnosti konali na trhu spoločne.

Z uvedeného je zrejmé, že koncept podniku je dynamický, v čase sa meniaci, vždy sa prispôbujúci ekonomickým podmienkam na príslušnom trhu.

Pokiaľ ide o prechod zodpovednosti za protiprávne konanie, bližšie k zásadám uplatnenia prechodu zodpovednosti úrad uvádza v dôvodovej správe k ustanoveniu § 20 ods. 3, ktoré sa týka ekonomického nástupníctva pri prechode zodpovednosti za protiprávne konanie.

Zmeny v navrhovanom znení zákona oproti doterajšej právnej úprave

Vyššie popísaný koncept podniku v zmysle európskeho práva sa teda pretavuje do definície pojmu „podnikateľ“ podľa navrhovaného znenia zákona, vrátane vyššie uvedených zodpovednostných inštitútov.

Pojem podnikateľ podľa zákona o ochrane hospodárskej súťaže nebude naviazaný na právnu subjektivitu, ale v popredí bude „funkčná stránka“ tohto pojmu, v súlade s vyššie uvedenou judikatúrou. Zároveň, vzhľadom na fakt, že ZFEÚ nedefinuje koncept podniku a tento koncept je tvorený najmä judikatúrou, ktorá sa neustále vyvíja, je nevyhnutné ponechať aj

¹⁹ Rozsudok Všeobecného súdu zo dňa 14.7.2011 vo veci T-189/06, Arkema France SA proti Európskej komisii, neuverejnený v Zbierke, ods. 42-49.

²⁰ Napríklad rozsudok Všeobecného súdu zo dňa 27.9.2006 vo veci T-314/01 Avebe proti Európskej komisii Zb. [2006], s. II-3085, ods. 136.

²¹ Rozsudok Všeobecného súdu zo dňa 27.10.2010 vo veci T-24/05 Alliance One International a i. proti Európskej komisii, neuverejnený v Zbierke.

²² Rozsudok Všeobecného súdu zo dňa 20.3.2002 vo veci T-9/99 HFB a iní proti Európskej komisii Zb. [2002], s. II-1487, ods. 66.

definíciu pojmu podnikateľ v návrhu zákona dostatočne flexibilnú, umožňujúcu reflektovanie prípadného ďalšieho vývoja v európskej rozhodovacej praxi.

Hoci dochádza k obsahovej harmonizácii s konceptom podniku podľa európskej judikatúry a rozhodovacej praxe európskych inštitúcií, z terminologického hľadiska ostáva v slovenskom znení zákona pôvodný pojem „podnikateľ“ (iba s odlišným významom oproti doterajšej definícii), a to vzhľadom na fakt, že pojem „podnik“ je v inom význame používaný v Obchodnom zákonníku (a tiež v zákone o ochrane hospodárskej súťaže) a aplikáciou nového pojmu by tak mohlo dôjsť k výkladovým nejasnostiam.

V navrhovanom znení zákona sa obsahová zmena pojmu „podnikateľ“ pretavuje aj do ďalších navrhovaných ustanovení.

Účastníkom správneho konania podľa § 20 síce môže byť naďalej iba osoba s právnou subjektivitou, avšak v súlade s aplikáciou novej definície podnikateľa to môžu byť na strane jedného podnikateľa aj viaceré osoby, ktoré sú jeho súčasťou, a ktoré sú spoločne zodpovedné za protiprávne konanie (napr. materská a dcérska spoločnosť).

Ďalej, podľa navrhovaných ustanovení upravujúcich ukládanie pokút (§ 42 navrhovaného zákona), horná hranica pre uloženie sankcie vo výške 10 % sa v súlade so smernicou (EÚ) 2019/1 v prípade porušení v rámci antitrustu vyráta z obratu podnikateľa, t. j. z obratu všetkých subjektov, ktoré budú uznané ako zodpovedné za porušenie. Okrem toho, podľa § 42 ods. 5 navrhovaného zákona bude možné finančnú sankciu uložiť aj viacerým subjektom, ktoré sú súčasťou jedného podnikateľa a ktorí za jej zaplatenie budú zodpovední spoločne a nerozdielne (napr. materská spoločnosť a dcérska spoločnosť).

Efektívnosť aplikácie konceptu „podnikateľa“ je potom doplnená aj priamou vykonateľnosťou rozhodnutí orgánov na ochranu hospodárskej súťaže v iných členských štátoch (§ 60 navrhovaného zákona).

Uvedená zmena v definícii pojmu „podnikateľ“ spolu s nadväzujúcimi zmenami v ďalších zákonných ustanoveniach teda umožní efektívne vyvodzovanie zodpovednosti za protiprávne konanie v súlade s európskym súťažným právom a zabezpečí harmonizáciu s konceptom podniku podľa európskej judikatúry.

K odsekom 2 až 4

Ustanovenia § 3 ods. 2 až 4 obsahujú definície niektorých pojmov, pričom uvedené pojmy je potrebné vnímať v kontexte dôvodovej správy k § 4 návrhu zákona.

Návrh zákona chápe dohodu v širšom poňatí v porovnaní s Občianskym alebo Obchodným zákonníkom, t. j. ako ústnu dohodu, písomnú dohodu a dohodu uzavretú konkludentne, ako aj iné súhlasné prejavy vôle vyvedené z ich konania, ktorými môžu byť rôzne gentlemanské dohody alebo dohody preukázané na základe dôkazných prostriedkov iných ako je zmluva (ktoré jednoznačne preukazujú, že k dohode podľa tohto zákona muselo dôjsť, aj keď úrad nemôže jednoznačne preukázať, že došlo k ústnej dohode, resp. nemá k dispozícii písomnú zmluvu). Pokiaľ ide o pojem „zosúladené postupy“, z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie vyplýva, že zosúladený postup má protisúťažný cieľ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ, pokiaľ z dôvodu jeho obsahu a účelu, ako aj vzhľadom na právny a hospodársky kontext, v ktorom sa nachádza, je tento postup konkrétne spôsobilý vylučovať, obmedzovať alebo skresľovať hospodársku súťaž v rámci spoločného trhu. Výmena informácií medzi

konkurentmi má protisúťažný cieľ, ak je spôsobilá odstrániť neistotu týkajúcu sa konania, ktoré majú v úmysle dotknuté podniky, najmä pokiaľ ide o presný dátum, rozsah a spôsoby prispôsobenia, ktoré musia dotknuté podniky zaviesť, vrátane prípadu, kde sa prispôsobenie týka zníženia provízie zmluvných predajcov, a nie spotrebiteľských cien. Dôležitý nie je ani tak počet stretnutí dotknutých podnikov, ako skôr skutočnosť, či jeden alebo viac kontaktov, ktoré sa uskutočnili, umožnili týmto podnikom zohľadniť informácie, ktoré si vymenili so svojimi konkurentmi, aby stanovili svoje správanie na danom trhu a vedome nahradili riziká hospodárskej súťaže vzájomnou praktickou spoluprácou.

K odseku 5

Ustanovením § 3 ods. 5 sa definuje, ktoré osoby sa považujú na účely zákona za zamestnancov podnikateľa. Nejde iba o osoby, ktoré sú zamestnancami v zmysle pracovnoprávných predpisov, ale za zamestnanca podnikateľa možno považovať napríklad aj štatutárny orgán podnikateľa, člena štatutárneho orgánu podnikateľa, kontrolný orgán podnikateľa, člena kontrolného orgánu podnikateľa, atď., ako aj iné osoby vykonávajúce činnosti pre podnikateľa. Uvedená definícia má význam napríklad pri aplikácii ustanovení zákona súvisiacich s povinnosťami podnikateľa pri vykonávaní inšpekcie, podávaní vysvetlení a pod.

K odseku 6

Ustanovením § 3 ods. 6 sa definuje a zároveň spresňuje, ktoré osoby sa považujú na účely zákona za zamestnancov úradu a môžu vykonávať právomoci úradu. Za zamestnanca úradu je možné považovať okrem osôb v zmysle príslušných pracovnoprávných predpisov aj všetky osoby, ktoré sú poverené plnením úloh patriacich do pôsobnosti úradu. Na takto definovaného zamestnanca úradu sa potom vzťahuje napríklad povinnosť mlčanlivosti v zmysle ustanovení zákona.

K odsekom 7 až 9

Relevantný trh predstavuje trh, na ktorom dochádza k stretu dopytu a ponuky po určitom tovare, či službe. Definovanie relevantného trhu má význam pri vymedzení protisúťažných praktík, alebo iných činností a konaní, ktoré spadajú do vecnej pôsobnosti zákona o ochrane hospodárskej súťaže, ku ktorým dochádza vždy v určitej oblasti hospodárskej činnosti podnikateľov. Prostredníctvom definície relevantného trhu je možné zistiť pozíciu podnikateľa na trhu, zistiť súťažné tlaky, ktorým musí podnikateľ čeliť a zistiť jeho konkurentov, ktorí ovplyvňujú správanie podnikateľa.

Napríklad pri praktike zneužitia dominantného postavenia umožňuje definícia relevantného trhu určenie trhových podielov pre účely určenia dominancie. Pri dohodách obmedzujúcich súťaž zasa definícia relevantného trhu umožňuje napríklad posúdiť aplikáciu výnimky zo zákazu dohôd obmedzujúcich súťaž, pri kontrole koncentrácií táto definícia predstavuje základ pre posúdenie koncentrácie, resp. pre určenie, v akom súťažnom prostredí dochádza ku koncentracii. Judikatúra však zároveň vymedzuje, že nie vždy je na konštatovanie porušenia definícia relevantného trhu potrebná, napríklad pri cieľových dohodách obmedzujúcich súťaž sa definovanie relevantného trhu nevyžaduje, postačuje v zmysle judikatúry uviesť oblasť,

ktorej sa porušenie dotýka²³ (napr. horizontálne dohody o cenách, rozdelení trhov a pod., keďže tieto sú zakázané už na základe svojho škodlivého cieľa a bez ohľadu na ich dopady a na podiel ich účastníkov na trhu).

Relevantný trh je dynamickým konceptom, nie je nemenným, keďže trh ako taký sa neustále vyvíja. Preto sa relevantný trh zisťuje a vyhodnocuje znovu pri každom novom prípade aplikácie súťažného práva. Pri určení relevantného trhu sa môžu v prípade v prípade kontroly koncentrácií zohľadniť iné faktory ako v prípade posudzovania dohôd obmedzujúcich súťaž a zneužívania dominantného postavenia a.

Ustanovenie odseku 8 ďalej definuje tovarový relevantný trh, ktorý pozostáva zo všetkých tovarov, ktoré sú považované za identické, vymeniteľné alebo nahraditeľné z hľadiska spotrebiteľa, a to na základe zhodnotenia najmä ich charakteristík, ceny a zamýšľaného účelu použitia. Zákonná definícia relevantného trhu vychádza z európskej legislatívy²⁴ a judikatúry v tejto oblasti. Z tohto dôvodu sú princípy prístupu k zadefinovaniu relevantného trhu uplatňované v EÚ a Slovenskej republike totožné. Pri definícii relevantného trhu je teda nevyhnutné aplikovať princípy stanovené v európskom práve.

Ustanovenie odseku 9 definuje priestorový relevantný trh, ktorý zahŕňa oblasť, v ktorej sú súťažné podmienky dostatočne homogénne a ktorá sa od ostatných oblastí výrazne odlišuje práve preto, že súťažné podmienky v nej sú odlišné od podmienok v iných oblastiach. Faktory vplývajúce na definovanie/určenie priestorového trhu môžu zahŕňať napr. regulačné bariéry v určitých sektoroch, kvóty, clá, limitovaný prístup k distribučným kanálom. Rozsah priestorového trhu môže byť limitovaný pri objemných tovaroch a tovaroch nízkej hodnoty, kde majú podstatnú úlohu prepravné náklady, ako aj súčasnými geografickými zvyklosťami spotrebiteľov.

K odseku 10

Zákon v tomto ustanovení konkretizuje výpočet obratu na účely zákona.

Obrat je tvorený výnosmi podnikateľa (alebo ich účtovným ekvivalentom) dosiahnutými z aktivít podnikateľa, ktoré predstavujú jeho bežnú činnosť. Pri výpočte obratu na účely zákona je potrebné zohľadniť poskytované zľavy. Do obratu sa nezahŕňajú nepriame dane. K obratu je potrebné pripočítať aj finančnú pomoc poskytnutú podnikateľovi podľa § 3 písm. i) zákona.

K odseku 11

Za finančnú pomoc poskytnutú podnikateľovi sa na účely tohto zákona považuje každá finančná peňažná pomoc poskytnutú podnikateľovi z verejných zdrojov, ktorá sa týka činnosti vykonávanej podnikateľom, a ktorá sa prejaví v cene jeho tovaru.

K odseku 12

Navrhovaná právna úprava precizuje pojem dôverná informácia. Dôvernou informáciou sa na účely zákona považuje informácia, ktorá nie je obchodným tajomstvom, ani informáciou

²³ Vid' napr. rozsudok zo dňa 21.9.2006 vo veci C- 105/04 Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied proti Európskej komisii, Zb. [2006], s. I-8725, bod 125.

²⁴ Oznámenie Komisie o definícii relevantného trhu na účely práva hospodárskej súťaže spoločenstva Ú. v. ES C 372, 09.12.1997 s. 5 –13 (ďalej v texte ako „Oznámenie Komisie“).

chránenou podľa osobitných predpisov²⁵, je dostupná iba obmedzenému okruhu osôb a v prípade jej sprístupnenia by mohlo dôjsť k vážnej ujme na právom chránených záujmoch osoby, ktorá ju poskytla alebo inej osoby. Charakter dôvernej informácie môžu mať i informácie predložené žiadateľom o uplatnenie programu zhovievavosti. Ochrana tohto typu informácií je namieste, nakoľko jednou z podmienok pre uplatnenie programu zhovievavosti je priznanie účastníka dohody obmedzujúcej súťaž a uvedenie informácií potrebných na preukázanie takéhoto porušenia. Poskytnutie takýchto informácií iným osobám by mohlo viesť k ich využitiu v súkromnoprávných sporoch o náhradu škody pre porušenie súťažných pravidiel. Je preto potrebné zabezpečiť rovnováhu, t. j. efektívne uplatňovanie programu zhovievavosti a teda efektívne odhaľovanie porušení súťažných pravidiel bez narušenia možnosti vymáhania náhrady škody. Cieľom ochrany informácií súvisiacich s uplatnením programu zhovievavosti je zabezpečiť dostatočnú motiváciu účastníkov dohôd obmedzujúcich súťaž, ktorých od priznania sa k účasti na dohode obmedzujúcej súťaž môže odrádzať práve možnosť využitia tohto priznania a predložených informácií v súkromnoprávných sporoch.

K odseku 13

Ustanovením § 3 ods. 13 sa zavádza definícia pojmu úrad iného členského štátu, pod ktorým sa rozumie orgán hospodárskej súťaže, ktorý je určený členským štátom Európskej únie podľa čl. 35 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže ustanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy v platnom znení (ďalej len „nariadenie (ES) č. 1/2003 v platnom znení“) ako orgán zodpovedný za uplatňovanie ustanovení čl. 101 a 102 ZFEÚ.

Úrad iného členského štátu predstavuje užší pojem, ako orgán hospodárskej súťaže, a teda ak zákon používa len pojem orgán súťaže iného štátu, sú v ňom zahrnuté aj úrady iných členských štátov, ale aj obdobné inštitúcie s právomocou v oblasti hospodárskej súťaže iných krajín. Primárne úrad spolupracuje s úradmi iných členských štátov na základe nariadenia (ES) č. 1/2003 v platnom znení, avšak nie je vylúčené uzavretie zmluvy mimo tohto režimu, ktorá by umožnila spoluprácu s krajinou mimo EÚ, takáto situácia môže nastať napríklad v súvislosti s Brexitom.

K odseku 14

Ustanovením § 3 ods. 14 sa zavádza definíciu pojmu spotrebiteľ na účely návrhu zákona. V zmysle európskeho práva hospodárskej súťaže je spotrebiteľ chápaný v širšom zmysle a na ten účel sa zosúladujú aj súvisiace pojmy v zákone. V rámci európskej únie v oblasti hospodárskej súťaže pojem spotrebiteľ z ang. „consumer“ je širší pojem a nemyslí sa len „konečný spotrebiteľ“, môže ním byť napríklad aj právnická osoba v pozícii užívateľa, a preto sa na tento účel zavádza definícia zosúladujúca pojmy s tým súvisiace v zákone.

K § 4

Jednou z foriem obmedzovania hospodárskej súťaže, ktoré zákon zakazuje, je uzatváranie dohôd obmedzujúcich súťaž. Koncept uvedených ustanovení sa v porovnaní so súčasným

²⁵ Napríklad zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 215/2004 Z. z., zákon č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov.

legislatívnym znením významovo nemení. Zmeny, ktoré sú navrhnuté v porovnaní so súčasným stanovom sú len legislatívno- technického charakteru.

Podľa odseku 1, dohodami obmedzujúcimi súťaž sú dohody podnikateľov, zosúladené postupy podnikateľov a rozhodnutia združení podnikateľov, ktoré majú priamo za cieľ alebo ktorých následkom môže byť obmedzovanie súťaže. Uvedené ustanovenie obsahuje generálnu klauzulu, ktorá je v odseku 4 konkretizovaná demonštratívne uvedenými skutkovými podstatami.

Pojem „dohody obmedzujúce súťaž“ zahŕňa jednak horizontálne dohody (dohody medzi konkurentmi) a vertikálne dohody (dohody medzi podnikateľmi, z ktorých každý pôsobí na inej úrovni výrobného alebo distribučného reťazca). Príkladom vertikálnych dohôd sú napríklad dohody o určení ceny ďalšieho predaja (z ang. „resale price maintenance“, tzv. „RPM“). Zákon rozdelenie dohôd na horizontálne dohody a vertikálne dohody výslovne neuvádza, keďže uvedené nie je rozhodujúce pre posúdenie dohody, ako zakázanej. V ďalšom kontexte (napríklad program zhovievavosti) sa však jednotlivé typy dohôd v návrhu zákona odlišujú.

Znenie § 4 odsekov 1 a 3 sú s malými odlišnosťami s ohľadom na legislatívnu techniku obdobné zneniu čl. 101 ZFEÚ, ktoré rovnako obsahuje generálnu klauzulu a demonštratívny výpočet skutkových podstat. Z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie vyplýva, že hoci sú typy dohôd obmedzujúcich súťaž uvedené v čl. 101 ZFEÚ demonštratívne, nemožno povahu zákazov stanovených v tomto ustanovení a podmienky, ktorých naplnením dôjde k ich uplatneniu, označiť za nepresné a neumožňujúce predvídateľnosť. Ustanovenie o zákaze dohôd obmedzujúcich súťaž je nutné posudzovať v kontexte komplexného systému ustanovení zákona, ktorých cieľom je zabezpečiť účinnú a ničím nenarušenú hospodársku súťaž. Vzhľadom na skutočnosť, že právo hospodárskej súťaže je úzko prepojené s ekonomikou, je založené na princípoch a teóriách z oblasti ekonomie a trhy podliehajú vývoju, nie je možné vymedziť taxatívne všetky možné typy dohôd. Takýto prístup je v súlade s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie, z ktorej je zároveň zrejmé, že súčasťou tohto zákazu je napríklad akákoľvek koordinácia a výmena informácií vzájomných konkurentov, ktorá im umožňuje prispôbiť ich budúce správanie na trhu. Rovnaký prístup sa uplatňuje aj v prípade zneužívania dominantného postavenia.

Ako je zrejmé z ustanovenia odseku 1, pre konštatovanie, že došlo k uzavretiu dohody obmedzujúcej súťaž je potrebné, aby táto dohoda mala za cieľ, alebo za následok obmedzenie súťaže. Ak sa nepreukáže, že dohodou sledovaný účel je pre súťaž dostatočne škodlivý, musia sa posúdiť následky dohody. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, na účely uplatnenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ, nie je potrebné posudzovať konkrétne účinky dohody, keď sa už raz zistí, že jej cieľom je obmedziť, zabrániť alebo skresliť hospodársku súťaž. (napríklad rozsudok vo veci *Établissements Consten S.à.R.L. a Grundig-Verkaufs-GmbH*²⁶). Z uvedeného vyplýva, že dohody obmedzujúce súťaž možno rozdeliť na dohody, ktoré majú za cieľ obmedziť súťaž (tzv. cieľové dohody – z ang. „by object“) a dohody ktoré majú za následok obmedzenie súťaže (tzv. necieľové dohody alebo „dopadové“ dohody – z ang. „by effect“), inými slovami, ktoré sú škodlivé už z hľadiska cieľa alebo svojho účinku.

²⁶ Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 13.7.1966 v spojených veciach 56/64 a 58/64 *Établissements Consten S.à.R.L. a Grundig-Verkaufs-GmbH* proti Komisii Európskeho hospodárskeho spoločenstva Zb. [1966], s. 00429.

Rozlišovanie medzi cieľovými a necieľovými dohodami spočíva v tom, že určité dohody možno považovať zo súťažného hľadiska za škodlivé už z dôvodu ich povahy, nezávisle od ich konkrétnych dopadov na súťaž. Na rozdiel od cieľových dohôd, pri ktorých sa teda škodlivý následok prezumuje, pri necieľových dohodách je potrebné skúmať ich skutočné dopady na hospodársku súťaž. Necieľové vertikálne dohody sa považujú za potenciálne škodlivé pre hospodársku súťaž až pri dosiahnutí určitého trhového podielu, inak sa buď nepokladajú za protisúťažné dohody (aplikácia de minimis pravidiel), alebo sú vyňaté zo zákazu na základe skupinových výnimiek.

Ustanovenie odseku 2 upravuje pravidlo „de minimis“ - teda ustanovenia o dohodách, ktorých účinok na hospodársku súťaž je zanedbateľný. Dohody so zanedbateľným účinkom na hospodársku súťaž sú definované prahovými hodnotami - trhovými podielmi účastníkov dohody stanovenými vo vyhláske úradu. Ak sú splnené stanovené podmienky, tieto dohody nie je možné označiť za dohody obmedzujúce hospodársku súťaž. Pravidlo de minimis však nemožno uplatniť v prípade, ak mala dohoda, zosúladený postup alebo rozhodnutie združenia podnikateľov za cieľ obmedzenie súťaže. V takomto prípade je naplnená skutková podstata § 4 ods. 1 bez ohľadu na trhovú podiel podnikateľov. Rovnako, ako v súčasnej právnej úprave, budú podrobnosti, vrátane trhových podielov, upravené vyhláškou úradu (§ 64 písm. a)). To, že sú podrobnosti uvedené vo vykonávacom právnom predpise umožňuje flexibilnejšie reagovať na prípadné legislatívne zmeny, ako aj zmeny v rámci vývoja judikatúry na úrovni Európskej únie. Pravidlo de minimis vychádza z práva Európskej únie.

V odseku 3 je demonštratívny výpočet zakázaných dojednaní, ktoré obmedzujú súťaž a z tohto dôvodu sú dohody obsahujúce takéto dojednania zakázané. Tento výpočet je obdobný výpočtu uvedenom v čl. 101 ZFEÚ. Ako je uvedené vyššie, platí, že dohoda, ktorú nie je možné podradiť pod žiadnu z konkrétne pomenovaných typov v písmenách a) až f), je zakázaná podľa generálnej klauzuly.

Dohody podľa písm. a) zvyčajne predstavujú porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, ktoré priamo smeruje k poškodeniu zákazníkov, lebo cena je jedným z najdôležitejších nástrojov súťaže. Z pohľadu dohody o cene je irelevantné, či ceny budú stanovené priamo alebo nepriamo. K nepriamemu určeniu ceny v praxi dochádza, ak podnikatelia na základe dohody uplatnia rovnaký princíp pri určovaní cien ich tovarov, prípadne využijú výmenu citlivých informácií o cenách konkurencie ako východisko pre stanovenie vlastných cien. Môže ísť pritom napr. o využitie rovnakých kalkulačných vzorcov, marže, stanovenie vhodných cenových rozpätí, atď. Zároveň môže ísť o určenie cien pre ďalší predaj (ang. „resale price maintenance“ resp. „RPM“), v rámci ktorej je podnikateľom na vrchnej (tzv. „upstream“) úrovni trhu stanovené, za akú cenu sa budú predávať tovary na spodnej (tzv. „downstream“) časti trhu. Môže ísť o pevné stanovenie cien pre ďalší predaj, stanovenie minimálnych cien, stanovenie zliav a pod.

Dohody uvedené v písmene b) môžu mať rôzne podoby a môžu byť kombinované aj s inými typmi dohôd. Takýmito dohodami môžu byť napríklad dohody obsahujúce záväzok nepredávať určitým zákazníkom alebo zákazníkom na určitých územiach, pozastavenie dodávky, zníženie dodávaných objemov alebo obmedzenie dodávaných objemov a pod.

Pokiaľ ide o skutkovú podstatu uvedenú v písmene c), môže ísť o rozdelenie trhu medzi súťažiteľov na základe rôznych kritérií. Takéto obmedzenie môže viesť až k vylúčeniu súťaže na určitom trhu.

Rozdielnosť podmienok podľa písmena d), ako výsledok dohody obmedzujúcej súťaže, sa môže prejavovať odlišnými obchodnými podmienkami medzi rôznymi podnikateľmi, osobitne môže ísť napríklad o rôzne cenové podmienky, rôznu rabatovú politiku, atď.

Ustanovenie uvedené v písmene e) zakazuje dohody podnikateľov obsahujúce záväzok, že budú podmieňovať uzavretie zmluvy s ich odberateľmi prijatím ďalšieho plnenia, ktoré ani svojou povahou, ani podľa obchodných zvyklostí nesúvisí s predmetom týchto zmlúv (tzv. viazanie alebo balíčkovanie).

Demonštratívny výpočet uvedený v odseku 3 na rozdiel od čl. 101 ZFEÚ obsahuje v písmene f) aj výslovný zákaz dohôd vo verejnom obstarávaní, ako aj v tendroch v súkromnoprávnej oblasti – tzv. bid rigging dohôd a to z dôvodu, že ide o jedno z najzávažnejších porušení hospodárskej súťaže a preto je vhodná aj jeho výslovná úprava v zákone. Toto ustanovenie má za cieľ zachytiť akékoľvek horizontálne dohody uzatvárané nielen v procese verejného obstarávania podľa zákona o verejnom obstarávaní, ale aj akékoľvek dohody uzatvárané v rámci alebo v súvislosti s akýmkoľvek, aj súkromnými tendrami a zákazkami.

Odsek 4 obsahuje v súlade s ustanoveniami čl. 101 ods. 3 ZFEÚ tzv. „individuálnu“ výnimku zo zákazu dohôd obmedzujúcich súťaže. Na to, aby sa dohodu nevzťahoval zákaz je potrebné, aby dohoda obmedzujúca súťaž súčasne spĺňala všetky podmienky obsiahnuté v tomto odseku. Predmetné podmienky nebudú pravdepodobne splnené napríklad v prípadoch dohôd obmedzujúcich súťaž stanovujúcich rovnaké ceny, dohôd obmedzujúcich súťaž o rozdelení trhu alebo dohôd obsahujúcich záväzok obmedzenia alebo kontroly výroby, odbytu, technického rozvoja a investícií (tzv. hard core obmedzenia súťaže). Podnikateľ si tieto skutočnosti vyhodnocuje sám a znáša v tomto smere podľa odseku 6 dôkazné bremeno.

V odseku 5 sa ponecháva doterajší systém prebratia obsahu blokových výnimiek ustanovených nariadeniami Európskej komisie, ako aj možnosť odňatia výhody z blokovej výnimky rozhodnutím úradu. Nariadenia Komisie o skupinových výnimkách stanovujú, že určité druhy a skupiny dohôd, za podmienok stanovených v týchto nariadeniach, s vysokou mierou pravdepodobnosti spĺňajú podmienky na vyňatie zo zákazu. Uplatňovanie nariadení o skupinových výnimkách predstavuje pre podnikateľov určité zjednodušenie, keďže postačuje vyhodnotenie splnenia podmienok podľa príslušného nariadenia. Zároveň tieto nariadenia obsahujú katalóg tzv. hard core obmedzení, ktoré nemôžu benefitovať z výnimky v rámci príslušného nariadenia o skupinových výnimkách.

Ustanovenie odseku 6 návrhu zákona upravuje povinnosť znášania dôkazného bremena tak, ako je vymedzené aj napríklad nariadením (ES) č. 1/2003 v platnom znení, podľa ktorého podnik alebo združenie podnikov nárokuje si výhody článku 101 ods. 3 ZFEÚ znášajú dôkazné bremeno za to, že sú splnené podmienky uvedeného odseku.

Dohoda obmedzujúca súťaž nie je platným právnym úkonom. Ustanovenie odseku 7 upravuje, že ak je dohoda obmedzujúca súťaž obsiahnutá v rozsiahlejšom právnom úkone, od ktorého možno túto dohodu obmedzujúcu súťaž oddeliť, zakázaná a neplatná je iba táto časť právneho úkonu a zvyšná časť právneho úkonu zostáva nedotknutá.

K § 5

Právna úprava zneužívania dominantného postavenia sa oproti súčasnému zneniu v zákone o ochrane hospodárskej súťaže nemení. Táto právna úprava je v súlade s právnou úpravou

obsiahnutou v článku 102 ZFEÚ a je vykladaná v súlade s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie. Súlad s čl. 102 ZFEÚ je nevyhnutný, keďže úrad má okrem vnútroštátnych ustanovení povinnosť aplikovať aj čl. 102 ZFEÚ všade tam, kde konanie podnikateľa má vplyv na obchod medzi členskými štátmi.

Ustanovenie odseku 1 uvádza explicitný zákaz zneužitia dominantného postavenia. V prípade, ak sa podnikateľ dopustí konania, ktoré nie je uvedené ani v jednej z demonštratívne uvedených skutkových podstát, bude toto konanie postihnuté podľa generálnej klauzuly.

Pre záver, že došlo k protiprávnemu konaniu podnikateľa vo forme zneužívania dominantného postavenia je potrebné v prvom rade preukázať, že podnikateľ má dominantné postavenie na relevantnom trhu.

Podľa európskej judikatúry, dominantné postavenie, na ktoré odkazuje čl. 102 ZFEÚ je postavenie ekonomickej sily podnikateľa, ktorá mu umožňuje zabrániť efektívnej hospodárskej súťaži na relevantnom trhu, pretože mu dáva možnosť správať sa v podstatnej miere nezávisle od súťažiteľov, zákazníkov a v konečnom dôsledku aj od spotrebiteľov (rozsudok Súdneho dvora vo veci United Brands²⁷).

Podľa ustálenej judikatúry a Oznámenia Komisie²⁸ bol pojem dominancia v rámci práva Európskych Spoločenstiev vymedzený ako hospodársky silné postavenie, ktoré podnikateľovi dovoľuje brániť v účinnej hospodárskej súťaži na relevantnom trhu tým, že mu umožňuje správať sa v značnom rozsahu nezávisle od svojich konkurentov, odberateľov a v konečnom dôsledku od spotrebiteľov. Táto nezávislosť súvisí s mierou konkurenčného tlaku vyvíjaného na daný podnik. Dominancia na trhu teda poukazuje na to, že tento tlak nie je dostatočne účinný, a teda že daný podnik má počas určitej doby značnú trhovú silu. To znamená, že podnik pri rozhodovaní neberie do úvahy možné kroky a reakcie konkurentov, odberateľov a v konečnom dôsledku spotrebiteľov. Komisia môže dospieť k záveru, že na trhu chýba konkurenčný tlak aj vtedy, keď na ňom skutočná alebo potenciálna hospodárska súťaž do určitej miery existuje. Dominantné postavenie vzniká vo všeobecnosti kombináciou niektorých faktorov, ktoré – posudzované samostatne – nemusia byť rozhodujúce. Pri zisťovaní existencie dominancie sa bude zohľadňovať konkurenčná štruktúra trhu a najmä tieto faktory:

- obmedzenia na základe jestvujúcich dodávok od existujúcich konkurentov a ich postavenia na trhu (postavenie dominantného podniku a jeho konkurentov na trhu),
- obmedzenia na základe reálnej možnosti budúcej expanzie existujúcich konkurentov alebo vstupu potenciálnych konkurentov na trh (expanzia a vstup na trh), obmedzenia na základe vyjednávacej sily odberateľov (vyrovnávacia kúpna sila).

Zohľadňujú sa tiež obmedzenia na základe vyjednávacej sily odberateľov (vyrovnávacia kúpna sila). Dominantné postavenie môže mať podnikateľ v postavení predávajúceho, ale aj na strane kupujúceho. Dominancia môže mať tiež formu kolektívnej dominancie, keď dvaja alebo viacerí podnikatelia na trhu majú spoločne dominantné postavenie

²⁷ Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 14.2.1978 vo veci 27/76 United Brands Company a United Brands Continental BV proti Komisii Európskych spoločenstiev Zb. [1978], s. 00207, bod 2.

²⁸ Usmernenie o prioritách Komisie v oblasti presadzovania práva pri uplatňovaní článku 82 Zmluvy o ES na prípady zneužívania dominantného postavenia podnikov na vylúčenie konkurentov z trhu (Ú.v. EÚ C45/7, 24.2.2007).

Dominantné postavenie samo osebe nie je zakázané, zakázané je jeho zneužitie (napríklad rozsudky v prípadoch *Banden-Industrie-Michelin*²⁹, ako aj *Compagnie maritime belge transports*³⁰). Cieľom článku 102 ZFEÚ (a teda aj § 5 zákona) totiž v nijakom prípade nie je zakázať podnikateľovi, aby nadobudol dominantné postavenie na trhu (napríklad rozsudok *TeliaSonera Sverige*³¹). Cieľom tohto ustanovenia nie je ani zabezpečenie toho, aby konkurenti, ktorí sú menej efektívni ako podnikateľ v dominantnom postavení, zostali na trhu.

Z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie však ďalej tiež vyplýva, že podnikateľ v dominantnom postavení má osobitnú zodpovednosť za to, aby svojim správaním nenarušil účinnú a neskrivenú hospodársku súťaž na vnútornom trhu (napríklad rozsudok *France Télécom*³²).

Zneužitie dominantného postavenia je judikatúrou definované ako objektívny pojem, ktorý popisuje spôsoby správania podniku v dominantnom postavení. Zneužívanie dominantného postavenia môže mať vo všeobecnosti vykorisťovateľskú alebo vylučovaciu povahu.

Zneužitie dominantného postavenia je možné charakterizovať ako vylučovacie vtedy, keď je zamerané na to, aby zabránilo vstupu nových konkurentov, alebo zotrvaní existujúcich konkurentov na príslušnom trhu. Vylučovacie praktiky dominantných spoločností majú nepriamy negatívny vplyv nielen na konkurentov, ale aj na spotrebiteľov, keďže eliminujú benefity, ktoré spotrebiteľom prináša efektívna hospodárska súťaž (väčší výber medzi tovarom a službami, nižšie ceny atď.). Medzi vylučovacie praktiky patrí napríklad účtovanie predátorských cien, stláčanie marže, odmietnutie dodávok, atď.

Naproti tomu, vykorisťovateľské praktiky vedú k priamemu poklesu prospechu spotrebiteľa, keďže sú zamerané na zneužívanie dominantného postavenia podnikateľov tým spôsobom, že odoberajú spotrebiteľom „prospech“, ktorý by v prípade efektívnej hospodárskej súťaže mohli získať. Príkladom vykorisťovateľskej praktiky je účtovanie neprimerane vysokých cien spotrebiteľom alebo odberateľom dominantnej spoločnosti za tovar alebo poskytované služby.

Postihovanie zneužitia dominantného postavenia podľa čl. 102 ZFEÚ je teda zamerané tak na konania, ktoré môžu poškodiť priamo spotrebiteľov, ale aj na také konania, ktoré sú škodlivé, prostredníctvom ich vplyvu na efektívnu súťaž na trhu (rozsudok vo veci *Continental Can*³³).

Ustanovenie odseku 3 obsahuje demonštratívny výpočet foriem zneužitia dominantného postavenia na trhu, pričom tento výpočet je obsahovo zhodný so znením čl. 102 ZFEÚ.

„Demonštratívnosť“ výpočtu skutkových podstatí je v súťažnom práve obzvlášť dôležitá, keďže zo strany podnikateľov v dominantnom postavení môže dochádzať ku konaniam, ktoré sú buď kombináciou viacerých, demonštratívne uvedených skutkových podstatí, alebo ku

²⁹ Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 9.11.1983 vo veci 322/81 *Banden-Industrie-Michelin* proti Komisii Európskych spoločenstiev Zb. [1983] s. 3461, bod 57.

³⁰ Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 16.3.2000 v spojených veciach C-395/96 P a C-396/96 P *Compagnie maritime belge transports* a iní proti Komisii Európskych spoločenstiev [2000], s I-01365, bod 37.

³¹ Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 17.2.2011 vo veci C-52/09 *Konkurrensverket* proti *TeliaSonera Sverige AB* Zb. [2011], s I-00527, bod 24.

³² Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 2.4.2009 vo veci C-202/07 P *France Télécom SA* proti Komisii Európskych spoločenstiev [2009] s. I-02369, bod 105.

³³ Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 21.2.1973 vo veci 6/72 *Europemballage Corporation* a *Continental Can Company Inc.* proti Komisii Európskych spoločenstiev [1973], s. 00215.

konaniam, ktoré nie sú medzi skutkovými podstatami vôbec uvedené. Vzhľadom na neustále inovácie a pokrok a zložitosť posudzovania situácií, ktoré môžu na trhoch v rôznych oblastiach hospodárstva nastať, nie je možné predvídať a stanoviť taxatívny výpočet skutkových podstat.

K § 6

Ustanovenie upravuje v súlade s predchádzajúcou zákonnou úpravou, doterajšou praxou a judikatúrou slovenských súdov porušenie, ktorého sa dopúšťajú orgány štátnej správy, obce, vyššie územné celky a záujmová samospráva v prípade, ak zvýhodnia určitého podnikateľa alebo iným spôsobom obmedzia súťaž. Orgány štátnej správy, územná a záujmová samospráva často vystupujú v pozícii, kedy môžu v rámci správy niektorých oblastí, hospodárenia, vlastných postupov a prijímaní rôznych opatrení ovplyvňovať podnikateľské prostredie a úroveň súťaže. Úrad v minulosti vydal viacero rozhodnutí, kde dochádzalo k zvýhodňovaniu jedného podnikateľského subjektu na úkor iných, napríklad v prípade pohrebných a kremačných služieb zo strany obcí. Spravidla ide o porušenia, v prípadoch ktorých orgány štátnej, či územnej samosprávy nemožno podradiť pod definíciu podnikateľa a intervenovať tak prostredníctvom „tradičných“ nástrojov v hospodárskej súťaži. Napriek tomu si však vplyv na úroveň súťaže vyžaduje zásah. Kým v minulosti bol takýto nástroj skôr raritou, v súčasnosti je táto problematika viac diskutovaná a obdobný charakter porušení zo strany orgánov verejnej moci zavádzajú aj v iných krajinách.

Je potrebné zároveň uviesť, že za zjavnú podporu na účely tohto ustanovenia zákona sa nepovažuje poskytnutá štátna pomoc a to ani v prípadoch, kedy je poskytnutie takejto štátnej pomoci v rozpore s príslušnými pravidlami EÚ. Rovnako sa za zjavnú podporu na účely tohto ustanovenia zákona nepovažuje akýkoľvek postup niektorého v ustanovení vymedzeného subjektu v procese verejného obstarávania.

K § 7

Základným cieľom kontroly koncentrácií podľa zákona je zabrániť vzniku takých trhových štruktúr, ktoré by viedli k narušeniu trhového prostredia, pričom kontrole úradu podliehajú tie koncentrácie, ktoré svojou veľkosťou naplňajú obrátové kritériá, prípadne ďalšie kritériá stanovené zákonom. Zákon obsahuje vymedzenia jednotlivých pojmov, kritérií a postupov, ktoré sú rozhodujúce pre posúdenie, či koncentrácia vôbec v danom prípade vznikla, o akú formu koncentrácie ide, či je potrebné ju notifikovať a čo bude pointou vecného posúdenia koncentrácie úradom.

Do tohto ustanovenia sa premietli zmeny vzhľadom na novo zavedený koncept podnikateľa v zákone, ktorý vyjadruje okrem iného možnosť definovať podnikateľa cez príslušnosť k určitej ekonomickej skupine. V tejto súvislosti dochádza v oblasti posudzovania koncentrácií oproti doterajšej právnej úprave k precizovaniu použitia niektorých pojmov. Dochádza tak k nastaveniu procesu ekonomického spájania sa podnikateľov (ako ekonomických skupín) priamo cez základný koncept podnikateľa. Koncept toho, kto v rámci posudzovania koncentrácií patrí do ekonomickej skupiny však zostáva v kontexte s vykonávacím predpisom nezmenený.

Pokiaľ ide o základnú vecnú koncepciu toho, čo spadá pod pojem koncentrácia podľa zákona a kedy o koncentráciu nejde (čo je predmetom úpravy tohto ustanovenia), oproti predošlej úprave tu k vecnej zmene takmer nedochádza. V tomto zmysle odseky 1 až 5 a odsek 7

neobsahujú žiadne alebo len minimálne a formálne zmeny oproti predchádzajúcej zavedenej úprave).

K odseku 1

Koncentrácia je proces ekonomického spájania sa podnikateľov na trvalom základe, a to buď formou zlúčenia alebo splynutia dvoch alebo viacerých samostatných podnikateľov alebo formou získania priamej alebo nepriamej kontroly jedným podnikateľom alebo viacerými podnikateľmi nad podnikateľom, jeho časťou alebo nad viacerými podnikateľmi alebo ich časťami (v záujme zjednodušenia sa v odseku 1 zavádza skratka získanie kontroly nad podnikateľom, ktorá sa používa všade tam, kde je to relevantné, pričom v niektorých prípadoch je nevyhnutné vyjadriť množné číslo – ide napríklad o uvedenie subjektov, ktoré oznamujú koncentráciu). Tieto spojenia sa môžu realizovať na horizontálnej, vertikálnej alebo konglomerátnej úrovni.

O koncentráciu ide len vtedy, ak vyvolá trvalú zmenu štruktúry daného trhu. Vyhodnotenie, či ide o koncentráciu, ktorá je na trvalom základe závisí od podmienok a charakteru daného relevantného trhu. Všeobecne však platí, že transakcie, ktoré sú svojou povahou len dočasné, nespĺňajú požiadavku ekonomického spájania sa podnikateľov na trvalom základe. Takýmto spôsobom sa posudzujú aj viaceré postupne sa realizujúce transakcie, ak sú niektoré z viacerých uskutočnených transakcií len dočasné.

Tiež je potrebné zdôrazniť, že za koncentráciu sa nepovažuje interná reštrukturalizácia, ku ktorej dochádza v rámci jedného podnikateľa (napr. zlúčenie alebo splynutie dvoch subjektov tvoriacich jedného podnikateľa), nakoľko by nešlo o ekonomické spájanie samostatných podnikateľov.

Príslušné ekonomické spojenie sa môže realizovať akýmkoľvek spôsobom, a to tak na zmluvnom, ako aj na de facto základe. Tento proces zahŕňa možnosti od právnych aktov, až po akékoľvek iné právne alebo faktické spojenie podnikateľov, ktorý má v konečnom dôsledku vplyv na ich konkurenčné správanie. Môže ísť teda buď o vytvorenie takých ekonomických spojení, ktoré menia právnu samostatnosť alebo vytvorenie ekonomických spojení medzi podnikateľmi, ktorých právna samostatnosť ostáva nezmenená.

Koncentrácia nie je sama osebe zakázaná, nie je to protisúťažná praktika, ale vzhľadom na jej možný vplyv na podmienky súťaže je úradom kontrolovaná ex ante.

K odseku 2

Zlúčenie a splynutie ako jedna z foriem koncentrácie je definované jednak v § 69 ods. 3 a § 69aa Obchodného zákonníka, kedy následkom zlúčenia dochádza k zániku jednej alebo viacerých spoločností a imanie prechádza na inú už existujúcu spoločnosť a v prípade splynutia jeho následkom zanikajú spoločnosti a na ich miesto ako právny nástupca nastupuje novozaložená spoločnosť, resp. k cezhraničnému zlúčeniu alebo splynutiu na území štátov Európskeho hospodárskeho priestoru. K zlúčeniu a splynutiu môže však dochádzať aj formou čisto ekonomických spojení, pri ktorých je zachovaná právna samostatnosť jednotlivých podnikateľov, kedy dochádza de facto k vytvoreniu jedného ekonomického riadenia.

K odseku 3

Predmetom získania kontroly môže byť jeden alebo viac podnikateľov, prípadne iba časť podnikateľa. Odsek 3 definuje pojem časť podnikateľa, ktorou môže byť akákoľvek jeho časť bez ohľadu na právnu subjektivitu, rozhodujúca je skutočnosť, či ide o aktíva, na základe ktorých je možné dosahovať obrat.

K odseku 4

Predmetné ustanovenie vymedzuje pojem kontroly, ako jedného z kľúčových kritérií pre učenie, či v konkrétnom prípade dochádza ku koncentrácii. Kontrola nad podnikateľom je možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv na jeho činnosť. V zmysle zákona možno vykonávať tento rozhodujúci vplyv najmä prostredníctvom vlastníckych alebo iných práv, alebo prostredníctvom práv, zmlúv alebo na základe iných skutočností, ktoré umožňujú vykonávať rozhodujúci vplyv na zloženie, hlasovanie alebo rozhodovanie orgánov podnikateľa. Pri posudzovaní možnosti vykonávať rozhodujúci vplyv je vždy potrebné zohľadňovať právny, ako aj faktický stav. Faktory, ktoré môžu ovplyvniť kontrolu sú napr. nadobudnutie väčšinového obchodného podielu alebo balíka akcií, hlasovacích práv, existencia dohody medzi akcionármi o výkone hlasovacích práv, zastúpenia v orgánoch spoločnosti, nájomné zmluvy, obchodné väzby, existencia práva veta pri prijímaní strategických rozhodnutí podnikateľa, ale napr. aj financovanie a z toho vyplývajúce práva. Závery o tom, či transakciou dochádza ku koncentrácii a kto získava kontrolu sú v prevažnej väčšine prípadov založené na kombinácii viacerých faktorov a je potrebné ich vyhodnotiť vo vzájomnej súvislosti.

Je potrebné tiež doplniť, že kontrola môže byť získaná ako priama alebo nepriama (prostredníctvom iného subjektu). Kontrola môže byť získaná ako výlučná alebo spoločná kontrola. Výlučná kontrola je prípad získania kontroly jedným podnikateľom, pričom možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv je daná, ak daný podnikateľ má jediný možnosť ovplyvňovať rozhodovanie o strategických rozhodnutiach nadobúdaného alebo aj ako tzv. negatívna výlučná kontrola, ak daný podnikateľ ako jediný je schopný zablockovať strategické rozhodnutia nadobúdaného podnikateľa. Na rozdiel od výlučnej, spoločnú kontrolu nadobúda viacero podnikateľov, pričom možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv spoločne je daná, ak majú viacerí podnikatelia možnosť blokovat' prijatie rozhodnutí strategickej povahy.

Je dôležité zdôrazniť, že ku koncentrácii dochádza aj v prípade zmeny v kvalite kontroly, napr. pri zmene medzi výlučnou a spoločnou kontrolou, pri zvýšení počtu alebo zmene kontrolujúcich akcionárov. Ak však dôjde k zníženiu počtu podnikateľov vykonávajúcich spoločnú kontrolu bez toho, aby došlo k zmene kvality kontroly, spravidla nepôjde o koncentráciu.

K odseku 5

Jedným z prípadov získania spoločnej kontroly je aj vytvorenie spoločného podniku, spoločne kontrolovaného dvoma alebo viacerými podnikateľmi, avšak len v prípade, ak tento trvale vykonáva všetky funkcie samostatného ekonomického subjektu, teda ide o tzv. plnofunkčný spoločný podnik. Takýto spoločný podnik môže vzniknúť nielen formou založenia nového spoločného podniku – t. j. nového subjektu, ale v istých prípadoch aj získaním spoločnej kontroly nad podnikom iného podnikateľa.

Aby spoločný podnik mohol byť považovaný za plnofunkčný, musí trvale vykonávať funkcie bežne vykonávané podnikmi pôsobiacimi na tom istom relevantnom trhu, t. j. musí mať nezávislý a dostatočný prístup k peňažným, surovinovým a ľudským zdrojom, musí mať potrebné hmotné a nehmotné aktíva, aby tak na dlhodobom základe mohol pôsobiť na príslušnom relevantnom trhu, musí vystupovať ako nezávislý účastník trhu oddelene od zakladateľov, ako samostatný predávajúci alebo kupujúci, a musí mať samostatnú obchodnú politiku zameranú na dosiahnutie vlastných ekonomických záujmov a cieľov.

K odseku 6

Nové znenie tohto odseku predstavuje čiastkovú zmenu oproti pôvodnej úprave, nakoľko upravuje posúdenie koordinačných účinkov koncentrácie medzi materskými podnikateľmi podľa § 4 nielen v prípadoch vytvorenia plnofunkčného spoločného podniku, ale aj v prípade koncentrácie, ktorou dochádza k získaniu spoločnej kontroly nad podnikateľom viacerými podnikateľmi. V oboch prípadoch je trhová situácia a zmena, ku ktorej dochádza v dôsledku koncentrácie významovo obdobná a je teda dôvodné, aby aj kritériá jej posudzovania boli rovnaké.

K odseku 7

Uvedeným ustanovením zákon stanovuje, ktoré transakcie z hľadiska svojej povahy a dočasného charakteru nepredstavujú koncentráciu podľa zákona.

Ide o transakcie, kedy finančné inštitúcie získajú iba dočasne kontrolu nad iným podnikateľom a to v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Predmetom podnikateľských činností bánk, pobočiek zahraničných bánk, iných finančných inštitúcií (ako napríklad obchodníkov s cennými papiermi, subjektov kolektívneho investovania) alebo poisťovní je, okrem iného, obchodovanie s prevoditeľnými cennými papiermi na vlastný účet alebo na účet klienta. V rámci tejto podnikateľskej činnosti predmetní podnikatelia zväčša nadobúdajú cenné papiere s cieľom ich ďalšieho predaja a nie s cieľom vykonávať rozhodujúci vplyv na činnosť iného podnikateľa. Za podmienok stanovených zákonom v takýchto prípadoch preto nedochádza ku koncentrácii, ak sú kumulatívne splnené nasledujúce podmienky:

- cenné papiere musia byť nadobudnuté s cieľom ich ďalšieho predaja,
- finančné inštitúcie nesmú vykonávať hlasovacie práva vyplývajúce z vlastníctva cenných papierov s cieľom ovplyvňovať súťažné správanie sa podnikateľa; toto je prípustné iba v prípadoch vykonávania hlasovacích práv z dôvodu prípravy predaja podnikateľa alebo jeho časti alebo predaja cenných papierov,
- finančné inštitúcie musia cenné papiere, ktoré im umožňujú vykonávať rozhodujúci vplyv na činnosť podnikateľa, odpredať do jedného roka odo dňa ich nadobudnutia a predajom skutočne stratia možnosť vykonávať kontrolu.

Túto lehotu môže úrad, na základe žiadosti finančnej inštitúcie, rozhodnutím predĺžiť v prípade preukázania, že predaj cenných papierov nebol počas jednoročnej lehoty možný.

Za koncentráciu sa podľa písm. b) tiež nepovažuje, ak dočasné získanie kontroly nad podnikom iného podnikateľa alebo jeho časťou vyplýva z osobitných predpisov, napríklad z § 70 až 75a Obchodného zákonníka – v prípade likvidátora, alebo z § 40 až 43 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov – v prípade správcu.

K § 8

K odseku 1

Ustanovenie ods. 1 definuje kritériá určujúce, či koncentrácia podlieha kontrole úradu.

Tieto kritériá vychádzajú v písm. a) a b) z obratu, čo umožňuje podnikateľovi jednoznačne posúdiť, či má povinnosť koncentráciu úradu oznámiť.

V rámci notifikačných obratových kritérií podľa odseku 1, písm. a) a b) postačuje, ak sú naplnené kritériá podľa jedného z písm. a) a b), resp. podľa niektorého z bodov písm. b), a teda ich splnenie nie je vyžadované kumulatívne. Pokiaľ ide o výšku obratových kritérií zakotvených v písm. a) a b), tieto boli v navrhovanej výške zavedené už počnúc znením zákona o ochrane hospodárskej súťaže účinným od 1. januára 2012, ich plošná zmena z pohľadu účelu posúdiť najzávažnejšie ekonomické spojenia podnikateľov nie je relevantná a nedokázala by efektívne pokryť súťažne problematické koncentrácie.

Obratové kritériá ustanovené v písm. a) a b) sa líšia v zásade tým, akým spôsobom vyjadrujú vzťah k domácomu trhu, tzv. local nexus. Kritériá v písm. a) sa viažu na celkový obrat účastníkov koncentrácie na území SR, a to bez ohľadu na typ koncentrácie, pričom koncentrácia podlieha kontrole úradu, ak spoločný celkový obrat účastníkov koncentrácie dosiahnutý v SR je najmenej 46 mil. eur a aspoň dvaja účastníci koncentrácie dosiahli v SR celkový obrat každý najmenej 14 mil. eur.

V písm. b) sa v závislosti od typu koncentrácie určuje local nexus vo vzťahu k jednému z účastníkov danej koncentrácie, a to hranicou celkového obratu v SR najmenej 14 mil. eur. V prípade koncentrácie podľa § 7 ods. 1 písm. a) je to ktorýkoľvek účastník koncentrácie, v prípade koncentrácie podľa § 7 ods. 1 písm. b) je to účastník koncentrácie nad ktorým alebo nad ktorého časťou sa získava kontrola, či už kontrola výlučná alebo spoločná, teda v tomto prípade ide o podnikateľa, ktorý je nadobúdaný (je nadobúdaná jeho časť). Podmienka obratu dosiahnutého v SR jedným z účastníkov koncentrácie je doplnená kumulatívnou podmienkou obratu ktoréhokoľvek z ďalších účastníkov danej koncentrácie stanoveného vo výške 46 mil. eur.

Pôvodný zákon obsahoval osobitné obratové kritérium aj pre koncentrácie spočívajúce vo vytvorení plnofunkčného spoločného podniku. Toto kritérium nevyžadovalo, aby v každom prípade plnofunkčný spoločný podnik dosahoval obrat na území SR a postačovalo, aby obrat na území SR mala len jedna z materských spoločností. Úrad v nadväznosti na túto úpravu v praxi posudzoval mnohé extrateritoriálne spoločné podniky, v dôsledku ktorých nedochádzalo ku koncentrácii súťažných aktivít v SR. Úrad preto uskutočnil analýzu svojej rozhodovacej praxe na základe ktorej zistil, že tie prípady koncentrácií, spočívajúcich vo vytvorení plnofunkčného spoločného podniku, ktoré mohli reálne ovplyvniť súťaž v SR, by podliehali kontrole úradu aj podľa písm. a) a/alebo b) tohto odseku. V nadväznosti na to, úrad v tomto zákone vypúšťa samostatné notifikačné kritérium pre spoločné podniky. Táto úprava teda znižuje záťaž na podnikateľov. A to aj z pohľadu toho, že pre podnikateľov bolo v mnohých prípadoch náročné odlíšiť, či ich koncentrácia zakladá vytvorenie plnofunkčného spoločného podniku alebo získanie spoločnej kontroly, čo muselo byť vyhodnotené za účelom toho, aby podnikateľ zistil, aké notifikačné kritériá sa na jeho koncentráciu vzťahujú. V navrhovanom zákone sú koncentrácie spočívajúce v získaní spoločnej kontroly a vo vytvorení

plnofunkčného spoločného podniku pokryté spoločnými kritériami uvedenými v písm. b), resp. a) zákona.

K odseku 2

Tento odsek špecifikuje spôsob výpočtu celkového obratu účastníka koncentrácie tým, že definuje pravidlá na identifikáciu podnikateľov, z ktorých individuálnych obratov je celkový obrat účastníka koncentrácie zložený. Celkový obrat účastníka koncentrácie je súčtom individuálneho obratu účastníka koncentrácie a individuálnych obratov podnikateľov definovaných v písm. b) – e) tohto odseku. Identifikácia podnikateľov, ktorých individuálny obrat sa započítava do celkového obratu účastníka koncentrácie je založená na ich priamych/nepriamych prepojeniach s účastníkom koncentrácie založených jednou alebo viacerými nasledovnými skutočnosťami: 1. podiel na základnom imaní vyšší ako polovica, 2. právo vykonávať viac ako polovicu hlasovacích práv, 3. právo vymenovať viac ako polovicu členov orgánov podnikateľa, 4. právo riadiť podnik podnikateľa. Vychádzajúc z toho, ako je toto ustanovenie koncipované, pod pojmom podnikateľ, ako aj účastník koncentrácie, sa tu chápe vždy konkrétna právnická alebo fyzická osoba.

K odseku 3

Keďže celkový obrat účastníka koncentrácie má za cieľ čo najpresnejšie odrážať jeho ekonomickú silu, zahŕňa iba obchody, ktoré sú realizované s tretími stranami. Neberie sa teda do úvahy takzvaný interný obrat realizovaný medzi podnikateľmi, ktorých individuálny obrat sa započítava do celkového obratu účastníka koncentrácie.

S cieľom odstránenia duplicitného započítavania obratov v prípadoch, kedy účastníci koncentrácie majú spoločne práva podľa odseku 7 písm. b), ktoré sú rozhodujúce pre prisúdenie obratu účastníkovi koncentrácie, odsek 3 zakotvuje, že obrat podnikateľa, ku ktorému majú účastníci koncentrácie, resp. podnikatelia podľa odseku 2 písm. b) až e), spoločne tieto práva, sa medzi účastníkov koncentrácie rovnomerne rozdelí.

Pre presnosť sa do zákona na tomto mieste dopĺňa aj ďalšie pravidlo výpočtu obratu, v praxi zavedené, ktoré popisuje, ako sa obrat rozdeľuje v prípade, ak má právo podľa ods. 2 písm. b) štvrtého bodu, t. j. právo riadiť podnik, účastník koncentrácie, resp. podnikateľ podľa ods. 2 písm. b) až e), spoločne s podnikateľom, ktorý nie je zapojený do predmetnej koncentrácie. Obrat podnikateľa, v ktorom má účastník koncentrácie alebo podnikateľ podľa ods. 2 písm. b) až e) právo riadiť podnik spoločne s iným podnikateľom, sa rovnomerne rozdelí medzi účastníka koncentrácie a podnikateľa, s ktorým spoločne týmto právom disponuje.

V tomto odseku je upravené aj ďalšie pravidlo výpočtu obratu a to, že v prípade koncentrácie podľa § 8 ods. 1 písm. b) spočívajúcej v získaní kontroly, sa na strane nadobúdaného berie do úvahy len obrat podnikateľa alebo tých častí, ktoré sú predmetom koncentrácie. Vplyv takejto koncentrácie na hospodársku súťaž v rámci príslušných relevantných trhov bude totiž závisieť iba od kombinácie ekonomických a finančných zdrojov, ktoré sú predmetom koncentrácie, nie tých, nad ktorými sa kontrola nemení.

K odseku 4

Toto ustanovenie cieli na zamedzenie etapovitého uskutočňovania viacerých menších transakcií v snahe vyhnúť sa naplneniu kritérií podľa ods. 1. Z tohto dôvodu sa transakcie, ktoré sa uskutočnia medzi tými istými podnikateľmi v časovom horizonte dvoch rokov

považujú za jednu koncentráciu, ktorá vznikla v deň poslednej koncentrácie. Pod oznamovaciu povinnosť spadajú akonáhle kumulatívne dosiahnu prahy podľa § 8 ods. 1 a úradu sa oznamujú ako jedna koncentrácia. Uvedené pravidlo sa aplikuje na všetky koncentrácie uskutočnené medzi tými istými podnikateľmi do dvoch rokov, bez ohľadu na to, či niektorá z koncentrácií, uskutočnených v danom časovom horizonte, podliehala kontrole úradu aj samostatne, táto sa v zmysle uvedeného pravidla teda stáva renotifikovateľnou.

V nadväznosti na novú definíciu pojmu podnikateľ sa z daného ustanovenia, ktoré je v danej podobe v praxi dlhší čas vypúšťa jeho časť, ktorá stanovovala, že tu uvedené pravidlo sa vzťahuje nielen na koncentrácie uskutočnené medzi tými istými podnikateľmi, ale aj medzi podnikateľmi z rovnakých ekonomických skupín. Uvedené sa vypúšťa z dôvodu nadbytočnosti, nakoľko pre posúdenie toho, či podnikatelia patrili do jednej ekonomickej skupiny, sa v zmysle pôvodného zákona vychádzalo zo vzťahov kontroly podľa vtedajšieho § 9 ods. 4 zákona o ochrane hospodárskej súťaže (dnes § 7 ods. 4), pričom pojem podnikateľ, ako je novo definovaný, už sám o sebe uvedené pokrýva.

K odseku 5

Obrat je relevantné kritérium na určenie, či koncentrácia podlieha kontrole úradu, keďže vyjadruje istú úroveň ekonomickej sily podnikateľa. Zákon predpokladá v odseku 1 obrat generovaný za účtovné obdobie predchádzajúce vzniku koncentrácie. Návrh na výnimočné uplatnenie iného (časovo skoršieho účtovného obdobia) vychádza z predpokladu, že počas obdobia mimoriadnej situácie (definovanej nižšie v zákone), niektorí podnikatelia, resp. podnikatelia z niektorých sektorov hospodárstva negenerujú obrat obvyklý ich riadnej prevádzke. Môže ísť pritom o výpadok aj na úrovni niekoľkomesačných tržieb. Takáto situácia a jej vplyv na právomoc úradu pokiaľ ide o posudzovanie koncentrácií podnikateľov, nebola doposiaľ súčasťou zákonnej úpravy. Ak by pre splnenie notifikačných kritérií definovaných v odseku 1 bol braný do úvahy obrat za predchádzajúce účtovné obdobie, ktoré takýto výpadok zahŕňalo, mohlo by dochádzať k nenaplneniu notifikačných kritérií a tak k nežiadúcemu úniku určitých potenciálne súťažne problematických koncentrácií spod kontroly úradu. Potenciálne tak mohlo dochádzať k značnému narušeniu účinnej hospodárskej súťaže v dôsledku koncentrácie, ktorú úrad nemal možnosť posúdiť.

K § 9

K odseku 1

Podnikateľom sa stanovuje povinnosť oznámiť koncentráciu, ktorá podlieha kontrole úradu predtým, ako sa začnú vykonávať práva a povinnosti vyplývajúce z koncentrácie a po skutočnosti, na základe ktorej došlo ku vzniku koncentrácie. Výnimkou je možnosť oznámenia koncentrácie aj skôr, v štádiu zámeru, podľa odseku 4. Nesplnenie povinnosti oznámiť koncentráciu predtým, ako podnikateľ začne vykonávať práva a povinnosti z koncentrácie vyplývajúce, je správnym deliktom, za ktorý úrad môže uložiť sankciu. V rámci tohto odseku nedochádza navrhovanou úpravou ku zmene.

K odseku 2

Predmetným ustanovením sa upravuje okruh podnikateľov povinných podávať oznámenie koncentrácie v uvedených konkrétnych prípadoch vzniku koncentrácie, teda podľa typu danej koncentrácie, pričom ich určenie vychádza z ich možností disponovať informáciami a

podkladmi k danej transakcii, ktoré vyžaduje zákon. V rámci tohto odseku nedochádza navrhovanou úpravou ku zmene.

K odseku 3

Predmetným ustanovením dochádza len k čiastkovej zmene oproti stávajúcim podmienkam. Systém, podľa ktorého náležitosti oznámenia koncentrácie sú súčasťou všeobecne záväzného právneho predpisu vydaného úradom (§ 64 písm. b)) sa nemení a podrobnosti náležitostí oznámenia koncentrácie sú už v súčasnosti obsahom vyhlášky úradu. Ďalej toto ustanovenie upravuje, že podnikateľ môže podať odôvodnený návrh na zúženie rozsahu podkladov, ktoré je povinný predložiť v súvislosti s oznamovaním koncentrácie. Ak úrad povolí predloženie zúženého rozsahu podkladov, avšak v priebehu konania zistí, že na posúdenie koncentrácie to nie je postačujúce, môže účastníka konania vyzvať na doplnenie potrebných podkladov. V znení tohto ustanovenia sa tiež spresnili určité pojmy, avšak uvedená zmena nemá žiadny vplyv na jeho podstatu, resp. uplatňovanie.

K odseku 4

Predmetným ustanovením sa umožňuje oznámiť koncentráciu podliehajúcu kontrole úradu aj pred uzavretím zmluvy, alebo predtým, ako nastane iná skutočnosť zakladajúca zlúčenie, splynutie, získanie kontroly alebo vytvorenie spoločného podniku, za predpokladu, že zrejším výsledkom takejto aktivity bude koncentrácia. Toto ustanovenie je uplatňované zákonom o ochrane hospodárskej súťaže počnúc znením účinným od 1.6.2009 v rámci návrhu tu ku zmene nedochádza. Toto ustanovenie môžu využiť podnikatelia, ktorí už majú navrhnutý presný plán transakcie. Okrem bežných náležitostí oznámenia koncentrácie je nutné, aby obsahovalo aj odôvodnenie a písomné podklady osvedčujúce skutočnosti podstatné pre koncentráciu. Týmto sa nahrádza predloženie právneho titulu (najčastejšie vo forme transakčnej zmluvy) a podnikatelia jednoznačne deklarujú svoj zámer uskutočniť navrhovanú koncentráciu a preukážu úradu, že ich plán je dostatočne konkrétny, pričom výsledkom tohto zámeru bude koncentrácia, ktorá podlieha kontrole úradu, a to v takej podobe, aby úrad mal dostatočné informácie na jej posúdenie.

Vzhľadom na zákonnú možnosť oznamovať koncentráciu aj v podobe zámeru, sa všetky ustanovenia zákona, ktoré sa týkajú koncentrácií, vzťahujú aj na zámer koncentrácie, t. j. na základe oznámenia zámeru dochádza k štandardnému posúdeniu predmetnej koncentrácie. Výnimku predstavuje ods. 1, pretože v tomto prípade dochádza k oznámeniu koncentrácie časovo skôr, ako vzniknú skutočnosti podľa odseku 1, t. j. pred vznikom koncentrácie samotnej.

K § 10

K odseku 1

Ustanovenie tohto odseku upravuje tzv. zákaz predčasnej implementácie koncentrácie. Ide o ustálený inštitút, ktorý je uplatňovaný nielen v SR, ale obdobne aj v ďalších štátoch EÚ, pričom v tomto smere nedochádza ku zmene. Jeho úprava v zákone vychádzala z práva EÚ a korešponduje s nariadením Rady (ES) č. 139/2004 z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (Nariadenie ES o fúziách) (Ú. v. EÚ L 24, 29.1.2004; Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 8/zv.3) (ďalej len „nariadenie (ES) č. 139/2004“). Pri jeho výklade a

uplatňovaní možno preto podporne čerpať aj z rozhodovacej praxe Európskej komisie a Súdneho dvora EÚ, ktorá v tomto smere obsahuje viaceré usmernenia.

Uvedeným ustanovením sa zakazuje realizovať akékoľvek práva a povinnosti vyplývajúce z koncentrácie pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia o nej. Zákaz sa aktivuje vznikom koncentrácie, t. j. odkedy došlo ku skutočnosti, ktorá zakladá koncentráciu a ktorá je jej právnym titulom. Typicky pôjde o uzavretie prevodnej a/alebo akcionárskej zmluvy. Koncentrácia však môže vzniknúť aj na základe iných skutočností, ako napr. financovanie a rôzne typy prepojení, nie nutne vo formalizovanej podobe. Taktiež je nevyhnutné zdôrazniť, že jedna koncentrácia môže byť založená a práva a povinnosti teda môžu prameniť tak z jedného, ako aj viacerých právnych úkonov, z jednej ako aj viacerých transakcií. Zároveň s ohľadom na to, že je zakázaný výkon akýchkoľvek práv a povinností vyplývajúcich z koncentrácie, tento zákaz sa vzťahuje nielen na úplnú implementáciu koncentrácie, v zmysle úplného výkonu kontroly nad cieľovou spoločnosťou, ale aj na jej čiastočnú implementáciu.

K odseku 2

Odsek upravuje zákonnú výnimku zo zákazu predčasnej implementácie koncentrácie, uplatňovanú automaticky, bez potreby rozhodovania o nej, podľa ktorej nie je zákazom implementácie koncentrácie dotknuté právo vybraného účastníka obchodnej verejnej súťaže uskutočniť svoj návrh, za predpokladu, že nadobúdateľ neuplatňuje hlasovacie právo, ktoré mu v tejto súvislosti vzniklo. V rámci tohto odseku nedochádza navrhovanou úpravou ku zmene.

K odseku 3

Predmetné ustanovenie upravuje ďalšiu zákonnú výnimku zo zákazu predčasnej implementácie koncentrácie pre určité typy koncentrácií, konkrétne pre uskutočnenie ponuky na prevzatie a uskutočnenie viacerých transakcií s cennými papiermi na trhu cenných papierov, ktorými sa získa kontrola od rôznych subjektov.

Na uplatnenie uvedenej výnimky musia byť splnené dva základné predpoklady. Prvým je, že táto koncentrácia bude bezodkladne oznámená úradu, pričom kupujúci môže cenné papiere skupovať bez obmedzenia a vykonávať úkony spojené s prevodom a registráciou cenných papierov a zaplatením kúpnej ceny aj po oznámení koncentrácie. Druhým je, že nadobúdateľ nebude do právoplatného rozhodnutia o tejto koncentracii vykonávať hlasovacie práva spojené s týmito cennými papiermi, pokiaľ tak nerobí iba na udržanie plnej hodnoty týchto investícií na základe výnimky udelennej úradom podľa odseku 4. V prípade, ak nebudú tieto podmienky kumulatívne splnené (napr. podnikateľ začne vykonávať hlasovacie práva k predmetným akciám), výnimka od začiatku zaniká. V rámci tohto odseku nedochádza navrhovanou úpravou ku zmene.

K odsekom 4 až 6

Pri koncentracii, ktorá podlieha kontrole úradu podľa § 8 ods. 1, podnikatelia nesmú vykonávať práva a povinnosti vyplývajúce z koncentrácie až do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o nej.

Zákon však umožňuje vo výnimočných situáciách, ak sú na to vážne dôvody, aby úrad udelil výnimku z tohto zákazu. Inštitút výnimky v žiadnom prípade nemožno vnímať ako de facto náhradu rozhodnutia vo veci posúdenia zlučiteľnosti koncentrácie s trhom, ale ako inštitút

použiteľný individuálne, za posúdenia všetkých okolností a vo výnimočných prípadoch. Výnimka môže byť jednak udelená len na čiastkový, nevyhnutný, neodkladný úkon, uplatnenie práva alebo splnenie povinnosti, a jednak len ak podnikateľ uvedie vážne dôvody, rozsah, v akom o výnimku žiada, pričom v tejto súvislosti sa posúdi tiež aspekt urgentnosti – neodkladnosti. Vážnosť dôvodov na udelenie výnimky úrad posudzuje vo vzťahu k úkonu, resp. úkonom, pre ktoré podnikateľ o výnimku žiada. Takýmto dôvodom môže byť bezprostredne hroziaca neodvratiteľná škoda, ktorá by podnikateľovi vznikla, ak by daný úkon nevykonal už v čase pred rozhodnutím o koncentrácii, napríklad bezprostredne hroziaci finančný kolaps alebo nevyhnutnosť uzavretia sezónnych zmlúv s dodávateľmi/odberateľmi, ak typickým znakom daného odvetvia je sezónnosť alebo nemožnosť plnohodnotnej účasti v tendri o nadobudnutie podnikateľa.

Taktiež z praxe Európskej komisie, ako aj iných národných súťažných orgánov vyplýva, že výnimka sa udeľuje len v tých prípadoch, kedy nie je identifikovaná možnosť ohrozenia hospodárskej súťaže v dôsledku koncentrácie.

Úrad rozhoduje o výnimke v lehote 20 pracovných dní (stanovuje § 38), ktorá plynie odo dňa doručenia návrhu, pričom požiadavka úradu na ďalšie informácie plynutie lehoty prerušuje. Je preto v záujme podnikateľov predkladať informácie rýchlo a komplexne, podstatou inštitútu je rýchly zásah v podobe umožnenia čiastkovej implementácie v nevyhnutnom rozsahu a z vážnych dôvodov. Udelenie výnimky môže úrad viazať na podmienky a povinnosti s cieľom zabezpečiť efektívnu súťaž. V rámci tohto odseku nedochádza navrhovanou úpravou ku zmene.

K § 11

Pokiaľ ide o základnú vecnú koncepciu kritérií posudzovania, kedy ide o koncentráciu, ktorú možno zrealizovať a kedy je potrebné ju zakázať alebo schváliť len s uskutočnením určitých podmienok, a tiež pokiaľ ide o koncept obmedzení súvisiacich a nevyhnutných na uskutočnenie koncentrácie, v porovnaní s predchádzajúcou úpravou k vecnej zmene nedochádza. V tomto zmysle ustanovenia neobsahujú žiadne zmeny alebo len minimálne, reagujúce na precizovanie zákonného ustanovenia v súlade s už existujúcou aplikačnou praxou.

K odsekom 1, 2, 6 a 7

Podľa platnej právnej úpravy úrad koncentráciu povolí v prípade, ak značne nenaruší súťaž na relevantnom trhu, najmä v dôsledku vytvorenia alebo posilnenia dominantného postavenia (odsek 1). Ak ide o koncentráciu podľa § 7 ods. 6 zákona, úrad koncentráciu povolí, ak značne nenaruší účinnú súťaž na relevantnom trhu, najmä v dôsledku vytvorenia alebo posilnenia dominantného postavenia a koordinácia súťažného správania nie je zakázaná podľa § 4 ods. 1 zákona (odsek 2).

Naopak, úrad zakáže koncentráciu, ktorá by značne narušila účinnú súťaž na relevantnom trhu, najmä v dôsledku vytvorenia alebo posilnenia dominantného postavenia (odsek 6). V prípade koncentrácie podľa § 7 ods. 6 zákona, úrad zakáže jednak koncentráciu, ktorá by značne narušila účinnú súťaž na relevantnom trhu najmä v dôsledku vytvorenia alebo posilnenia dominantného postavenia alebo ak by koordinácia súťažného správania bola v rozpore s ustanovením § 4 ods. 1 zákona.

V týchto odsekoch je vyjadrený jednak tzv. SIEC test (vyjadrený spojením značné narušenie účinnej súťaže), na základe ktorého sa posudzujú dôsledky koncentrácie, ktorá podlieha kontrole úradu, a to z hľadiska vplyvu na hospodársku súťaž. Od roku 2011 je legislatívne ustanovený tento test (predtým bolo posudzovanie obmedzené na test dominancie) na posudzovanie prípustnosti koncentrácií s trhovými podmienkami, a to vzhľadom na to, že významné prekážky účinnej súťaže môžu byť spôsobené nielen vytvorením alebo posilnením dominantného postavenia podnikateľa na relevantnom trhu, ale za určitých okolností, najmä na oligopolných trhoch, aj elimináciou dôležitých konkurenčných tlakov medzi účastníkmi koncentrácie, ako aj znižovaním konkurenčných tlakov medzi ostatnými účastníkmi daného trhu, a to aj bez možnej koordinácie medzi členmi oligopolu.

Posúdenie koncentrácií sa odvíja od posúdenia ekonomickej sily každého z účastníkov koncentrácie a podnikateľov, ktorých sú súčasťou pred koncentráciou a následný predpoklad dopadov ich ekonomického spojenia na dotknuté trhy. V rámci posudzovania dopadov koncentrácie podľa vyššie uvedeného SIEC testu sa analyzujú podľa povahy koncentrácie jej horizontálne, vertikálne aj konglomerátne aspekty, a to z hľadiska unilaterálnych aj koordinačných efektov.

Okrem uvedeného, s odkazom na nové znenie § 7 ods. 6 dochádza v tejto súvislosti tiež k spresneniu v otázke vyhodnotenia dopadov koncentrácie z hľadiska možnej koordinácie. Nové znenie spresňuje, že posudzovanie koordinácie súťažného správania sa vyhodnocuje nielen v prípade vytvorenia spoločných podnikov, ale i v prípade koncentrácií, ktorými dochádza k získaniu spoločnej kontroly viacerými podnikateľmi. V takomto prípade je trhová situácia obdobná, ako v prípade vytvorenia spoločného podniku a je teda dôvodné, aby aj kritériá jej posudzovania boli rovnaké. Pritom v praxi fakticky dochádzalo ku kvázi posudzovaniu koordinácie aj v tomto prípade (spoločnej kontroly), vzhľadom na široké znenie SIEC testu.

K odseku 3

V prípadoch, kedy koncentrácia vedie k závažným súťažným obavám, t. j. SIEC test alebo koordinácia súťažného správania je problémová, môže podnikateľ zvrátiť vydanie zákazového rozhodnutia úradu ponúknutím podmienok a povinností, ktoré úplne a efektívne odstránia tieto súťažné obavy. Zákon rozlišuje medzi podmienkou a povinnosťou súvisiacou s podmienkou. Podmienky sú záväzky primárne vedúce k eliminácii súťažného problému vzniknutého koncentráciou. Povinnosti sú pomocného charakteru a slúžia najmä na zabezpečenie plnenia uloženej podmienky, na dosiahnutie jej účelu, alebo kontrolu jej plnenia. Uvedený koncept predstavuje ustálený inštitút, aplikovaný v praxi úradu od roku 2001 a v tejto oblasti nedochádza novým zákonom k substantívnej zmene.

K odseku 4

Ak koncentrácia vyvoláva obavy, že nie je v súlade s odsekom 1 alebo 2, vyzve účastníka konania na predloženie podmienky a povinnosti súvisiacej s podmienkou („návrh podmienky“). Návrh zákona stanovuje, že úrad týmto návrhom nie je viazaný. Proces predkladania podmienky a povinnosti účastníkom konania, proces posúdenia podmienky a povinnosti a lehoty, v ktorých musí účastník konania možný návrh podmienky a povinnosti úradu predložiť po výzve úradu na predloženie, aby bolo úradu umožnené riadne preskúmanie takto predloženej podmienky a povinnosti sú upravené v inej časti návrhu zákona (§ 37).

K odseku 5

Podľa uvedeného ustanovenia zavedeného v roku 2004, úrad môže v rozhodnutí, ktorým odsúhlasil koncentráciu za splnenia stanovenej podmienky, uložiť zákaz implementácie tejto koncentrácie (teda vykonávania akýchkoľvek práv a povinností z koncentrácie vyplývajúcich), ktorý tak bude platiť nielen na základe zákona do vydania právoplatného rozhodnutia úradu, ale až do splnenia uloženej podmienky. Úrad tak urobí najmä v prípade, ak identifikoval isté riziko splnenia uloženej podmienky.

K odseku 8

Rozhodnutie o koncentrácii sa vzťahuje aj na obmedzenia súťaže, ktoré s koncentráciou priamo súvisia a sú nevyhnutné na jej uskutočnenie. Zákon teda stanovuje dve kumulatívne podmienky, ktorých splnenie je potrebné na to, aby rozhodnutie o koncentrácii takéto obmedzenia pokrývalo. Musí ísť o priamo súvisiace obmedzenie s konkrétnou posudzovanou koncentráciou a toto obmedzenie tiež musí byť nevyhnutné na to, aby sa daná koncentrácia uskutočnila. Úrad sa v rozhodnutí o koncentrácii explicitne k obmedzeniam nevyjadruje. Ak však účastník konania o takéto posúdenie požiada, úrad v konaní o koncentrácii posúdi aj takéto obmedzenie. V tomto prípade však účastníci koncentrácie musia počítať s dlhším posudzovaním koncentrácie, nakoľko posúdenie možných obmedzení je charakterovo bližšie hodnoteniu spolupráce medzi účastníkmi nad rámec koncentrácií, v rámci antitrustových dojednaní.

K § 12

V časti týkajúcej sa úradu, ako inštitúcie a kreovania funkcií predsedu, podpredsedu a členov rady úradu nedochádza k zásadnejším zmenám v právnej úprave. Návrh zákona oproti súčasnému stavu vypúšťa ustanovenia, ktoré sú už obsiahnuté v kompetenčnom zákone (zákon č. 575/2001 Z. z.) z dôvodu ich duplicity.

Odseky 1 a 2 stanovujú nezávislosť úradu a jeho kompetenciu v oblasti ochrany hospodárskej súťaže zakotvenej v čl. 55 ods. 2 Ústavy SR. Jedným zo základných pilierov smernice (EÚ) 2019/1 je nezávislosť úradov na ochranu hospodárskej súťaže. Táto nezávislosť sa skutočne prejaví v spôsobe kreovania rozhodovacieho orgánu a jeho odvolávania, podmienok na vymenovanie člena rozhodovacieho orgánu, rozpočtovej nezávislosti, dostatočných zdrojov a nezasahovania do rozhodovacieho procesu.

V odseku 3 sa ustanovuje, že úrad plní úlohy aj podľa nariadenia (ES) č. 1/2003 v platnom znení a nariadenia (ES) č. 139/2004, je teda v rámci Slovenskej republiky orgánom zodpovedným za oblasť hospodárskej súťaže.

Sídlom úradu je Bratislava podľa kompetenčného zákona, preto sa uvedené ustanovenie oproti súčasnej právnej úprave vypúšťa. Úrad v súčasnosti nemá vytvorené žiadne ďalšie pracoviská, nie je však vylúčené, že taká potreba vznikne v budúcnosti, a preto sa uvedené preberá z doterajšej právnej úpravy.

Úrad predkladá vláde Slovenskej republiky správu o svojej činnosti.

K § 13

Ustanovujú sa podmienky na funkciu predsedu a spôsob jeho menovania a odvolávania. Predsedu úradu menuje a odvoláva na návrh vlády prezident SR. Navrhuje sa, aby za

predsedu úradu mohol byť vymenovaný občan SR, ktorý dosiahol vek 30 rokov, je bezúhonný a dosiahol vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa. Doterajšia právna úprava stanovovala nepriamo vekovú hranicu 21 rokov prostredníctvom podmienky voliteľnosti do Národnej rady Slovenskej republiky, čo v prípade takejto významnej funkcie nemožno považovať za dostatočné. Výzvu na prihlásenie kandidátov na predsedu úradu zverejní vláda Slovenskej republiky najneskôr 4 mesiace pred uplynutím funkčného obdobia predsedu úradu alebo do 15 dní od skončenia funkcie predsedu inak ako uplynutím funkčného obdobia, a to na webovom sídle Úradu vlády Slovenskej republiky a najmenej v jednom denníku celoštátnej periodickej tlače. Stanovuje sa, aby návrhy kandidátov na predsedu úradu mohli v stanovenej lehote predkladať aj poslanci Národnej rady Slovenskej republiky, vzdelávacie inštitúcie a vedecké ustanovizne, čo však nevylučuje, že záujemca sa môže prihlásiť aj sám. Vláda predloží prezidentovi návrh na vymenovanie predsedu úradu najneskôr 30 dní pred skončením funkčného obdobia úradujúceho predsedu úradu. Vzhľadom na skutočnosť, že úrad nezodpovedá za výber kandidátov na predsedu úradu, zákon ponecháva vláde priestor, aby sama určila spôsob výberu, pokiaľ tak bude považovať za vhodné. Môže tak stanoviť napríklad ich verejné vypočutie, spôsob vypočutia, alebo aj prípadnú komisiu na výber kandidátov a pod., a to uznesením vlády Slovenskej republiky. Vláda by však mala prihliadať na potrebu zabezpečenia riadenia úradu, ako aj rozhodovacieho procesu, a teda reagovať na prípadné skončenie funkcie bezodkladne spustením procesu výberu kandidátov. Zákon určuje len základné lehoty na najneskoršie oznámenie výberu a predloženie návrhu prezidentovi Slovenskej republiky.

Úprava dĺžky funkčného obdobia predsedu úradu sa vypúšťa z kompetenčného zákona (§ 22 ods. 2 zákona č. 575/2001 Z. z.) a ponecháva sa len v § 13 ods. 3 návrhu zákona. Dĺžka funkčného obdobia predsedu úradu v trvaní piatich rokov sa oproti doterajšej právnej úprave nemení. Naďalej sa navrhuje, aby mohla tá istá osoba zastávať funkciu najviac dvakrát po sebe.

Tak ako to bolo doposiaľ sa stanovujú zákonné podmienky možnosti odvolania predsedu úradu. Rovnako tak smernica (EÚ) 2019/1 stanovuje, že rozhodovací orgán môže byť odvolaný len za vopred zákonom stanovených podmienok. S cieľom zabezpečenia chodu úradu sa navrhuje, aby súčasný predseda zostal vo funkcii do vymenovania nového predsedu. Uvedené sa navrhuje pri skončení funkcie uplynutím funkčného obdobia. V prípade, ak sa predseda úradu svojej funkcie vzdá, je vhodné, aby vláda bezodkladne konala a zabezpečila návrh nového predsedu úradu, a to do 2 mesiacov, počas ktorých predseda úradu ešte zostáva vo funkcii. V situácii odvolania predsedu úradu, vzhľadom na závažnosť odvolacích dôvodov je dôvodné predvídať aj okamžité skončenie funkcie, a teda sa nenavrhuje zotrvanie vo funkcii.

Rovnaké podmienky výkonu funkcie, menovania a odvolávania sa stanovujú aj pre funkciu podpredsedu úradu. Podpredseda úradu podpisuje rozhodnutia vydané v prvom stupni podľa návrhu zákona alebo s ním súvisiacich³⁴, preto zákon na rozdiel od súčasnej právnej úpravy upravuje aj podmienky odvolania z tejto funkcie a stanovuje funkčné obdobie 5 rokov, ktoré neboli doposiaľ zákonom vymedzené. Uvedené vyžaduje pre tie osoby, ktoré rozhodujú, resp. členov rozhodovacích orgánov aj smernica (EÚ) 2019/1, ktorá sa zákonom transponuje do právneho poriadku Slovenskej republiky.

³⁴ O súvisiace rozhodnutia ide napríklad v prípade vrátenia (časti) správneho poplatku v súvislosti s procesom kontroly koncentrácií

Navrhuje sa, oproti súčasnému systému, aby návrh na kandidáta podpredsedu úradu predkladal vláde Slovenskej republiky predseda úradu. Vláda Slovenskej republiky podpredsedu menuje aj odvoláva. V súčasnosti menuje a odvoláva podpredsedu úradu predseda úradu.

§ 14

Rada úradu je podľa súčasnej právnej úpravy orgánom, ktorý rozhoduje vo veciach podľa zákona o ochrane hospodárskej súťaže v druhej inštancii. Zákon ďalej stanovuje, v akých veciach rozhoduje Rada úradu (preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania a pod). Opravným prostriedkom proti rozhodnutiam vydaným na druhom stupni je rozklad. V zmysle čl. 4 smernice (EÚ) 2019/1 sa taktiež zavádza osobitná nezlučiteľnosť funkcie člena rady s takými činnosťami, ktoré by mohli vyvolať konflikt záujmov.

K § 15

Uvedené ustanovenie je transpozíciou čl. 4 ods. 2 písm. c), podľa ktorého by mali členské štáty preniesť do svojich právnych poriadkov tzv. „cooling off period“, teda určiť, že po primeranú dobu po opustení vnútroštátneho správneho orgánu na ochranu hospodárskej súťaže by sa bývalí zamestnanci alebo osoby, ktoré prijímali rozhodnutia, nemali vo svojom novom zamestnaní zapájať do toho istého prípadu, a to vždy, ak majú zamestnanie, ktoré súvisí s konaním vo veci uplatňovania článku 101 alebo 102 ZFEÚ, ktorým sa zaoberali počas svojho pracovného pomeru alebo funkčného obdobia. Dĺžku uvedenej doby možno určiť. Navrhuje sa preto obdobie jedného roka, počas ktorého by predseda úradu a podpredseda úradu po dni skončenia ich funkcie nemali prevziať zastupovanie právnickej osoby alebo fyzickej osoby - podnikateľa, alebo poskytovať konzultácie právnickej osobe alebo fyzickej osobe - podnikateľovi vo veci, vo vzťahu ku ktorej bolo vydané rozhodnutie úradu o dohode obmedzujúcej súťaž, zneužití dominantného postavenia, alebo rozhodnutie o uložení pokuty podľa tohto zákona počas ich funkčného obdobia alebo vo vzťahu ku ktorej ku dňu skončenia ich funkcie bolo začaté konanie o koncentrácii posudzovanej podľa § 35 ods. 2. Smernica (EÚ) 2019/1 uvedené vyžaduje len pre čl. 101 a 102 ZFEÚ, vzhľadom na charakter a povahu „problematických“ koncentrácií, kde sa vyžaduje hĺbkové prešetrenie sa navrhuje vylúčenie aj v týchto veciach. smernica (EÚ) 2019/1 stanovuje konflikt záujmov aj počas funkcie, tento je však v podmienkach Slovenskej republiky už etablovaný, a to jednak v inštitúte predpojatosti podľa Správneho poriadku a jednak v zlučiteľnosti funkcií podľa ústavného zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov.

K § 16

K odseku 1

V porovnaní s aktuálnym znením odseku 1 dochádza k spresneniu jeho znenia a k sprehľadneniu existujúcich právomocí úradu. Právomoci, ktorými úrad disponuje už v súčasnosti sa obsahovo nemenia, zmeny, ktoré sú navrhnuté v porovnaní so súčasným stavom sú zväčša len legislatívno- technického charakteru. Zároveň boli v súvislosti s ďalšími zmenami v zákone, ako aj s potrebou transpozície ustanovení smernice (EÚ) 2019/1, do ustanovenia zaradené i niektoré nové právomoci úradu. Medzi najdôležitejšie právomoci úradu patrí prešetrovanie, a to buď na účely zistenia stavu hospodárskej súťaže v určitom odvetví alebo na účely prešetrenia konkrétneho konania s cieľom zistiť, či je dôvod na začatie

správneho konania. Úrad disponuje rovnakými právomocami tak v prípade prešetrovaní, ako aj správnych konaní. Niektoré však z hľadiska efektivity ich použitia sú využívané viac v prešetrovaniach, ako napríklad inšpekcia, ktorá je založená na momente prekvapenia. Ustanovenie ďalej určuje právomoc úradu rozhodovať vo veciach porušení tohto zákona a čl. 101 a 102 ZFEÚ, kontroly koncentrácií, a sumarizuje niektoré ďalšie právomoci úradu, ako právomoc ukladať (behaviorálne a štrukturálne) opatrenia, dočasné opatrenia, prijímať a ukladať plnenie záväzkov a pod. V písm. l) sa tak, ako doposiaľ, ustanovuje právomoc úradu vykonávať prešetrovacie úkony a iné úkony právnej pomoci na žiadosť orgánu hospodárskej súťaže iného štátu na základe nariadenia (ES) č. 1/2003 v platnom znení alebo medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná a právomoc zabezpečiť výmenu informácií na žiadosť orgánu hospodárskej súťaže iného členského štátu EÚ v súlade s čl. 12 nariadenia (ES) č. 1/2003 v platnom znení. Novým ustanovením v písmene j) v nadväznosti na nové ustanovenie v odseku 2 je aj určovanie a zverejňovanie svojej prioritizácie politiky jej aktualizácie, keďže z transponovanej smernice (EÚ) 2019/1 vyplýva povinnosť pre členské štáty ustanoviť právomoc pre úrady ochrany hospodárskej súťaže stanovovať si svoje vlastné priority. Uvedené úrad uplatňoval aj doposiaľ, keďže konania vo veciach zneužitia dominantného postavenia a dohôd obmedzujúcich súťaž sa začínajú ex offo, avšak z dôvodu transpozície sa uvedené aj výslovne zakotvuje.

K odseku 2

Ustanovením odseku 2 sa zákonne definuje právomoc úradu odmietnuť podnety fyzických ako aj právnických osôb, ktoré v predmetnom období nepredstavujú priority ochrany hospodárskej súťaže definované v zverejňovanej prioritizácii politiky úradu. Cieľom ustanovenia je zabezpečenie účelnejšieho použitia prostriedkov úradu a efektívnejšie predchádzanie protisúťažnému správaniu, ktoré narúša hospodársku súťaž, ako aj na zabezpečenie ukončenia takéhoto správania. Uvedené vyžaduje aj smernica (EÚ) 2019/1 ako jednu z garancií nezávislosti úradu. Hoci je voľba priorít vecou úradu, uvedené neznamena, že fyzické, právnické osoby alebo inštitúcie, resp. ktokoľvek, nemôže úradu predkladať podnety aj z oblastí, ktoré úrad momentálne nemá zaradené medzi prioritné. Práve naopak, opakované podnety z niektorej oblasti môžu poukázať na to, že je na trhu určitý problém, ktorý si vyžaduje pozornosť, a je preto možné, že úrad svoje prioritné oblasti prehodnotí aj na základe aktuálnych podnetov, prípadne môže zvážiť advokačné činnosti/aktivity. Úrad taktiež spolupracuje v oblasti odhaľovania porušení pravidiel hospodárskej súťaže s rôznymi subjektmi, prípadne aj uzatvára dohody, ktoré určujú bližší okruh a pravidlá tejto spolupráce. Aj uzatváranie dohôd o spolupráci môže byť pre úrad spôsobom, ako vymedziť svoju prioritnú oblasť, činnosť či aktivitu. Uzatvorenie memoranda o spolupráci, resp. dohody o spolupráci istým spôsobom úrad „spoločensky“ zaväzuje k postupu podľa uzatvorenej dohody a úrad môže takéto memorandá a dohody o spolupráci zohľadňovať pri určení priorít.

K odseku 3

Navrhované znenie § 16 odseku 3 zachováva zmysel a podstatu platného znenia § 22 odseku 2 podľa doterajších predpisov. Toto ustanovenie však doterajšiu právomoc vyžadovať informácie a podklady rozdeľuje na vyžadovanie predloženia písomných informácií a podkladov a na podanie „ústneho“ vysvetlenia, a to v dôsledku právomoci „vypočutia“, ktoré stanovuje smernica (EÚ) 2019/1, ktoré je v odseku 4. V porovnaní s platnou zákonnou úpravou sa v právomoci vyžadovať informácie a podklady nič nemení. Ide o zásadnú

právomoc úradu, bez ktorej by úrad nemohol vykonávať žiadne prešetrovania, a to tak v oblasti antitrustu, či kontroly koncentrácií, keďže informácie predovšetkým od účastníkov trhu, ale aj iných osôb, sú kľúčové pri vyhodnotení čiastkových otázok v správnom konaní, vymedzení trhov, fungovania konkrétnej oblasti podnikania identifikáciu súťažného problému a v konečnom dôsledku vydaniu rozhodnutia, pričom uvedené môže úrad ako orgán verejnej správy žiadať s ohľadom na všeobecne platiacu zásadu proporcionality v primeranom rozsahu. Navrhovaným znením dochádza tak k sprehl'adneniu a zjednodušeniu znenia ustanovenia upravujúceho právomoc úradu vyžadovať od podnikateľa, jeho zamestnancov alebo iných fyzických a právnických osôb informácie a podklady, ktoré sú nevyhnutné pre činnosť úradu.

K odseku 4

V odseku 4 sa transpozíciou čiastočne mení znenie pri inštitúte podania ústneho vysvetlenia, ktorý predstavuje právomoc úradu požadovať od podnikateľov, právnických osôb a fyzických osôb ústne vysvetlenie. Na účely jednoznačnejšieho presadzovania je táto právomoc úradu sformulovaná v samostatnom odseku ustanovenia § 16. Inštitútu podania ústneho vysvetlenia odráža nevyhnutnosť, aby úrad disponoval právomocou požadovať ústne vysvetlenie od ktoréhokoľvek subjektu, ktorý môže mať vedomosť o úradom prešetrovanej veci alebo veci, ktorá je predmetom správneho konania, keďže možnosť podania ústneho vysvetlenia tak, ako doposiaľ, nie je obmedzená na fázu prešetrovania alebo správneho konania. V prípade podnikateľov a právnických osôb sa bude jednať o zamestnancov týchto subjektov, v prípade fyzických osôb podá táto osoba ústne vysvetlenie vo vlastnom mene.

V prípade podania ústneho vysvetlenia uvedenými subjektmi je jeho cieľom získanie len faktických odpovedí súvisiacich s prešetrovanou vecou. Úrad nemôže vyžadovať odpovede, ktoré by vo vzťahu k týmto subjektom mohli mať sebaobviňujúci charakter. Podanie ústneho vysvetlenia môže byť nástrojom na doplnenie alebo upresnenie tých podkladov a informácií, ktoré už úrad má k dispozícii alebo na získanie informácií o tom, kde a akým spôsobom takéto informácie a podklady získať.

Uvedenú právomoc úradu nie je možné zamieňať s inštitútom podania svedeckej výpovede podľa § 35 Správneho poriadku. V prípade inštitútu podania ústneho vysvetlenia za poskytnutie nepravdivých alebo neúplných informácií nesie zodpovednosť aj sám podnikateľ alebo právnická osoba, ktorá je povinná zabezpečiť podanie ústneho vysvetlenia svojím zamestnancom.

Podanie vysvetlenia môže úrad vyžadovať nielen od subjektov podozrivých z protiprávneho konania. Táto právomoc úradu sa vzťahuje aj na ďalšie subjekty- právnické osoby, ktoré nie sú podnikateľmi a na fyzické osoby, pokiaľ tieto majú, resp. môžu mať podklady a informácie potrebné pre činnosť úradu.

K odseku 5

V odseku 5 je premietnutá spolupráca medzi úradom a Policajným zborom Slovenskej republiky, resp. orgánmi činnými v trestnom konaní pri odhaľovaní protisúťažných konaní, najmä kartelov, ktorá bola doposiaľ upravená v § 22 ods. 3. Ustanovenie špecifikuje právomoc úradu použiť informácie získané podľa osobitných predpisov napríklad príslušným útvarom Policajného zboru Slovenskej republiky, v správnom konaní podľa tohto zákona, ktorá vyplýva na jednej strane zo zásady spolupráce útvarov Policajného zboru a orgánov

činných v trestnom konaní s úradom a na druhej strane zo zásady vyplývajúcej zo zákona a Správneho poriadku vo vzťahu k použiteľnosti všetkých dôkazov získaných v súlade so zákonom.

Trestný poriadok v § 69 ods. 4 predvída nazeranie do spisov orgánov činných v trestnom konaní, pričom toto ich právo je upravené osobitným predpisom.

Existencia obchodného tajomstva, bankového tajomstva, daňového tajomstva, poštového tajomstva, telekomunikačného tajomstva alebo iných chránených skutočností nie je prekážkou, aby sa úrad mohol s týmito informáciami oboznámiť; úrad je ich tiež povinný chrániť.

K odseku 6 a 7

Návrhom nového odseku 6 do ustanovenia § 16 sa upravuje osobitná právomoc úradu, a to právomoc požadovať informácie a podklady od orgánov verejnej moci, ako aj bezplatný prístup do nimi vedených a spravovaných registrov. Podľa navrhnutého ustanovenia sa odseky 3 a 4 nebudú vzťahovať na orgány Policajného zboru a orgány činné v trestnom konaní, lebo sa na ne vzťahuje odsek 5. Avšak, úrad bude mať prístup do registrov vedených a spravovaných aj orgánmi Policajného zboru a právo na bezplatné poskytnutie informácií a výpisov z nich s obmedzením podľa odseku 5. Takáto povinnosť vyplýva aj z doterajších právomocí úradu zo všeobecnej právomoci úradu podľa § 22 ods. 2 doterajších predpisov, avšak s ohľadom na zmeny, ktoré vývoj legislatívy prináša sa navrhuje osobitné ustanovenie. Cieľom nového ustanovenia je najmä zjednotiť a zjednodušiť prístup úradu k informáciám, ktorými disponujú orgány verejnej moci, a ktoré sú pre úrad nevyhnutné na výkon jeho činnosti, pričom takýto postup môže v niektorých prípadoch nahradiť aj viaceré žiadosti o informácie adresované podnikateľom, a zároveň ich odbremeniť od poskytovania informácií, ktoré už majú k dispozícii iné orgány verejnej moci.

K odseku 8

Aby bolo zabezpečené účinnejšie uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže, orgány hospodárskej súťaže členských štátov by mali pri ich uplatňovaní užšie spolupracovať, t. j. mali by vzájomne pomáhať pri vykonávaní inšpekcií a iných opatrení slúžiacich k objasneniu prípadov, a to v akomkoľvek štádiu konania, ktoré tieto orgány vedú.

Do § 16 bol preto pridaný nový odsek 8, ktorý stanovuje, že okrem zamestnancov úradu a osôb poverených plnením úloh patriacich do pôsobnosti úradu sa môžu zúčastniť inšpekcie (podľa § 17 zákona) alebo vypočúvania (podľa § 16 ods. 3 zákona) a aktívne pri nich spolupracovať aj zamestnanci a iné sprevádzajúce osoby poverené alebo vymenované úradom iného členského štátu tak, ako si to vyžaduje smernica (EÚ) 2019/1.

Zatiaľ čo § 16 ods. 1 písm. l) zákona stanovuje, že vyšetrovacie úkony a iné úkony právnej pomoci vykonáva úrad (jeho zamestnanci a poverené osoby), nový odsek 8 zabezpečuje právo zamestnancov a iných sprevádzajúcich osôb poverených alebo vymenovaných orgánom hospodárskej súťaže iného štátu zúčastniť sa inšpekcie a/alebo vypočúvania a možnosť týchto osôb aktívne spolupracovať s úradom pri vykonávaní inšpekcie a/alebo vypočúvaní.

K odseku 9

Aby bolo zabezpečené účinnejšie uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže, orgány hospodárskej súťaže členských štátov by mali pri ich uplatňovaní užšie spolupracovať, t. j.

mali by vzájomne pomáhať pri vykonávaní inšpekcií a iných opatrení slúžiacich k objasneniu prípadov, a to v akomkoľvek štádiu konania, ktoré tieto orgány vedú.

Do § 16 bol preto pridaný nový odsek 9, ktorým sa stanovuje, že vyšetrovacie úkony a iné úkony právnej pomoci v zmysle § 16 ods. 1 písm. l) zákona úrad vykonáva aj na účely zistenia, či podnikatelia alebo združenia podnikateľov porušili svoje povinnosti pri vykonávaní vyšetrovacích úkonov orgánu na ochranu hospodárskej súťaže iného štátu, alebo povinnosti plynúce z jeho rozhodnutí. To znamená, že zamestnanci úradu a osoby poverené plnením úloh patriacich do pôsobnosti úradu môžu vykonať inšpekciu, vypočúvať alebo požadovať informácie za účelom zistenia, či podnik alebo združenie podnikov dodržiava povinnosti plynúce z vyšetrovacích úkonov orgánu na ochranu hospodárskej súťaže iného štátu, alebo povinnosti plynúce z jeho rozhodnutí.

Na účely toho odseku a podľa smernice (EÚ) 2019/1 sa povinnosťami vyplývajúcimi z vyšetrovacích úkonov, resp. z rozhodnutí orgánu na ochranu hospodárskej súťaže iného štátu rozumejú najmä povinnosti súvisiace s:

- inšpekciou v prevádzkových priestoroch podnikov a združení podnikov;
- vyžadovaním informácií, ktoré sú potrebné na uplatňovanie ochrany hospodárskej súťaže (okrem vyžadovania takých informácií, ktoré by vyzývali podnik alebo združenie podnikov k priznaniu porušenia pravidiel hospodárskej súťaže);
- vypočúvaním, teda podaním ústneho vysvetlenia, (zástupcu podniku alebo združenia podnikov, ktoréhokoľvek zástupcu iných právnických osôb a ktorúkoľvek fyzickú osobu, ak by takýto zástupca alebo takáto osoba mohli mať informácie relevantné pre uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže);
- uložením akýchkoľvek (behaviorálnych a štrukturálnych) opatrení, ktoré sú primerané vzhľadom na páchané porušovanie a nevyhnutné na účinné ukončenie porušovania pravidiel hospodárskej súťaže;
- nariadením dočasného opatrenia v naliehavých prípadoch, ak existuje riziko vážneho a nenapraviteľného narušenia hospodárskej súťaže;
- plnením záväzkov, ktorých cieľom je ukončenie porušovania pravidiel hospodárskej súťaže a ktoré v spojení s konkurujúcimi podnikmi a združeniami podnikateľov uložil vnútroštátny orgán na ochranu hospodárskej súťaže, a to vtedy, ak už neexistujú dôvody na to, aby dotknutý vnútroštátny orgán na ochranu hospodárskej súťaže v danej veci konal.

K odseku 10

Ustanovením odseku 10 sa stanovuje existujúci rámec pre medzinárodnú spoluprácu a výmenu informácií, upravený v § 22 ods. 4 súčasne platného znenia zákona. Informácie vo veciach hospodárskej súťaže je možno vymieňať len na základe princípu reciprocity, a to buď za podmienok stanovených medzinárodnou zmluvou alebo so súhlasom osoby, ktorá informácie poskytna, alebo ktorej sa informácie týkajú. Medzinárodná zmluva stanoví okruh informácií, ktoré možno vymieňať s tým, že môže byť stanovené, že sa vymieňajú aj dôverné informácie a informácie, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva. Takúto medzinárodnú zmluvu je však možné uzatvoriť iba v prípade, ak druhá zmluvná strana poskytne dostatočné právne záruky, že informácie budú použité len na stanovený účel.

K odseku 11

Ochrana hospodárskej súťaže je dôležitým záujmom EÚ a jej ochrana je priamo zakotvená v ZFEÚ. Záujem Slovenskej republiky na ochrane hospodárskej súťaže je vyjadrený v čl. 55 ods. 2 Ústavy SR. Úrad podľa zákona prešetruje porušenia z oblasti hospodárskej súťaže, ako zákaz dohôd obmedzujúcich súťaž, zneužitie dominantného postavenia, nedovolené obmedzovanie súťaže zo strany orgánov verejnej moci a zo strany územnej a záujmovej samosprávy a kontroluje koncentrácie. Úrad na účely plnenia si povinností v oblasti ochrany a podpory hospodárskej súťaže a na účely prešetrovaní a správnych konaní podľa zákona disponuje právomocami, pri aplikácii ktorých dochádza aj k získavaniu rôznych osobných údajov, väčšinou nie priamo od dotknutej osoby. Primárnym cieľom aplikácie právomocí úradu nie je získavanie osobných údajov, resp. informácií o fyzických osobách, ale o činnosti právnických osôb, resp. o konkrétnom trhu, oblasti, stave súťaže na danom trhu a pod. Súčasťou informácií, ktoré úrad získava, však môžu byť aj informácie, ktoré sú v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (ďalej ako „Nariadenie GDPR“) osobným údajom. Tieto môžu byť často súčasťou aj dôkazov o porušení zákona, resp. čl. 101 a 102 ZFEÚ. Napríklad, keď úrad vykonáva inšpekciu, prehľadáva a zaisťuje emailovú komunikáciu medzi konkurentmi, pričom často až po jej podrobnom preskúmaní zistí, aké prípadné osobné údaje sa v zaistenej komunikácii nachádzajú.

Keďže uplatnenie práv v zmysle čl. 13 až 15 Nariadenia GDPR by mohlo ohroziť plnenie si právomocí úradu, resp. výkon dohľadu a kontroly, je potrebné ich aplikáciu na účely postupu podľa zákona vylúčiť. Napríklad, v prípade kartelov, ktoré sú uzatvárané tajne, má k vedenému prešetrovaniu prístup len obmedzený počet zamestnancov úradu. Ak by mal úrad vyhovieť prípadnej žiadosti fyzickej osoby v zmysle čl. 15 Nariadenia GDPR, ktorá pracuje alebo pracovala u podnikateľa, ktorý je prešetrovaným subjektom, mohlo by dôjsť k prezradeniu podstatných skutočností prešetrovania, keďže potvrdením, že úrad má v dispozícii jej osobné údaje napríklad v rozsahu meno, priezvisko, funkcia, emailová adresa, môže byť odhalená skutočnosť, že je tento podnikateľ prešetrovaný, a tým zmarený celý účel prešetrovania. Je tak potrebné predchádzať vôbec vzniku možných situácií, kedy by bol úrad povinný vyhovieť uplatneným právam podľa čl. 13 až 15 Nariadenia GDPR a ich uplatnenie vylúčiť.

V rámci EÚ postupne zvažuje takéto vylúčenie viacero krajín. Rovnaké vylúčenie majú už od roku 2018 napríklad v Dánsku, kedy je na účely postupu podľa dánskeho zákona o ochrane hospodárskej súťaže úplne vylúčená aplikácia čl. 13 až 15 Nariadenia GDPR.

Vzhľadom na záujem na ochrane hospodárskej súťaže, ktorý je vyjadrený v čl. 55 ods. 2 Ústavy SR a skutočnosť, že uplatnenie a vyhovenie právu fyzickej osoby v zmysle čl. 13 až 15 Nariadenia GDPR môže ohroziť účel výkonu dohľadu v oblasti a kontroly v oblasti hospodárskej súťaže, je potrebné tieto práva obmedziť. Na druhej strane, značná časť právnických a fyzických osôb, spotrebiteľov, profituje z fungujúcej hospodárskej súťaže v podobe možností prístupu na trh, lepších možností výberu, inovácií, lepších cien. Pozitívum, ktoré má z vymáhania dodržiavania pravidiel hospodárskej súťaže väčšia skupina spotrebiteľov a podnikateľov tak preváži nad záujmami neporovnateľne menšej skupiny jednotlivcov, ktorí si svoje práva v zmysle čl. 13 až 15 Nariadenia nebudú môcť uplatniť. Vo

väčšine prípadov pôjde o zamestnancov podnikateľov, ktorí práve tieto pravidlá súťaže porušujú.

Obmedzenie práv dotknutých osôb sa týka výlučne práva na informácie, ktoré sa majú dotknutým osobám poskytovať pred získavaním ich osobných údajov podľa čl. 13 a 14 Nariadenia GDPR a práva na prístup k osobným údajom podľa čl. 15 Nariadenia GDPR.

S cieľom ochrany oprávnených záujmov dotknutých osôb úrad prijíma vhodné opatrenia, napríklad na svojom webovom sídle poskytuje informácie o spracúvaní osobných údajov, avšak zabezpečiť transparentné informovanie všetkých dotknutých osôb v súlade s Nariadením GDPR by znemožnilo prípadne závažným spôsobom sťažiť dosiahnutie cieľov úradu v súlade s týmto zákonom. Rovnako v prípadoch, kedy by si dotknuté osoby uplatnili svoje právo na prístup k osobným údajom alebo právo na kópie osobných údajov, by mohlo dôjsť k závažnému zásahu do plnenia úloh úradu, respektíve k ich zmareniu. Dotknuté osoby by tak mali prístup k informáciám súvisiacim s prešetrovaním dodržiavania pravidiel hospodárskej súťaže bez obmedzenia, čo by vzhľadom na vyššie uvedené nebolo žiaduce.

Ako dôvod zamietnutia v takýchto prípadoch postačuje formulácia, že ustanovenia osobitných predpisov sa pri vykonávaní činnosti úradu v príslušných oblastiach neuplatňujú. Úrad však zdokumentuje dôvody, pre ktoré sa dotknutým osobám obmedzí právo na prístup k osobným údajom a zabezpečí, že každé obmedzenie práva dotknutej osoby bude riadne posúdené s odbornou starostlivosťou.

K odseku 12

Ustanovením odseku 12 sa do zákona zavádza možnosť verejných obstarávateľov požiadať úrad o konzultáciu, ak nadobudnú podozrenie, že by sa účastník verejného obstarávania mohol dopustiť protisúťažného konania. Úrad však bude posudzovať žiadosti verejných obstarávateľov v súlade s aktuálnymi prioritami, to znamená, že nebude mať povinnosť všetky požiadavky konzultovať a to s ohľadom na aktuálne priority, resp. kapacity.

K § 17

V porovnaní so súčasným znením zákona nedochádza k zmene právomocí úradu pri vykonávaní inšpekcií, ustanovenie sa preberá z doterajšej právnej úpravy, pričom právomoc vykonávať neohlásené inšpekcie vyplýva aj zo smernice (EÚ) 2019/1. Zmeny, ktoré sú navrhnuté v porovnaní so súčasným stanovom sú len legislatívno-technického charakteru. Vzhľadom na skutočnosť, že zo znenia zákona a z povahy vecí implicitne vyplýva, že nejde o ohlásené inšpekcie, a úrad túto právomoc tak aj doposiaľ vždy aplikoval, v znení ustanovení v tomto smere nenastáva zmena.

Inšpekcie predstavujú významný nástroj, ktorý je zakotvený v slovenskej právnej úprave už od roku 2001. Slúži na odhaľovanie protisúťažných konaní, ktoré je v niektorých prípadoch mimoriadne náročné. Najmä odhaľovanie kartelov (pričom uplatnenie inšpekcií je možné i v prípadoch iných porušení), ktoré spôsobujú obrovské škody ekonomike a majú negatívny dopad na spotrebiteľov sa stáva čoraz náročnejším, nakoľko ich účastníci svoje konanie dôsledne utajujú. Existencia práva vykonávať inšpekcie je štandardná tak pre Európsku komisiu, ako aj pre súťažné orgány členských štátov Európskej únie. Podľa Správy o vyšetrovacích právomociach (Investigative powers report), ktorú zverejnila Európska

komisia v roku 2012, majú právomoc vykonávať inšpekcie súťažné orgány všetkých členských štátov.

Inšpekcie môže úrad vykonať tak ako doteraz v priestoroch (za priestory sa považujú aj pozemky) a dopravných prostriedkoch podnikateľa, ktoré súvisia s činnosťou a konaním podnikateľa a tiež v iných priestoroch alebo dopravných prostriedkoch podnikateľa, ako aj v súkromných priestoroch a dopravných prostriedkoch zamestnancov podnikateľa, a to tak súčasných ako aj bývalých, ak je dôvodné podozrenie, že sa v týchto priestoroch alebo dopravných prostriedkoch nachádzajú podklady alebo dokumenty, ktoré súvisia s činnosťou alebo konaním podnikateľa, na základe ktorých je možné preukázať obmedzenie súťaže.

Zamestnanci úradu vykonávajú inšpekciu v priestoroch a dopravných prostriedkoch podnikateľa, ktoré súvisia s činnosťou a konaním podnikateľa len na základe poverenia predsedom úradu, súdny súhlas, ako je to zrejmé zo znenia zákona sa, nevyžaduje. Návrh zákona špecifikuje, aké náležitosti má toto poverenie obsahovať.

Návrh zákona tiež dopĺňa, že podpísaním zápisnice sa považuje inšpekcia za skončenú; za skončenú sa inšpekcia považuje aj vtedy, keď ju niektorá zo zúčastnených osôb odmieta podpísať.

V odsekoch 5 až 7 sú špecifikované právomoci úradu v súvislosti s vykonávaním inšpekcie a tomu zodpovedajúce povinnosti podnikateľov. Inšpekciu úrad vykonáva nielen za účelom vymáhania čl. 101 a 102 ZFEÚ, ale aj na účely koncentrácií. Úrad pre výkone inšpekcie dbá na proporcionality zásahu, preto je vhodné disponovať možnosťou zapečatiť dopravný prostriedok vhodnejšie ako ho násilne otvoriť v prípade, ak sa v ňom nachádzajú relevantné dôkazy. Tak, ako doposiaľ, podnikatelia majú povinnosť počas vykonávania inšpekcie spolupracovať s úradom, pričom povinnosť spolupráce zahŕňa ďalšie konkrétne povinnosti, ktoré sú v návrhu vymedzené. Oproti súčasnému zneniu zákona v odseku 5 písm. d) podrobnejšie špecifikuje právomoc úradu zabezpečiť si prístup k informáciám, ktoré sa týkajú podnikateľa, uloženým v elektronickej podobe.

Právna úprava vykonávania inšpekcií v iných priestoroch alebo dopravných prostriedkoch podnikateľa, ako aj súkromných priestoroch alebo súkromných dopravných prostriedkoch zamestnancov podnikateľa sa oproti súčasnému zneniu výrazne nemení. Tento typ inšpekcií je naďalej možné vykonávať na základe rozhodnutia úradu a so súhlasom správneho súdu vydaným podľa Správneho súdneho poriadku na návrh úradu. Návrh zákona vyslovene uvádza, že inšpekcie v súkromných priestoroch a súkromných dopravných prostriedkoch je možné vykonať aj u bývalých zamestnancov podnikateľa. Návrh zákona špecifikuje, že na výkon inšpekcií v tomto type priestorov sa použijú ustanovenia odsekov 4 až 7 a to s výnimkou zapečatenia priestorov a dopravných a prostriedkov. Zapečatiť podklady, nosiče a vybavenie je však možné i v tomto type priestorov.

K § 18

Návrh zákona tak ako doposiaľ výslovne uvádza, že na postup úradu pri prešetrovaní (vrátane úkonov v rámci prešetrovania) ako aj vykonávaní vyšetrovacích úkonov na účely spolupráce sa nevzťahujú ustanovenia Správneho poriadku s výnimkou primeraného použitia ustanovení o plynutí lehôt, doručovaní, zastupovaní, zápisnici a vylúčení zamestnancov alebo členov správneho orgánu podľa zákona a podľa Správneho poriadku.

K § 19

Správne konanie vedené úradom vo veciach ochrany hospodárskej súťaže sa začína na návrh účastníka konania len v prípade kontroly koncentrácií, v iných prípadoch ex offo, teda z úradnej povinnosti.

K odseku 1

Odsek 1 spresňuje, že správne konanie vo veci zneužívania dominantného postavenia, dohôd obmedzujúcich súťaž a iných foriem nedovoleného obmedzovania súťaže, sa vždy začína z vlastného podnetu úradu. Prakticky jediným konaním úradu v oblasti ochrany hospodárskej súťaže, ktoré sa začína na návrh, je konanie o kontrole koncentrácií na základe oznámenia koncentrácie.

K odseku 2

Hoci sú v prípadoch porušení zákona o ochrane hospodárskej súťaže správne konania začínané iba ex offo, zákon nevylučuje, že úrad môže dospieť k záveru o dôvodnosti začatia správneho konania aj na základe podnetu, resp. informácií o možnom protiprávnom konaní, ktoré boli oznámené úradu inou fyzickou, alebo právnickou osobou. Uvedené spresňuje návrh zákona v odseku 2, pričom zároveň uvádza, že ak fyzická alebo právnická osoba, ktorá podala príslušný podnet o to požiada, úrad ju upovedomí o ďalšom postupe do dvoch mesiacov od podania tejto žiadosti.

Správne konanie začaté z vlastného podnetu úradu spravidla predchádza prešetrovanie.

Konanie, ktoré sa začína z vlastného podnetu úradu, je začaté dňom, keď je oznámenie o začatí správneho konania doručené účastníkovi správneho konania. V prípade, že je účastníkov konania niekoľko, považuje sa konanie v súlade so Správnym poriadkom za začaté dňom, kedy je doručené oznámenie o začatí konania prvému z týchto účastníkov konania.

Konanie o kontrole koncentrácie sa začína podaním oznámenia koncentrácie.

K § 20

K odseku 1

Ustanovenie odseku 1 definuje účastníka konania v správnych konaniach vedených podľa zákona. Toto ustanovenie predstavuje špeciálne ustanovenie vo vzťahu k vymedzeniu účastníkov konania podľa ustanovení Správneho poriadku, keďže definuje účastníkov konania v závislosti od jednotlivých typov správnych konaní vedených úradom a vymedzuje tento okruh užšie, ako to robí Správny poriadok. Oproti súčasnému zneniu zákona nedochádza k významným zmenám.

V prípade zneužívania dominantného postavenia a dohôd obmedzujúcich súťaž sú účastníci konania vymedzení ako fyzické alebo právnické osoby, ktoré sú za tieto protiprávne konania zodpovedné – ide právnické a fyzické osoby, ktoré sú súčasťou podnikateľa, ktorý sa zúčastnil na protiprávnom konaní.

Napriek tomu, že pojem podnikateľ, definovaný v § 3 písm. a) zákona, nie je naviazaný na právnu subjektivitu, účastníkom správneho konania môže byť naďalej iba osoba, ktorá je nositeľom práv a povinností, teda ktorá má právnu subjektivitu – právnická alebo fyzická osoba. Na strane jedného podnikateľa to tak môžu byť aj viaceré osoby s právnou

subjektivitou – napríklad materská a dcérska spoločnosť, sesterské spoločnosti a pod., ktoré sa zúčastnili/ resp. sú zodpovedné za zneužívanie dominantného postavenia, za účasť na dohode obmedzujúcu súťaž, resp. ktorých zodpovednosť sa v správnom konaní posúdi.

V prípade správnych konaní týkajúcich sa koncentrácií sú v závislosti od typov týchto konaní účastníkom buď právnické osoby, ktoré sa zlučujú alebo splývajú, alebo fyzické/právnické osoby, ktoré získavajú priamu alebo nepriamu kontrolu nad podnikateľom alebo jeho časťou.

V prípade iných typov správnych konaní (ide o rôzne typy konaní podľa zákona, ktoré nespádajú do konaní vymenovaných v písm. a) až d) - napríklad konania o porušení povinnosti predložiť vyžadované informácie, konania súvisiace s porušením povinností pri vykonávaní inšpekcií úradu) sú účastníci konania vymedzení ako osoby, o ktorých právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach ustanovených zákonom sa má rozhodnúť.

K odseku 2

V odseku 4 zákon potom stanovuje, že účastníkom konania v prípade porušení podľa § 6 zákona sú orgány štátnej správy, obce, vyššie územné celky, alebo záujmová samospráva.

K odseku 3

Ustanovenia zákona ďalej v odseku 5 stanovuje, že účastníkom konania môže byť aj ekonomický nástupca – t. j. osoba, ktorá sa formálne nedopustila protiprávneho konania, ale ktorá, je súčasťou podnikateľa, ktorý pokračuje v hospodárskej činnosti svojho predchodcu v prípade, že tento prestal právne alebo fakticky vykonávať hospodársku činnosť alebo tiež v prípade, ak nástupca je súčasťou toho istého podnikateľa ako predchodca, ktorý naďalej vykonáva hospodársku činnosť. Navrhnuté ustanovenie reflektuje jeden z konceptov, ktorého aplikácia je nevyhnutná na efektívne uplatnenie konceptu podnikateľa z práva EÚ, tak ako je uvedené vyššie, v časti dôvodovej správy k § 3 písm. a) – t. j. k definícii pojmu „podnikateľ“. Uvedený koncept však už bol viackrát aplikovaný v konaniach úradu a bol potvrdený aj slovenskými súdmi preskúmvajúcimi rozhodnutia úradu.

Pri uplatnení zodpovednosti za porušenie súťažného práva európskej rozhodovacej praxi platí predovšetkým princíp, že ak má podnikateľ právnu subjektivitu v čase porušenia, aj v čase rozhodnutia o porušení súťažného práva, zostáva zodpovedný za toto protisúťažné konanie a to napriek tomu, že sa medzitým stal súčasťou inej ekonomickej skupiny (napríklad rozsudok v prípade Cascades).³⁵ Zmena v právnej forme alebo v mene podnikateľa nevytvára nového podnikateľa, ktorý by nebol zodpovedný za protisúťažné konanie svojho predchodcu, keď z ekonomického hľadiska sú tieto dve spoločnosti identické (napríklad prípad Rhein-zink³⁶).

Rozhodovacia prax Súdneho dvora Európskej únie však vyjadrila zásady uplatnenia ekonomického nástupníctva tam, kde pôvodný porušiteľ súťažného práva zanikol a jeho ekonomické aktivity prevzal iný subjekt.

³⁵ Rozsudok Súdneho dvora zo 16.11.2000 vo veci -279/98 Cascades SA proti Európskej komisii, Zb. [2000] I-09693.

³⁶ Rozsudok Súdneho dvora zo dňa 28.3.1984 29, 30/83 Compagnie Royale Asturienne des Mines SA and Rhein-zink GmbH v Európska komisia Zb. [1984], s 1679, ods. 9.

V prípade HFB³⁷ Všeobecný súd ďalej prišiel k záveru, že za niektorých okolností porušenie pravidiel súťažného práva môže byť pripísané ekonomickému nástupcovi právnickej osoby zodpovednej za porušenie aj v prípade, ak táto právnická osoba neprestala existovať v čase prijatia rozhodnutia o porušení tak, že efektívnosť súťažných pravidiel nebude ohrozená zmenami, napríklad zmenou právnej formy príslušných podnikov.

Mnoho ďalších rozhodnutí európskych súdov ďalej objasňuje rôzne podmienky aplikácie prechodu zodpovednosti na ekonomického nástupcu, pričom táto judikatúra sa neustále vyvíja. Ustanovenie musí byť preto dostatočne flexibilné na to, aby pokrylo aj budúci vývoj judikatúry a stanovalo primárne cieľ, ktorý je potrebné dosiahnuť.

K odseku 4

Odsek 4 umožňuje úradu posudzovať v jednom konaní dohody obmedzujúce súťaž, kde jednou zmluvnou stranou je ten istý podnikateľ a v podstate ide z pohľadu predmetu a cieľa o rovnaké dohody. Ide o dohody obmedzujúce súťaž vertikálneho charakteru, ako napr. distribučné dohody, ktoré sa môžu líšiť náležitosťami, ako je napr. miesto dodania a pod. Toto ustanovenie zabezpečuje, že v takýchto prípadoch úrad nemusí vydávať rozhodnutie o spojení konania.

K odseku 5

Odsek 5 sa týka možnosti úradu obmedziť v prípade určitého typu dohôd obmedzujúcich súťaž okruh účastníkov správneho konania. Toto ustanovenie sa použije v prípade dohôd obmedzujúcich súťaž, ktoré vytvárajú systém predaja alebo distribúcie tovarov prostredníctvom dohôd uzatváraných medzi podnikateľmi podnikajúcimi na inej úrovni výrobného alebo distribučného reťazca. V týchto prípadoch môže byť dôvodné obmedziť okruh účastníkov konania na podnikateľa, ktorý je vždy jednou zo strán dohody, ktorá navrhuje iným podnikateľom obsah alebo podmienky tejto dohody (t. j. na podnikateľa vytvárajúceho systém predaja alebo distribučný systém). Uvedené vychádza z faktu, že pri uzatváraní tohto typu dohôd majú niektoré zo strán slabú vyjednávaciu pozíciu, a preto nemajú dostatočný vplyv na tvorbu obsahu alebo podmienok dohôd, ktoré sú navrhované iným podnikateľom. To, či v danom prípade dôjde k obmedzeniu okruhu účastníkov konania bude na posúdení úradu po zvážení okolností konkrétneho prípadu. V prípade takýchto dohôd preto úrad môže viesť správne konanie proti všetkým účastníkom dohôd obmedzujúcich súťaž alebo obmedziť okruh účastníkov v zmysle vyššie uvedeného.

K odseku 6

Odsek 6 stanovuje povinnosť účastníka konania, ako aj (právnych) zástupcov účastníka konania oznámiť úradu všetky zmeny týkajúce sa konania. V praxi ide napríklad o povinnosť oznámiť vstup podnikateľa do konkurzu, reštrukturalizácie, zlúčenie s iným podnikateľom, ale napríklad aj zmenu adresy na doručovanie, zmenu právneho zastúpenia, odvolanie plnomocenstva a podobne. Na nesplnenie tejto povinnosti je naviazaná možnosť úradu uložiť pokutu do 3 300 eur. Táto pokuta môže byť uložená aj právnomu zástupcovi, ak neoznámi takúto skutočnosť o svojom klientovi, resp. o podnikateľovi, ktorého zastupuje/zastupoval pred úradom.

³⁷ Rozsudok Všeobecného súdu zo dňa 20.3.2002 vo veci T-9/99 HFB a iní proti Európskej komisii Zb. [2002] s. II-1487, ods. 105-106.

K odseku 7

Odsek 7 upravuje povinnosť úradu poučiť účastníkov konania o ich právach a povinnostiach, ak nie sú zastúpení advokátom.

K odseku 8

V praxi úradu sa pomerne bežne stávajú situácie, keď sa zamestnanci úradu po skončení štátnozamestnaneckého pomeru venujú právnej praxi v advokátskych kanceláriách, vykonávajúcich okrem iného aj zastupovanie v správnych konaniach vedených úradom. Keďže správne konania v súťažných veciach sú náročné na dokazovanie a môžu trvať aj niekoľko rokov, nie je vylúčená situácia, že zamestnanec zaoberajúci sa určitým prípadom bude po skončení štátnozamestnaneckého pomeru pracovať v advokátskej kancelárii, ktorá zastupuje účastníka správneho konania alebo bude zamestnaný u účastníka konania. smernica (EÚ) 2019/1 však vyžaduje, že ho nesmie zastupovať v tej istej veci.

Správny poriadok takúto situáciu neupravuje, resp. upravuje iba vymedzenie zaujatosti „interne“ na úrovni rozhodovacích orgánov a zamestnancov správneho orgánu. Cieľom navrhovaného ustanovenia je (čiastočne je v tomto ohľade doplnený povinnosťou zachovávať mlčanlivosť) zabrániť takémuto konfliktu záujmov a umožňuje úradu odmietnuť zastúpenie účastníka konania bývalým zamestnancom úradu alebo osobou, ktorá vykonávala verejnú funkciu na úrade, ak má vedomosť alebo sa preukáže, že sa tieto osoby počas pôsobenia na úrade podieľali na veciach, ktoré sú predmetom daného konania na úrade (a ktoré sú uvedené v návrhu ustanovenia). Rovnako to platí pre osobu vo funkcii predsedu, či podpredsedu úradu a člena Rady úradu.

K § 21

Predmetné ustanovenie zakotvuje špecifický inštitút tretích strán, ktorým sa priznáva procesné právo byť vypočutý. Tretie strany sú odlišným procesným inštitútom ako zúčastnené osoby podľa § 15a Správneho poriadku, ako aj špeciálne ustanovenie vo vzťahu k tomuto ustanoveniu.

Inštitút tretích strán posilňuje právo podnikateľov, alebo ďalších subjektov, ktorých sa konanie na úrade a jeho výsledok môže dotknúť, vyjadriť svoj postoj a zároveň napomáha úradu získať podklady a informácie dôležité pre jeho konanie a rozhodnutie. Uvedené sa týka najmä konaní o koncentráciách, kde je potrebné v pomerne krátkom čase získať kvalifikované poznatky o fungovaní posudzovaných relevantných trhov. Na základe pripomienok a poznatkov od tretích strán môže úrad vlastnou vyšetrovacou činnosťou obstarat' dôkazy – napríklad vyžiadať informácie od účastníkov konania, iných podnikateľov, uskutočniť výsluchy svedkov a pod.

Odsek 1 tieto osoby príkladmo uvádza ako spotrebiteľov, dodávateľov, alebo konkurentov účastníka konania.

Podľa odseku 2 majú tretie strany právo, ak požiadajú o vyjadrenie sa k predmetu konania, byť písomne informovaní o predmete konania a v stanovenej lehote sa k nemu vyjadriť. Postavenie tretích strán zákon ďalej v odseku 3 posilňuje aj v tom, že tieto osoby sú oprávnené žiadať úrad o možnosť zúčastniť sa na ústnom pojednávaní. Vyššie uvedené sa uplatní v prípade, že tretie strany preukážu záujem na veci. Záujem na veci v konečnom dôsledku vyhodnotí úrad, pričom ak je takýto záujem preukázaný, úrad môže tretím stranám

umožniť účasť na nariadenom ústnom pojednávaní a dať im príležitosť vyjadriť svoje stanovisko k predmetnej prejednávanej veci. Vzhľadom na skutočnosť, že úrad musí dbať na efektivitu svojich prešetrovaní a vedených správnych konaní z hľadiska neohrozenia cieľa konania, a zároveň musí prihliadať na citlivosť informácií, ktoré sú predmetom konania, musí byť v právomoci úradu posúdiť existencie skutočnosti „záujmu na veci“.

V záujme, aby sa tretie strany o správnych konaniach úradu čo najskôr dozvedeli a mohli v prípade potreby rýchlo reagovať je v § 58 uložená povinnosť úradu zverejniť oznámenie o koncentrácii, a ak to povaha veci nevylučuje, začatie konania vo všetkých ostatných veciach vyplývajúcich z ustanovení tohto zákona.

K § 22

Zákon o ochrane hospodárskej súťaže umožňuje úradu spojiť veci, v ktorých sa začalo konanie a medzi ktorými existuje súvislosť, alebo ktoré sa týkajú tých istých účastníkov konania, na spoločné konanie. Predpokladom pre spojenie vecí je cieľ spočívajúci v dosiahnutí hospodárnosti konania. Naopak v prípadoch, ak sa veci na spoločné konanie nehodia, alebo už odpadli dôvody, pre ktoré boli tieto veci spojené na spoločné konanie, úrad môže rozhodnúť o vylúčení vecí na samostatné konanie.

O spojení vecí na spoločné konanie a vylúčení vecí na samostatné konanie sa vydáva rozhodnutie, proti ktorému, vzhľadom na jeho povahu nie je možné podať rozklad.

K § 23

Doručovanie pri vykonávaní právomocí úradu sa vo všeobecnosti spravuje ustanoveniami Správneho poriadku a tiež príslušným predpisom o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci. Ustanovenie § 23 upravuje niektoré osobitné pravidlá pri doručovaní, ktoré sa uplatnia vzhľadom na špecifickosť konaní/prešetrovaní vedených úradom.

K odseku 1

Odsek 1 upravuje povinnosť účastníkov konania alebo ich zástupcov, v prípade že sú v konaní pred úradom zastúpení bezodkladne úradu oznámiť zmenu bydliska, sídla, zmenu osoby určenej na prijímanie písomností alebo akúkoľvek obdobnú skutočnosť nevyhnutnú na riadne doručovanie písomností.

K odseku 2

V záujme efektívneho doručovania sa určuje osobitná úložná lehota elektronických úradných správ.

K odseku 3

Odsek 3 upravuje osobitnú fikciu doručenia, ktorá sa uplatní popri fikcii doručenia podľa Správneho poriadku. Vzhľadom na časté obštrukcie pri doručovaní návrh zákona upravuje fikciu doručenia tak, že sa za doručené považujú aj písomnosti vrátené poštou ako nedoručiteľné v prípadoch, ak sa adresát v mieste doručenia nezdržiava, ak takúto písomnosť úrad doručoval na poslednú známu adresu špecifikovanú v predmetnom ustanovení. Rozdiel oproti fikcii doručenia podľa príslušných ustanovení Správneho poriadku je v tom, že podľa Správneho poriadku je pre uplatnenie fikcie doručenia potrebné naplnenie podmienky, že sa adresát v mieste doručenia zdržiaval.

K odseku 4

Odsek 4 upravuje situáciu, keď je doručovanie spojené s ťažkosťami a pried'ahmi alebo ide o účastníka konania so sídlom v cudzine. V takom prípade môže dôjsť k uloženiu písomností na úrade s účinkami doručenia. O týchto následkoch musí byť účastník konania vopred poučený.

K odseku 5

Podľa odseku 5, ak niekoľko účastníkov konania podalo spoločný návrh na začatie konania, úrad im môže určiť spoločného splnomocnenca pre doručovanie, ak si takéhoto zástupcu sami nezvolili.

K odsekom 6 a 7

Odseky 6 a 7 v záujme zrýchlenia a zefektívnenia správneho konania upravujú možnosť doručovania písomností úradu elektronickými prostriedkami v prípade, ak o to účastník konania alebo jeho zástupca požiadá a súčasne oznámi adresu na zasielanie písomností elektronickými prostriedkami. Vzhľadom na prijatie predpisu o e-Governemente, ktorý obsahuje osobitné ustanovenia týkajúce sa elektronického doručovania, možnosť doručovania elektronickými prostriedkami podľa zákona pripadá do úvahy len v prípade, ak elektronické doručovanie podľa osobitného predpisu nie je možné, pôjde napríklad o situácie v prípade konaní o koncentráciách, kedy je účastník koncentrácie/konania so sídlom mimo územia SR a teda doručenie podľa zákona o e-Governemente nie je možné. Aj v takomto prípade je však doručovanie v niektorých prípadoch vylúčené. Ide o doručovanie oznámenia o začatí správneho konania, predvolania na ústne pojednávanie, výzvy pred vydaním rozhodnutia a doručovanie rozhodnutia úradu.

K § 24

Predmetné ustanovenie upravuje osobitné dôvody pre prerušenie správneho konania vedeného úradom, ktoré existujú popri dôvodoch uvedených v príslušných ustanoveniach Správneho poriadku. Tieto dôvody sa uplatňujú vzhľadom na špecifickosť konaní vo veciach ochrany hospodárskej súťaže, ktoré sa uskutočňujú aj v medzinárodnom kontexte a vzhľadom na uplatňovanie nariadenia (ES) č. 1/2003 v platnom znení a nariadenia (ES) č. 139/2004.

Ide jednak o prípady, keď v tej istej veci porušenia čl. 101 a 102 ZFEÚ už koná iný členský štát Európskej únie a ďalej o prípady konania vo veci kontroly koncentrácií, kým sa podľa ustanovení nariadenia (ES) č. 139/2004 neurčí, ktorý úrad ochrany hospodárskej súťaže členského štátu bude vo veci konať. V prípade prerušenia konania neplynú lehoty podľa zákona (napríklad lehota pre vydanie rozhodnutia), okrem lehoty na určenie zodpovednosti za protiprávne konanie.

K § 25

Predmetné ustanovenie upravuje dôvody pre zastavenie konania, ktoré sa uplatňujú v konaniach vo veciach ochrany hospodárskej súťaže.

Odsek 1 stanovuje prípady, v ktorých úrad môže rozhodnúť o zastavení konania, zatiaľ čo pri naplnení dôvodov uvedených v odseku 2 je úrad povinný takéto konanie zastaviť.

K odseku 1

Podľa odseku 1, úrad môže zastaviť konanie, ak zomrel alebo zanikol bez právneho nástupcu účastníkov konania, ale v konaní sú ďalší účastníci konania. Úrad tiež môže zastaviť konanie, ak navrhovateľ v určenej lehote nevyhoví výzve úradu na odstránenie nedostatkov podania a úrad ho o tomto následku nevyhovenia vo výzve na odstránenie nedostatkov podania poučil. V nadväznosti na uplatnenie nariadenia (ES) č. 1/2003 v platnom znení o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže môže úrad zastaviť konanie aj v prípade, ak v tej istej veci porušenia ustanovení osobitného predpisu koná alebo rozhodol úrad členského štátu.

K odseku 2

V odseku 2 sú taxatívne vymenované dôvody, na základe ktorých úrad musí konanie zastaviť. Za tento dôvod je považované napríklad späťvzatie návrhu v prípade kontroly koncentrácií, keďže návrh je plne v dispozícii účastníka konania. Iným dôvodom je prípad, keď sa ukáže, že nebol daný dôvod na konanie (hmotnoprávny) alebo tento odpadol. Ide napríklad o prípady, ak úrad zistí, že koncentrácia nepodlieha kontrole úradu hoci sa konanie na návrh už začalo. Ďalšie dôvody zastavenia konania nadväzujú na nariadenie (ES) č. 1/2003 v platnom znení o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže, alebo na nariadenie (ES) č. 139/2004. Ide o prípady, keď v tej istej veci porušenia čl. 101 a 102 ZFEÚ už koná alebo rozhodla Komisia, alebo o tej istej koncentrácii už koná alebo rozhodla Komisia.

K odseku 3

Odsek 3 stanovuje, že konanie môže byť zastavené aj len v časti. Uvedené sa deje v prípadoch, keď sa dôvod na zastavenie konania netýka celého konania.

K odseku 4

Odsek 4 stanovuje prípady, keď nie je potrebné vyhotoviť písomné vyhotovenie rozhodnutia úradu vo veci, ale postačí vyznačenie tohto rozhodnutia v spise.

K § 26

Pred vydaním rozhodnutia úrad oboznámi účastníkov konania so závermi prešetrovania, ku ktorým úrad na základe jemu dostupných informácií a podkladov dospel a zároveň vyzve účastníkov konania na písomné vyjadrenie k podkladu pripravovaného rozhodnutia, k spôsobu jeho zistenia, prípadne, aby navrhli jeho doplnenie. Inštitút zaslania výzvy pred vydaním rozhodnutia je dôležitý na uplatnenie práva účastníkov konania na obhajobu, keďže výzva pred vydaním rozhodnutia je procesným úkonom pred vydaním rozhodnutia, v ktorom sa účastník konania dozvie, z akých podkladov vychádza úrad pri pripravovanom rozhodnutí a k akému predbežnému záveru v správnom konaní dospel. Účastník konania môže na zaslanú výzvu pred vydaním rozhodnutia reagovať, vyjadriť sa k uvedeným skutočnostiam, k spôsobu zistenia podkladu rozhodnutia a prípadne navrhnúť doplnenie podkladu rozhodnutia.

Stanovuje sa koncentračná zásada, kedy úrad nie je povinný prihliadať na vyjadrenia, návrhy a dôkazy predložené po uplynutí lehoty určenej úradom na vyjadrenie sa k výzve. Samozrejme, pokiaľ úrad vydá výzvu opakovane, resp. doplňujúcu výzvu, účastníci konania sa môžu znova vyjadriť, obdobne v prípade, kedy úrad predĺži účastníkom konania lehotu na vyjadrenie na základe ich žiadosti.

K § 27

Uvedené ustanovenie upravuje, že podpredseda úradu alebo ním poverený zamestnanec úradu podpisuje rozhodnutia úradu vydané podľa návrhu zákona v prvom stupni tak, ako doteraz. Rovnako sa nemení možnosť podať rozklad a úprava rozhodovania Rady úradu. Z hľadiska systematiky návrhu zákona sú však v porovnaní s doterajšou právnou úpravou tieto ustanovenia všetky zaradené v rámci procesných ustanovení.

K § 28

Uvedené ustanovenie odseku 1 upravuje lehotu, v ktorej by mal úrad vydať svoje rozhodnutie. To znamená, že rozhodnutie v prvom stupni má byť podľa návrhu prijaté do troch rokov odo dňa začatia konania v prvom stupni. Trojročná lehota platí osobitne aj na vydanie druhostupňového rozhodnutia Rady úradu, resp. na trvanie druhostupňového konania. Vzhľadom na potrebu vykonávania častokrát veľmi náročných ekonomických analýz, na získavanie a analýzu rozsiahlych informácií a podkladov, ako aj vzhľadom na časovú náročnosť korešpondencie s podnikateľmi sa zvyšuje časová náročnosť vedených konaní. Taktiež požiadavky zo strany účastníkov konania a ich právnych zástupcov na opakované nazeranie do spisu, vyjadrenia a podania, žiadosti o predĺženia lehôt, nepreberanie si písomností, a rešpektovanie mnohých požiadaviek účastníkov správnych konaní úradom z hľadiska uplatňovania ich procesných práv, taktiež značne ovplyvňujú trvanie samotného konania. Samotná dĺžka konania teda nezávisí len od možností a rýchlosti vedenia konania zo strany úradu.

Vzhľadom na požiadavku smernice (EÚ) 2019/1, ktorá stanovuje, že sa prieskum rozhodnutia o dočasnom opatrení uskutočniť v skrátených odvolacích lehotách, stanovuje sa lehota pre rozhodnutie Rady úradu o rozklade proti takému rozhodnutiu, pričom v samostatnom článku II sa navrhovanou zmenou Správneho súdneho poriadku upravuje aj lehota pre prieskum takého rozhodnutia súdom (k tomu viď samostatnú dôvodovú správu). Vzhľadom na potrebu účinku dočasného opatrenia na trhu, ako aj rešpektovanie práv dotknutých podnikateľov, je prieskum žiaduci v skrátenej lehote.

Odsek 3 upravuje lehotu pre nariadenie výkonu rozhodnutia; spravidla ide o vymoženie peňažnej sankcie. Úrad môže zrealizovať výkon rozhodnutia jednak sám, v zmysle príslušných ustanovení Správneho poriadku, alebo môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu. Je tiež potrebné uviesť, že lehota piatich rokov nie je lehotou pre zrealizovanie výkonu rozhodnutia, ale iba pre jeho nariadenie. V rámci výkonu rozhodnutia je úrad povinný postupovať ako zodpovedný správca pohľadávky efektívne. Úrad vo väčšine prípadov zasiela výzvu na dobrovoľné splnenie povinnosti.

K § 29

Ustanovenie tohto paragrafu sa vzťahuje na prerušenie plynutia lehoty na uloženie pokuty, lehoty na uloženie penále a lehoty na vydanie rozhodnutia. V záujme jasnosti a jednoznačnosti právnej úpravy tak pre úrad, ktorý aplikuje právnu normu, ako aj adresátov rozhodnutí úradu a účastníkov správnych konaní je potrebné upraviť prerušenie plynutia lehôt počas obdobia, keď nedisponoval spisom alebo jeho časťou. Toto ustanovenie vychádza z doterajšej právnej úpravy, ktorá je v Správnom súdnom poriadku a predtým bola súčasťou Občianskeho súdneho poriadku.

Úrad sa v praxi stretával s problémami, ktoré súviseli s dlhšími obdobiami, počas ktorých nedisponoval spisom. Počas týchto období reálne nemohlo dochádzať k výkonu úkonov prešetrovania alebo správneho konania, pričom úrad nemohol ovplyvniť trvanie týchto období. Zároveň sa jednoznačnejšie vymedzuje obdobie začiatkom a koncom. Ide najmä o situácie vo veci žalôb na ochranu pred iným zásahom orgánu verejnej moci, kedy súd žalobe neprizná odkladný účinok. Prax ukazuje, že niekedy sú tieto žaloby podávané už v priebehu správnych konaní, aj vo fáze pred vydaním rozhodnutia, kedy môže byť snahou aj oddialenie vydania rozhodnutia vo veci.

K odseku 1

Odsek 1 uvádza situácie, ktoré odôvodňujú pozastavenie plynutia lehoty na uloženie pokuty, lehoty na uloženie penále a lehoty na vydanie rozhodnutia. Uvedené lehoty neplynú, pokiaľ úrad nedisponuje kompletným spisom.

K odsekom 2 a 3

Odsek 2 stanovuje možnosť úradu pokračovať v správnom konaní aj s kópiou spisu, alebo jeho časťou; v takom prípade sa lehoty podľa odseku 1 plynú. Odsek 2 tak dopĺňa odsek 1, pričom cieľom je ukončenie správneho konania bez zbytočných priet'ahov, pokiaľ to je možné pri zachovaní efektivity konania a zásahu úradu na trhu. V prípade, že konanie na súde trvá dlhší čas, aj niekoľko rokov, pričom úrad nemôže z dôvodu absencie spisu pokračovať v prešetrovaní na účely zistenia, či je dôvod na začatie konania, alebo počas správneho konania efektívne konať z dôvodu absencie administratívneho spisu k veci, hoci odkladný účinok žalobe nebol priznaný, pozitívny efekt prípadného rozhodnutia úradu môže byť zmarený. Z rovnakých dôvodov si môže úrad spis od súdu zapožičať.

K odseku 4

Odsek 4 upravuje prerušenie lehoty na uloženie pokuty a lehoty na uloženie penále, keď úrad iného členského štátu alebo Komisia vedie konanie v tej istej veci, čo vyžaduje aj smernica (EÚ) 2019/1.

K odseku 5

Z hľadiska jednoznačnosti výkladu sa stanovuje, že lehota na výkon rozhodnutia počas prieskumu rozhodnutia úradu správnym súdom nezačne plynúť.

K odseku 6

Odsek 6 upravuje plynutie lehoty v prípade vrátenia veci súdom na ďalšie konanie úradu. Úradom sa myslí aj Rada úradu, vzhľadom na skutočnosť, že žalovaným je úrad. Po vrátení veci súdom úradu na ďalšie konanie začína úradu plynúť nová trojročná lehota na vydanie rozhodnutia.

K § 30

Úrad je povinný zverejniť právoplatné rozhodnutie úradu, s výnimkou rozhodnutia, ktorým bola oznamovateľovi podľa priznaná odmena, oznámenie o koncentrácii a ak to povaha veci nevylučuje, začatie konania vo všetkých ostatných veciach vyplývajúcich z ustanovení tohto zákona. Typickým prípadom nezverejňovania je prešetrovanie dohôd obmedzujúcich súťaž, keď úrad zamýšľa vykonať inšpekciu, aby nedošlo k zmareniu jej účelu. Na účely zverejnenia

sa z rozhodnutia vylúčia údaje, ktoré tvoria predmet obchodného tajomstva a dôverné informácie, ako aj informácie chránené podľa osobitného predpisu.³⁸

K § 31

Právomoc úradu uložiť dočasné opatrenie sa zavádza v rámci transpozície smernice (EÚ) 2019/1. Podľa súčasnej právnej úpravy existuje právomoc uložiť predbežné opatrenie podľa Správneho poriadku, ktoré však stanovuje iné podmienky ako dočasné opatrenia stanovené v predmetnej smernici (EÚ) 2019/1. Podľa smernice by mali mať úrady na ochranu hospodárskej súťaže členských štátov právomoc uložiť dočasné opatrenia v prípade *prima facie* porušenia. Členské štáty však môžu stanoviť aj menej prísny štandard na prijatie dočasného opatrenia. Dočasné opatrenie je podľa smernice (EÚ) 2019/1 prostriedok slúžiaci na zabezpečenie účelu správneho konania vedeného na úrade, a to tak, aby v dôsledku porušenia, ktoré je predmetom prešetrovania, resp. konania na úrade, nedošlo ešte pred vydaním rozhodnutia vo veci samej, k závažnému a nenapraviteľnému narušeniu hospodárskej súťaže.

Predbežné opatrenie je podľa Správneho poriadku taktiež nástrojom, slúžiacim na zabezpečenie riadneho a nerušeného priebehu správneho konania.

Aby však nedochádzalo k aplikačným problémom v praxi z dôvodu existencie úpravy dočasných opatrení v zmysle smernice (EÚ) 2019/1 a predbežných opatrení podľa Správneho poriadku, bolo potrebné do zákona prevziať tiež úpravu zo Správneho poriadku.

Zákon stanovuje rovnaký štandard ako smernica (EÚ) 2019/1, pričom výraz „*prima facie*“ sa uvádza ako „dôvodný predpoklad“. Rovnakým štandardom, aký má aj Európska komisia sa tak s účinnosťou zákona bude aplikovať aj judikatúra európskych súdov pre tento nástroj.

Podľa odseku 1 písm. a) by sa predmetná právomoc tak mala uplatňovať v prípadoch, v ktorých existuje dôvodný predpoklad, že došlo porušenia zákazu dohôd obmedzujúcich súťaž alebo zákazu zneužitia dominantného postavenia, ak zároveň existuje riziko závažného a nenapraviteľného narušenia hospodárskej súťaže. Závažnosť a nenapraviteľnosť narušenia súťaže je potrebné posudzovať podľa okolností konkrétneho prípadu.

Odsek 1 písm. b) preberá úpravu predbežných opatrení zo Správneho poriadku, ktorá sa podľa doterajších predpisov vzťahuje aj na konania úradu, na účely zabezpečenia riadneho a nerušeného priebehu správneho konania. Ide teda skôr o procesný nástroj.

Dočasné opatrenie stráca platnosť právoplatným skončením správneho konania, uplynutím obdobia, na ktoré bolo uložené. Úrad môže obdobie, na ktoré bolo dočasné opatrenie uložené v nevyhnutne potrebnom rozsahu predĺžiť, a to aj opakovane.

Rozhodnutie o uložení dočasného opatrenia priamo preskúmateľné správnym súdom na základe správnej žaloby podanej v zmysle Správneho súdneho poriadku. Avšak vzhľadom na povahu dočasného opatrenia by bolo proti účelu dočasného opatrenia priznanie odkladného účinku žalobe. Vzhľadom na to, že sa inštitút dočasného opatrenia zavádza z dôvodu transpozície smernice (EÚ) 2019/1 a ide o významný nástroj zabezpečujúci ochranu trhu, zavádza sa lehota na podanie správnej žaloby jeden mesiac. smernica (EÚ) 2019/1 taktiež

³⁸ Napríklad zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 215/2004 Z. z., zákon č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov.

stanovuje, že takéto rozhodnutie má byť preskúmané súdmi na základe skrátených lehôt. Uvedené bude upravené novelizáciou Správneho súdneho poriadku.

K § 32

Ustanovenie tohto paragrafu sa vzťahuje na ukladanie tzv. štrukturálnych a behaviorálnych opatrení (čl. 10 smernice (EÚ) 2019/1). Vzhľadom na pripomienky v rámci pripomienkového konania, návrh zákona tieto pojmy nepoužíva, avšak právomoc ich ukladať zostáva zachovaná. Behaviorálne opatrenia sa týkajú správania sa podnikateľa, jeho činnosti, štrukturálne môžu zahŕňať aj povinnosť odpredať časť podnikateľa (podniku). Opatrenia predstavujú nový inštitút, ktorý sa zavádza do slovenskej právnej úpravy. Napriek tomu, že sa do legislatívy EÚ zaviedli opatrenia už dávnejšie, použitie tohto inštitútu v praxi nie je veľmi časté.

Úrad v prípade zistenia porušenia ustanovení tohto zákona môže od podnikateľa vyžadovať ukončenie zneužívania dominantného postavenia alebo dohody obmedzujúcej súťaž. Na uvedený účel môže úrad uložiť akékoľvek opatrenia, ktoré sú primerané vzhľadom na páchané porušenie a nevyhnutné na účinnú nápravu súťažných podmienok na trhu. Úrad tak pri výbere medzi rovnako účinnými nápravnými opatreniami zvolí nápravné opatrenie, ktoré je pre podnikateľa najmenej zaťažujúce.

V odseku 2 je vyjadrený dočasný charakter opatrení uložených na dobu určenú úradom, ktoré majú slúžiť ako účinné a flexibilné prostriedky na nápravu súťažných podmienok na trhu. Pokiaľ to situácia na trhu vyžaduje, je možné uložiť opatrenia aj opakovane, až do účinnej nápravy súťažných podmienok na trhu.

Odsek 3 stanovuje situácie, za ktorých úrad môže uložené opatrenie zmeniť alebo zrušiť. Ide o situáciu, kde sa po vydaní opatrenia podstatne zmenili podmienky, ktoré odôvodňovali potrebu ich uloženia a boli rozhodujúce pre jeho vydanie. Môže ísť napr. o výraznú zmenu situácie na trhu, zmenu legislatívy, atď.

Odsek 4 upravuje príkladmo typy opatrení, resp. povinností, ktoré môže úrad podnikateľovi uložiť. Opatrenia sa môžu týkať povinnosti niečo vykonať, niečoho sa zdržať alebo zmeny štruktúry podnikateľa, najmä povinnosti vzdať sa časti vlastníctva, napríklad môže ísť o povinnosť oddeliť časť podniku a pod.

Odsek 5 upravuje možnosť ustanovenia nezávislého správcu na náklady podnikateľa pri ukladaní opatrenia obdobne ako v prípade rozhodnutia o záväzkoch podľa § 33 ods. 4 alebo schválenia koncentrácie s podmienkou a povinnosťou ustanovenia správcu podľa § 37 ods. 6. Vylúčené nie je ani súčasné uloženie (štrukturálneho a behaviorálneho) opatrenia, resp. viacerých povinností v jednom rozhodnutí.

K § 33

Inštitút záväzkov predstavuje jednu z alternatívnych foriem ukončenia správneho konania, pričom skončenie správneho konania prijatím záväzkov zo strany účastníkov konania umožňuje aj súčasná právna úprava. Už súčasné znenie zákona je teda plne harmonizované s príslušnými ustanoveniami smernice (EÚ) 2019/1. Hoci inštitút záväzkov upravuje smernica (EÚ) 2019/1 v čl. 12, nie je potrebná jeho transpozícia, nakoľko súlad s právom EÚ je zabezpečený v súčasnom znení zákona v zmysle čl. 9 nariadenia (ES) č. 1/2003 v platnom znení. Obsahovo sa teda v návrhu zákona právna úprava záväzkov obsahovo nemení.

Aplikácia tohto inštitútu umožňuje účastníkom konania ukončiť konanie pred úradom tým, že navrhnu úradu záväzky, ktoré vyriešia možný súťažný problém. Navrhnuté záväzky musia byť spôsobilé podľa zhodnotenia úradu odstrániť obavu z možného obmedzenia súťaže. Úrad tak v rozhodnutí o záväzkoch nekonštatuje, že došlo k porušeniu zákona alebo osobitného predpisu (čl. 101 alebo 102 ZFEÚ). Rozhodnutím iba zaviazuje účastníkov konania na plnenie záväzkov, ktoré sami navrhli, to znamená, že obsahom výroku je uloženie povinnosti plniť navrhnuté záväzky, ktoré sa týmto stanú pre účastníka konania záväznými. Rovnako ako v prípade podmienky a povinnosti v konaní o koncentrácii, úrad záväzky pred ich prípadným prijatím testuje a to priamym oslovením fyzických a právnických osôb, zverejnením, alebo iným spôsobom.

Právna úprava záväzkov zabezpečuje rýchlejšie a efektívnejšie ukončenie konania, ktoré zabezpečí vyriešenie vzniknutého súťažného problému bez potreby zložitého a zdĺhavého šetrenia a dokazovania zo strany úradu. Zároveň umožňuje účastníkovi konania vyhnúť sa tomu, že úrad vydá rozhodnutie, ktorým by konštatoval, že jeho činnosť alebo konanie je zakázané podľa zákona o ochrane hospodárskej súťaže alebo ZFEÚ a tým aj umožňuje vyhnúť sa negatívnej publicite v súvislosti s takýmto konaním a následne umožňuje vyhnúť sa taktiež možným súkromnoprávnym sporom pred súdom o náhradu škody vymáhanú na základe rozhodnutia úradu o tom, že ich činnosť alebo konanie je zo zákona zakázané a tým neplatné.

Úrad môže takéto rozhodnutie zmeniť v konaní začatom z vlastného podnetu ak budú naplnené podmienky uvedené v odseku 3.

Za účelom monitorovania, resp. plnenia záväzkov môže samotný návrh záväzkov obsahovať i povinnosť ustanoviť nezávislého správcu na náklady účastníka konania a spôsob jeho ustanovenia. Správca napomáha úradu pri vykonávaní dohľadu nad plnením záväzkov a/alebo v mene a na účet účastníka konania zabezpečuje ich plnenie, pritom pri výkone svojej činnosti postupuje v úzkej súčinnosti s úradom. Jeho úloha je obdobná ako úloha správcu pri monitorovaní plnenia, resp. pri plnení podmienky a povinnosti určenej úradom v rozhodnutí o koncentrácii podľa § 37 ods. 6 zákona.

K § 34

Uvedené ustanovenie súvisí s ustanovením o skupinovej výnimke podľa § 4 ods. 5.

K § 35

V § 35 zákona je obsiahnutý dvojfázový proces posudzovania koncentrácií. Tento princíp je v súlade s právnou úpravou väčšiny európskych štátov, ako aj s právnou úpravou posudzovania koncentrácií na úrovni Európskej komisie.

K odseku 1

Podľa predmetného ustanovenia úrad vydá rozhodnutie o koncentrácii do 25 pracovných dní odo dňa doručenia úplného oznámenia koncentrácie. Ide o takzvanú prvú fázu posudzovania koncentrácie, v ktorej sa v prevažnej väčšine posúdia a ukončia rozhodnutím konania o súťažne neproblematických koncentráciách. Dĺžka tejto lehoty zodpovedá lehotám, ktoré majú nastavené súťažné úrady iných členských štátov (väčšina), rovnako tak Európska komisia, čo prispieva k efektívnosti prípadnej spolupráce v rámci nadnárodných koncentrácií posudzovaných viacerými členskými štátmi. Zároveň takto nastavená lehota umožňuje úradu

doplniť si potrebné informácie a podklady, ak zo samotného oznámenia koncentrácie nie je možné zistiť všetky informácie relevantné a nevyhnutné pre posúdenie koncentrácie.

Súčasne sa úrad týmto návrhom vracia k pôvodne uplatňovanému systému začatia plynutia lehoty na vydanie rozhodnutia.

Ako začiatok plynutia lehoty na vydanie rozhodnutia je rozhodujúci deň doručenia úplného oznámenia koncentrácie, ktoré má všetky náležitosti požadované zákonom a súvisiacim vykonávacím predpisom. Po doručení oznámenia koncentrácie úrad posúdi jeho úplnosť a listom účastníkovi konania oznámi, že je jeho notifikácia úplná a plynie mu lehota alebo že je neúplná a lehota neplynie, pričom úrad špecifikuje požiadavky na predloženie chýbajúcich informácií a podkladov.

V prvej fáze sa predpokladá rozhodovanie vo väčšine prípadov na základe poskytnutých podkladov a informácií účastníkmi koncentrácie v oznámení koncentrácie, informácií získaných úradom z jeho predchádzajúcej úradnej činnosti, len s minimálnou záťažou iných podnikateľov v podobe uskutočňovania prieskumu na trhu. Z tohto dôvodu je kľúčové, aby mal úrad k dispozícii všetky vyžadované informácie a podklady už na začiatku posudzovania a štandardná lehota 25 pracovných dní potrebná na posúdenie koncentrácie v prvej fáze nebola skracovaná o obdobie, kedy má úrad identifikovať chýbajúce informácie a na ich doplnenie účastníkov koncentrácie vyzývať.

Oznamovatelia koncentrácie majú tiež možnosť využitia neformálneho inštitútu prednotifikačných kontaktov s úradom, kde je možné posúdiť úradom už v predbežnej fáze úplnosť návrhu oznámenia koncentrácie vzhľadom na špecifiká konkrétneho segmentu, resp. trhu, ktorého sa koncentrácia týka.

Časť ustanovenia ohľadne zjednodušenej formy rozhodnutia bola do zákona o ochrane hospodárskej súťaže zakotvená novelou zákona o ochrane hospodárskej súťaže účinnou od 01.01.2012 a nakoľko tento postup bol vyhodnotený ako efektívny a významne urýchľujúci konania v súťažne neproblematických koncentráciách, zostáva v nezmenenej podobe. V prvej fáze sú spravidla vydávané rozhodnutia v zjednodušenej forme, bez odôvodnenia alebo len so zjednodušeným odôvodnením (údaje o účastníkoch koncentrácie, sektore, prípadne relevantnom trhu, na ktorom účastníci koncentrácie pôsobia), v takomto prípade sa nezasiela výzva pred vydaním rozhodnutia podľa § 26 zákona.

Vo výnimočných prípadoch úrad môže upustiť od zjednodušenia odôvodnenia, ak je to vhodné pre objasnenie výkladu niektorej vecnej alebo procesnej otázky ako napr. nových procesných postupov, vyjadrenie úradu k posúdeniu podstaty transakcie ako koncentrácie pri netypických operáciách a pod.

K odseku 2

Pokiaľ úrad v prvej fáze identifikuje súťažné obavy, zašle účastníkom konania oznámenie že koncentrácia vyžaduje hlbšiu analýzu, spolu s odôvodnením, prečo úrad považuje za potrebné posudzovať koncentráciu v tzv. druhej fáze. Zistené predbežné súťažné obavy následne v ďalšom konaní môžu byť potvrdené aj vyvrátené.

Predmetné ustanovenie zakotvuje druhú fázu posudzovania koncentrácií, ktorá bola taktiež zavedená novelou zákona o ochrane hospodárskej súťaže účinnou od 1.1.2012. V tejto súvislosti sa právna úprava len precizuje a lehota 90 pracovných dní sa počíta nie odo dňa

doručenia písomného doručenia oznámenia účastníkovi konania, ale od posledného dňa lehoty podľa odseku 1. Lehoty podľa odseku 1 a 2 by mali na seba plynule nadväzovať, čo nebolo vždy naplnené vzhľadom na časové prieťahy spojené s doručovaním. Nový systém, t. j. plynutie lehoty od posledného dňa lehoty podľa odseku 1, umožní posielat' písomnú výzvu o prechode posudzovania do druhej fázy aj skôr ako v posledný deň prvej fázy 25 pracovných dní. Nová úprava je teda v prospech účastníka konania, nakoľko bude skôr oboznámený s prípadnými výhradami úradu, s možnosťou predkladať argumenty, prípadne navrhovať podmienky na odstránenie sút'ážnych obáv.

Vzhľadom na charakter koncentrácií, ktoré budú posudzované v druhej fáze, je dĺžka lehoty 90 pracovných dní primeraná, nakoľko bude potrebné zo strany úradu požadovať väčší rozsah podkladov a informácií ako pri konaniach končiacich v prvej fáze. Pre túto fázu je charakteristické intenzívnejšie využívanie procesných prostriedkov na zistenie skutkového stavu v porovnaní s prvou fázou, okrem podkladov a informácií predložených účastníkmi koncentrácie v oznámení koncentrácie môže úrad vo väčšej miere uskutočňovať ústne prejednávania, výsluchy svedkov, uskutočňovať prieskum na relevantných trhoch získavaním informácií od konkurentov, dodávateľov, odberateľov účastníkov koncentrácií, preverovanie predložených podkladov a informácií napríklad aj formou inšpekcií a pod.

K § 36

V prípade, že je oznámenie koncentrácie neúplné, úrad vyzve účastníka konania na jeho doplnenie. Úplnosť oznámenia a plynutie lehoty úrad účastníkovi konania písomne oznámi. Ide o nevyhnutné doplnenie nastavenia systému začatia plynutia lehoty podľa odseku 1.

K odseku 2

Predmetné ustanovenie zakotvuje plynutie novej lehoty na vydanie rozhodnutia o koncentracii v prípadoch, ak oznámenie obsahovalo nepravdivé informácie, pričom táto plynie odo dňa nasledujúceho po dni, kedy boli úradu predložené pravdivé informácie. Tento inštitút bol zavedený novelou zákona o ochrane hospodárskej súťaže z roku 2014, pričom cieľom je prevencia a motivácia podnikateľov na predkladanie pravdivých informácií, ktoré úrad potrebuje na to, aby mohol koncentráciu riadne posúdiť.

K odseku 3

Navrhované ustanovenie bolo zavedené už novelou zákona o ochrane hospodárskej súťaže z roku 2011 a zabezpečuje, aby nedochádzalo k uplynutiu podstatnej časti lehoty bez toho, aby úrad mohol konať a posudzovať všetky aspekty danej koncentrácie.

V zmysle tohto ustanovenia, ak úrad žiada o predloženie ďalších podkladov a informácií, ktoré môžu mať podstatný vplyv na rozhodnutie o koncentracii, lehota na vydanie rozhodnutia neplynie odo dňa odoslania žiadosti účastníkovi konania až do predloženia vyžiadaných podkladov. Využitie tohto inštitútu úrad predpokladá len v tých prípadoch, kedy pôjde o informácie a podklady dôležité pre rozhodnutie vo veci. K suspenzii plynutia lehoty nedôjde pri akejkoľvek žiadosti úradu o doplnenie podkladov a informácií.

K odseku 4

Navrhované ustanovenie má posilniť právomoci úradu. Obdobnú úpravu má zakotvenú aj Európska komisia, ktorá však uplatňuje ešte podstatne silnejšie oprávnenia prerušiť lehotu. V

prípade predmetného ustanovenia ide o čiastočné posilnenie právomoci úradu, ide o najpravdepodobnejšie prípady, ktoré však za doterajšieho znenia zákona neboli pokryté ustanovením o predložení nepravdivých informácií.

Účastník konania je povinný úrad bezodkladne informovať o zmenách skutočností v oznámení koncentrácie, ako aj o podstatných skutočnostiach súvisiacich s oznámením koncentrácie, nakoľko bez takýchto informácií napríklad vo vzťahu k jeho pôsobeniu na určitých trhoch úrad môže posúdiť koncentráciu odlišne. Ak si účastník konania túto povinnosť nesplní, do lehoty na vydanie rozhodnutia, či už v prvej alebo druhej fáze, sa nezaráta obdobie, kedy účastník konania neinformoval úrad o vyššie uvedených zmenách skutočností, a to počnúc dňom, kedy došlo k tejto zmene až do dňa jej oznámenia.

Dôvod pre zavedenie tohto inštitútu je zamedziť márnemu plynutiu lehoty v prípadoch, kedy úrad nemôže mať k dispozícii úplné a správne informácie o aktuálnom pôsobení účastníkov koncentrácie na príslušných trhoch.

K odseku 5

Ide o ustálený a pomerne frekventovane využívaný inštitút zo strany účastníkov konania aj úradu, najmä v prípade získania informácií a podkladov, ktoré môžu mať význam na výsledok posúdenia koncentrácie úradom a boli doložené účastníkmi konania alebo zistené prieskumom až v záverečnej fáze lehoty. Predmetný inštitút bol zavedený novelou zákona o ochrane hospodárskej súťaže účinnou do 1.1.2012. Účelom je možnosť na základe odôvodnenej žiadosti účastníka konania alebo s jeho súhlasom primerane predĺžiť lehotu na vydanie rozhodnutia o koncentrácii, pričom tento inštitút môže byť využitý v prvej, ako aj druhej fáze posudzovania koncentrácie, a to aj opakovane.

V záujme eliminácie postupov účastníkov koncentrácie, kedy by sa napríklad nadobúdateľovi javilo účelné predĺžovať správne konanie obštrukciami pri predkladaní podkladov a informácií, so zámerom zníženia hodnoty nadobúdaného subjektu, je zavedené súhrnné časové ohraničenie takéhoto predĺženia lehoty maximálne na 30 pracovných dní.

K odseku 6

Predmetné ustanovenie predstavuje ustálený inštitút, ktorý bol do zákona o ochrane hospodárskej súťaže zakotvený novelou zákona o ochrane hospodárskej súťaže už v roku 2011. Ak súd alebo úrad zruší rozhodnutie o koncentrácii a táto bude úradom znova posudzovaná, toto nové posudzovanie musí byť vykonané s ohľadom na aktuálne trhové podmienky. V takomto prípade, ak sa pôvodné oznámenie stane neúplné z dôvodov zmien trhových podmienok alebo poskytnutých údajov, ktoré medzičasom nastali, resp. sa stali neaktuálne, účastník konania má povinnosť bezodkladne doplniť pôvodné oznámenie, prípadne alternatívne oznámiť úradu, že nedošlo k takýmto zmenám. Úrad môže vec posudzovať až potom, čo má k dispozícii relevantné informácie, preto sa na takéto oznámenie zo strany účastníka konania viaže aj plynutie lehôt na posúdenie danej koncentrácie.

K § 37

K odsekom 1 až 4

Upravujú proces podania návrhu podmienky a povinnosti účastníkom konania, proces posúdenia návrhu podmienky a povinnosti a lehoty, v ktorých musí účastník konania možný

návrh podmienky a povinnosti úradu podať po výzve úradu na podanie, aby bolo úradu umožnené riadne preskúmanie takto podanej podmienky a povinnosti. To však nevylučuje, aby účastník konania podal návrh podmienky a povinnosti aj skôr bez toho, aby ho úrad na podanie návrhu podmienky a povinnosti vyzval, a tým urýchliť proces posúdenia koncentrácie.

K odsekom 5 a 6

Za účelom riadneho a kvalifikovaného posúdenia podaného návrhu podmienky a povinnosti, či sú tieto spôsobilé odvrátiť konkrétne identifikované súťažné obavy, môže úrad predložený návrh podmienky a povinnosti testovať, a to jeho zverejnením alebo priamym oslovením najčastejšie konkurentov, odberateľov, prípadne dodávateľov účastníkov koncentrácie.

Uvedená právna úprava bola zavedená v súlade s legislatívou Európskej komisie ešte v roku 2014, v zmysle čoho návrh podmienky a povinnosti môže zahŕňať aj ustanovenie nezávislého správcu na náklady účastníka konania a súčasne upravuje spôsob ustanovenia správcu a jeho úlohy. Správca najmä vykonáva dohľad nad plnením podmienky a povinnosti prípadne sám zabezpečuje v mene a na účet účastníka konania plnenie podmienky a povinnosti.

K § 38

Stanovuje sa lehota, v ktorej úrad rozhoduje o výnimke zo zákazu výkonu práva a povinností vyplývajúcich z koncentrácie podľa § 10 ods. 1.

K § 39

Predmetné ustanovenie bolo prijaté už zákonom z roku 2001, pričom do súčasne podoby bolo menené jeho novelami z roku 2004 a 2014. Navrhované doplnenie znenia nepredstavuje vecnú zmenu.

K odseku 1

Podmienka uložená účastníkovi konania vyjadruje podmienenú možnosť uskutočniť koncentráciu, ktorá má inak negatívne účinky na hospodársku súťaž, t. j. predpoklad, že podmienka zabezpečí odstránenie týchto negatívnych účinkov. Dôsledkom jej neplnenia v stanovenej lehote, vzniká úradu povinnosť zrušiť pôvodné súhlasné rozhodnutie s podmienkou a opätovne koncentráciu posúdiť. V prípade, ak koncentrácia stále vzbudzuje súťažné obavy, úrad ju s najväčšou pravdepodobnosťou zakáže.

K odseku 2

Podľa tohto odseku môže úrad z vlastného podnetu zrušiť súhlasné rozhodnutie o koncentracii, ako aj rozhodnutie s podmienkami alebo aj rozhodnutie, ktorým bolo konanie o posúdení koncentrácie zastavené, nakoľko nebol daný dôvod na konanie alebo dôvod na konanie odpadol, ak je naplnená jedna z tu uvedených skutočností. Jednak môže ísť o prípad neplnenia súvisiacej povinnosti, ktorá bola uložená v podmienkovom rozhodnutí, a jednak o prípad, ak bolo rozhodnutie o posúdení koncentrácie založené na neúplných alebo nepravdivých informáciách poskytnutých zo strany účastníka koncentrácie.

Na rozdiel od odseku 1, kde je úrad povinný rozhodnutie zrušiť a vydať nové rozhodnutie, podľa tohto odseku má úrad možnosť zrušiť rozhodnutie a vydať nové rozhodnutie, t. j. úrad nemusí tento inštitút využiť. Úrad vychádza pritom zo závažnosti dôsledkov skutočností

podľa písm. a) alebo b) v kontexte konkrétnej koncentrácie, spolu so zvažovaním nutnosti vstupu do právoplatného rozhodnutia a jeho zmeny.

Ak aj úrad vyhodnotí, že zmena rozhodnutia nie je v konkrétnom prípade potrebná, nezbavuje to podnikateľov zodpovednosti za porušenie zákona.

K odseku 3

Na rozdiel od predchádzajúcich odsekov, v tomto prípade ide o návrhové konanie, v ktorom úrad môže zmeniť rozhodnutie s podmienkou, nakoľko v rámci rozhodovania vo veci, pri ukladaní podmienok, nie je možné vopred predvídať všetky okolnosti, ktoré sa v budúcnosti vyskytnú, či už s ohľadom na pomery podnikateľov alebo situáciu na relevantnom trhu. Úrad však nemá povinnosť akceptovať a odsúhlasiť každý návrh na zmenu rozhodnutia, predložené dôvody vyhodnotí a posúdi v rámci správnej úvahy.

Takýto návrh môže byť odôvodnený tým, že vzhľadom na podstatné zmeny stavu na relevantnom trhu nie je odôvodnené, aby podnikateľ ďalej plnil úradom uloženú podmienku alebo povinnosť. Dôkazné bremeno je v tomto prípade na účastníkovi konania.

Ďalší dôvod návrhu na zmenu rozhodnutia je, nemožnosť z vážnych dôvodov dodržať podmienku a/alebo povinnosť v lehote stanovenej v rozhodnutí úradu, pričom účastník konania pred uplynutím tejto lehoty požiada úrad o jej predĺženie a vážnosť dôvodu odôvodní. To, či sa naozaj jedná o vážny dôvod, posúdi v konečnom dôsledku úrad. Za vážny dôvod sa nedá považovať skutočnosť, že sa podnikateľovi v lehote stanovenej v rozhodnutí nepodarilo nájsť vhodného nadobúdateľa prevádzaného podnikania.

V prípadoch uvedených v odseku 3 sa neuplatňujú lehoty podľa § 36, ale všeobecné lehoty podľa § 28.

K § 40

K odsekom 1 až 4

Ustanovenie zavedené novým zákonom je plne v súlade s európskou úpravou uplatňujúcou sa pri posudzovaní koncentrácií na tejto úrovni, ktorá je obsiahnutá v nariadení (ES) č. 139/2004.

Na rozdiel od § 40, kedy sa ukladajú podnikateľovi už trvalé povinnosti, dočasné opatrenie má v prípade koncentrácií veľmi rýchlo riešiť situácie, kedy došlo k protiprávnemu vykonávaniu práv a povinností vyplývajúcich z koncentrácie, a to jednak pred vydaním rozhodnutia vo veci posúdenia koncentrácie alebo potom, čo bolo rozhodnutie o zákaze koncentrácie alebo uložená podmienka podnikateľom nerešpektovaná.

Na rozdiel od § 40, dočasné opatrenie sa teda môže vydať jednak pred samotným rozhodnutím vo veci koncentrácie, teda aj v prípade, kedy podnikateľ koncentráciu úradu neoznámil alebo v prípade, kedy o oznámenej koncentracii ešte nebolo úradom právoplatne rozhodnuté. Uložením vhodného dočasného opatrenia s cieľom obnoviť alebo zachovať podmienky hospodárskej súťaže, môže úrad v takomto prípade eliminovať možné riziko poškodenia hospodárskej súťaže, ak by sa koncentrácia javila ako problémová.

Zákon tiež predpokladá možnosť vydania dočasného opatrenia po vydaní rozhodnutia vo veci posúdenia koncentrácie, a to v prípadoch, ak došlo k neoprávnenému výkonu práv

a povinností vyplývajúcich z koncentrácie v rozpore s podmienkou uloženou v rozhodnutí prijatom podľa § 11 ods. 3 alebo ak došlo k neoprávnenému výkonu práv a povinností, aj napriek zákazu uskutočnenia koncentrácie úradom. V týchto prípadoch je vydanie dočasného opatrenia jedným z nástrojov úradu, ktorým úrad môže dočasne, rýchlo a efektívne upraviť situáciu na trhu tak, aby zabránil ďalšiemu poškodzovaniu hospodárskej súťaže.

Dočasné opatrenia však nenahrádza rozhodnutie o trvalej náprave v danej veci a neobsahuje opatrenie trvalej povahy, ktoré by znemožňovalo obnoviť pôvodný stav v budúcnosti, alebo takéto obnovenie by bolo možné len s neprimeranými ťažkosťami.

Účinnosť dočasného opatrenia je časovo ohraničená jednak pominutím dôvodu, pre ktorý bolo dočasné opatrenie nariadené, resp. právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej alebo rozhodnutia podľa § 40 ods. 5.

Vydanie rozhodnutia úradu o uložení dočasného opatrenia v žiadnom prípade neznamená zbavenie sa zodpovednosti za takéto protiprávne konanie podnikateľa, ktoré sa trestá podľa inej časti zákona (uložením pokuty alebo penále).

K odseku 5

Ide o nápravu veľmi závažného porušenia zo strany podnikateľa, ktoré sa v konečnom dôsledku môže prejavovať v dopade na spotrebiteľa. Obdobné podmienky intervencie v takýchto prípadoch umožňuje aj nariadenie (ES) č. 139/2004.

Ide o právnu úpravu zavedenú už v roku 2004, na základe ktorej úrad môže uložiť podnikateľovi povinnosť obnoviť úroveň súťaže, aká bola v čase pred vznikom koncentrácie, a to v prípade, ak podnikateľ nebude rešpektovať zákazy vyplývajúce mu zo zákona. Ide o prípady, kedy podnikateľ nebude rešpektovať rozhodnutie úradu o zákaze koncentrácie a takúto koncentráciu uskutoční a o prípady, kedy podnikateľ nebude rešpektovať rozhodnutie úradu a implementuje koncentráciu v rozpore s podmienkou uloženou v tomto rozhodnutí. V novej úprave bola vypustená časť týkajúca sa prípadu implementácie koncentrácie pred vydaním rozhodnutia o nej, nakoľko táto situácia je upravená možnosťou úradu uložiť v takomto prípade dočasné opatrenie do vydania rozhodnutia úradu.

Úrad je oprávnený predovšetkým uložiť podnikateľovi rozčlenenie, ak napr. tým, že podnikateľ koncentráciu už uskutočnil, došlo k zlúčeniu alebo splynutiu alebo k vytvoreniu spoločného podniku alebo prevodu práv, prostredníctvom ktorých získal priamu alebo nepriamu kontrolu nad iným podnikateľom. Ak nebude obnovenie úrovne súťaže existujúcej pred vznikom koncentrácie možné takýmto spôsobom, je úrad oprávnený uložiť podnikateľovi akúkoľvek inú povinnosť, ktorá zabezpečí dosiahnutie tohto cieľa. Súčasne je úrad oprávnený uložiť podnikateľovi aj ďalšiu akcesorickú povinnosť, ak je táto nevyhnutná na zabezpečenie splnenia základnej povinnosti, ktorou sa sleduje obnovenie pôvodnej úrovne súťaže. Úrad v každom prípade zvažuje uloženie tejto povinnosti, prípadne využije iné inštitúty zákona v kontexte daného prípadu, aby svojimi opatreniami čo najúčinnnejšie a najrýchlejšie vyriešil situáciu na dotknutom trhu.

Uloženie takejto povinnosti tiež v žiadnom prípade neznamená zbavenie sa zodpovednosti za takéto protiprávne konanie podnikateľa, ktoré sa trestá podľa inej časti zákona.

K § 41

Zmenou v oblasti ukladania sankcií oproti doterajšej právnej úprave predstavuje zavedenie penále a osobitné ustanovenia pre ukladanie pokút združeniam podnikateľov, ako aj koncept „podniku“/podnikateľa, ktorých zavedenie si vyžaduje smernica (EÚ) 2019/1. Inak sa v tejto časti nezavádzajú nové sankcie. Stanovuje sa teda, že úrad ukladá tieto základné druhy sankcií, a to pokuty, penále a zákaz účasti vo verejnom obstarávaní. V § 41 je tiež vyjadrená zásada ne bis in idem pri ukladaní pokuty alebo penále, v súlade s ktorou je úrad oprávnený uložiť podnikateľovi buď pokutu, alebo penále.

Uplatňovanie pravidiel ochrany hospodárskej súťaže je vecou verejného záujmu a ich porušenie má úrad právomoc sankcionovať uložením primeranej, účinnej a odrádzajúcej pokuty alebo penále. V zmysle ustanovení smernice (EÚ) 2019/1 má úrad diskrečnú právomoc zvoliť, podľa konkrétneho prípadu porušenia, ktorý typ sankcie (pokutu alebo penále) uloží..

K § 42

K odseku 1

Ustanovenie § 42 ods. 1 písm. a) až f) obsahuje taxatívny výpočet porušení, za ktoré úrad môže uložiť pokutu do výšky 10 % celosvetového obratu podnikateľa. Výpočet typov porušení ani výška maximálnej hornej hranice sa oproti predchádzajúcej právnej úprave nemení.

Za porušenie zákazu dohody obmedzujúcej súťaž (§ 42 ods. 1 písm. a) a za porušenie zákazu zneužitia dominantného postavenia (§ 42 ods. 1 písm. b) úrad ukladá podnikateľovi pokutu.

Vzhľadom na zavedenie nového inštitútu penále, úrad môže za porušenie niektorých povinností, napríklad neplnenie rozhodnutí úradu uložiť pokutu alebo môže zabezpečiť plnenie rozhodnutia prostredníctvom penále.

Percentuálna maximálna výška pokuty sa oproti predchádzajúcej právnej úprave nemení a je stanovená maximálnou hornou hranicou 10% z celosvetového obratu podnikateľa. Hornú hranicu je potrebné vnímať ako strop za každé jednotlivé porušenie a je stanovená tak, aby zohľadňovala ekonomickú silu podnikateľa a zároveň plnila aj požadovaný odstrašujúci účinok. V zmysle ustanovení smernice (EÚ) 2019/1 nemôže členský štát za porušenia čl. 101 a 102 ZFEÚ ustanoviť maximálnu výšku pokuty na úrovni nižšej než 10 % z celosvetového obratu podnikateľa za porušenia čl. 101 a 102 ZFEÚ. Členské štáty si môžu určiť maximálnu výšku pokuty aj vyššiu.

Z ustanovení smernice (EÚ) 2019/1 zároveň vyplýva právomoc úradu sankcionovať každé porušenie čl. 101 a 102 ZFEÚ znamená to teda, že ak sa podnikateľ dopustil viacerých porušení, úrad má právomoc uložiť za každé takého porušenie pokutu do výšky 10% celosvetového obratu podnikateľa za predchádzajúce účtovné obdobie.

Predchádzajúcim účtovným obdobím je v zmysle § 47 ods. 1 také účtovné obdobie, za ktoré bola zostavená posledná účtovná závierka. Zákon zakotvuje, že skutočnosťou rozhodujúcou pre určenie predchádzajúceho účtovného obdobia je vydanie rozhodnutia, to znamená, že relevantným účtovným obdobím bude účtovné obdobie predchádzajúce vydaniu rozhodnutia.

K odseku 2

V ustanovení § 42 ods. 2 zákon stanovuje maximálnu výšku sankcie za porušenie § 6, ktorého sa môže dopustiť orgán štátnej správy pri výkone štátnej správy, obec a vyšší územný celok pri výkone samosprávy a pri prenesenom výkone štátnej správy ako aj záujmová samospráva pri prenesenom výkone štátnej správy a to zjavnou podporou zvýhodňujúcou určitého podnikateľa alebo iným spôsobom. Za takéto porušenie úrad môže uložiť orgánu štátnej správy, obci, vyššiemu územnému celku alebo záujmovej samospráve pokutu do 66 000 eur. V tomto prípade je maximálna výška pokuty určená pevnou sumou, vzhľadom na skutočnosť, že tieto subjekty nedosahujú obrat a stanovenie percentom z výšky obratu by nebolo vhodné ani možné.

K odseku 3

Ustanovenie § 42 ods. 3 sa preberá z doterajšej právnej úpravy, stanovuje základné skutočnosti, na ktoré sa prihliada pri ukladaní pokút za hmotnoprávne porušenia pravidiel uvedených v § 42 ods. 1 a 3 a prehľad kritérií, ktoré sú pri ukladaní pokút brané do úvahy. Rovnaké skutočnosti zohľadňuje v rámci ukladania pokút aj Európska komisia. Pri ukladaní pokuty sa zohľadňuje predovšetkým závažnosť a dĺžka trvania porušovania. Úrad pri posudzovaní závažnosti berie do úvahy jeho povahu, prípadne dopad na trh a veľkosť relevantného trhu.

Vzhľadom na výkladové problémy v aplikačnej praxi, navrhované znenie zákona tak, ako predtým spresňuje (čo je v súlade s doterajšou rozhodovacou praxou úradu), že pri posudzovaní závažnosti protisúťažného konania sa dopad na trh posudzuje len tam, kde je to účelné.

Posúdenie dopadu protisúťažného konania závisí aj od charakteru protisúťažnej praxe. V niektorých prípadoch nie je potrebné dopad protisúťažného konania vôbec preukazovať. Dohody obmedzujúce súťaž, ktoré majú protisúťažný cieľ sú v zmysle európskej judikatúry zakázané bez ohľadu na ich účinky, teda bez ohľadu na ich reálny dopad na trh.

V prípadoch zneužívania dominantného postavenia sa čoraz viac kladie dôraz na ekonomický prístup a na preukazovanie protisúťažného konania prostredníctvom dopadu na trh. Na druhej strane, preukázanie existencie dopadu na trh neznamena povinnosť súťažného orgánu takýto dopad presne vypočítať, preto, aby mohol takéto konanie zakázať a uložiť sankciu. Takýto prístup je v súlade s rozhodovacou praxou Súdneho dvora Európskej únie. Napr. v rozsudku vo veci Archer Daniels Midland Co.³⁹ súd napr. konštatoval, že nie je v každom prípade možné kvantifikovať dopady protisúťažného správania na trh.

Na účely posúdenia dopadu na trh preto nie je nevyhnutné kvantifikovať, resp. špecifikovať konkrétne skutočné dopady konkrétnej praxe na trh, ale je postačujúce preukázať s rozumnou pravdepodobnosťou, aký bol, resp. mohol byť dopad na trh v dôsledku protisúťažného správania.

Okrem vyššie uvedených kritérií prihliada úrad pri ukladaní pokuty aj na iné skutočnosti, ktoré môžu byť buď priťažujúce alebo poľahčujúce. Medzi priťažujúce skutočnosti patrí napríklad opakované porušenie, odmietnutie spolupracovať s úradom a pod. Úrad môže pri

³⁹ Rozsudok súdu prvého stupňa zo dňa 27.9.2006 vo veci T-329/01 Archer Daniels Midland Co. proti Komisii Európskych spoločenstiev, Zb. [2006], s. II-03255, bod 12.

ukladaní okrem prít'azujúcich okolností zohľadniť aj poľahčujúce okolnosti. Zohľadnenie prít'azujúcich alebo poľahčujúcich skutočností úradom závisí od konkrétneho prípadu.

K odseku 4

Ustanovenie § 42 odsek 4 sa zavádza z dôvodu zabezpečenia súladu so smernicou (EÚ) 2019/1. Toto ustanovenie slúži na zvýšenie pravdepodobnosti využitia programu zhovievavosti. Tento cieľ je zabezpečený tým, že dôkaz s významnou pridanou hodnotou predložený žiadateľom úrad nevezme do úvahy pri ukladaní pokuty tomuto žiadateľovi, ak by to inak viedlo k zvýšeniu pokuty uloženej tomuto žiadateľovi. Žiadateľ teda môže predmetný inštitút využiť bez toho, aby sa obával, že tým zhorší svoje postavenie pri ukladaní pokuty.

V súvislosti s transpozíciou smernice (EÚ) 2019/1 a úpravy znenia zákona týkajúcej sa programu zhovievavosti, ako aj z potreby podporenia motivácie potenciálnych žiadateľov o zhovievavosť zúčastniť sa na programe vyplynula povinnosť zaviesť do znenia zákona možnosť, aby úrad nemusel brať do úvahy pri ukladaní pokuty žiadateľovi o zhovievavosť podľa § 51 ods. 1 a 2 dôkazy a informácie, ktoré tento žiadateľ predložil, ak by tieto viedli k uloženiu vyššej pokuty ako tej, ktorá by inak bola žiadateľovi o zníženie pokuty uložená.

K § 43

Ustanovenia § 43 upravujú v rámci transpozície smernice (EÚ) 2019/1 postup ukladania pokuty združeniu podnikateľov za správny delikt, ktorý sa týka činnosti jeho členov a mechanizmus zabezpečujúci zaplatenie plnej sumy uloženej pokuty v prípade, ak združenie podnikateľov nie je schopné pokutu zaplatiť. Ide o zabezpečenie efektívneho a dostatočne odstrašujúceho účinku pokutovania združení podnikateľov v prípadoch, keď členovia združenia sa porušenia súťažných pravidiel aktívne zúčastnili, z tohto porušenia profitovali, na základe čoho úrad pri stanovení pokuty združeniu zobral do úvahy obraty týchto členov.

K odseku 1

Ustanovenie odseku 1 upravuje možnosť uloženia pokuty združeniu podnikateľov v prípade, že porušenie sa týka činnosti jeho členov a úrad neuplatní postup podľa § 44 ods. 1. V takomto prípade úrad môže uložiť združeniu podnikateľov pokutu až do výšky 10 % súčtu obratu všetkých jeho členov, ktorí boli aktívni na trhu ovplyvnenom porušením zo strany združenia.

K odseku 2

Ustanovenie odseku 2 upravuje postup združenia podnikateľov v prípade, ak združenie podnikateľov nie je schopné zaplatiť pokutu, zohľadňujúcu obraty členov združenia podľa odseku 1. Cieľom postupu je uplatnenie zodpovednosti členov združenia za zaplatenie pokuty a preto zákon ukladá povinnosť združeniu podnikateľov v takomto prípade vyzvať svojich členov, aby prispeli na zaplatenie uloženej pokuty. Finančná zodpovednosť každého člena za uhradenie pokuty nemôže presiahnuť 10 % z jeho obratu.

K odsekom 3 a 4

Ustanovenie odseku 3 a odseku 4 upravuje postup úradu vedúci k zabezpečeniu zaplatenia celej sumy pokuty uloženej združeniu podnikateľov v prípade, že príspevky členov združenia neboli zaplatené v plnej výške a v lehote stanovenej úradom v rozhodnutí.

K odseku 5

Ustanovenie odseku 5 vylučuje možnosť úradu požadovať príspevok na zaplatenie pokuty uloženej združeniu podnikateľov od členov združenia, ktorí preukážu úradu, že nevykonali rozhodnutie združenia podnikateľov vedúce k porušeniu a ktorí pred začatím prešetrovania o tomto porušení nevedeli alebo sa od neho aktívne dištancovali.

K § 44

Ustanovenie § 44 sa taktiež preberá z doterajšej právnej úpravy. Upravuje pokuty za porušenia povinností osobitného typu, konkrétne porušenie povinnosti predložiť úradu v určenej lehote podklady alebo informácie, predloženie nepravdivých alebo neúplných podkladov a informácií alebo neumožnenie ich preverenia, za porušenie povinnosti počas a v priebehu inšpekcie úradu. Vzhľadom na transpozíciu smernice (EÚ) 2019/1 sa upravuje aj pokuta za nedostavenie sa na podanie ústneho vysvetlenia alebo nezabezpečenie zamestnanca na podanie ústneho vysvetlenia. Porušenia týchto povinností sa môže dopustiť jednak podnikateľ, alebo aj právnická osoba, ktorá nie je podnikateľom, napríklad aj orgán štátnej správy alebo miestnej alebo záujmovej samosprávy, ale aj fyzická osoba, ktorá nie je podnikateľom, ale môže mať informácie potrebné pre správne konanie. Tieto informácie sú pre úrad potrebné na posúdenie všetkých relevantných skutočností, napr. informácie o fungovaní trhu, informácie relevantné pre posúdenie dominantného postavenia a jeho zneužitia, informácie relevantné pre posúdenie dohôd obmedzujúcich súťaž alebo koncentrácií, alebo aj na posúdenie, či je dôvodné/potrebné zmeniť skôr prijaté záväzky a opatrenia a pod.

Právomoc úradu získavať informácie potrebné na účely odhaľovania a preukazovania porušení, ako aj povinnosť povinného subjektu poskytnúť úradom požadované informácie vyplývajú aj zo smernice (EÚ) 2019/1. Zároveň je potrebné dodať, že ak povinný subjekt nesplní túto povinnosť úrad musí disponovať možnosťou nesplnenie tejto povinnosti sankcionovať primeranou pokutou, ktorá bude spĺňať represívnu aj preventívnu funkciu.

Ďalším inštitútom, ktorý umožňuje úradu odhaľovať porušenie zákona a ZFEÚ je inšpekcia. Cieľom inšpekcie je získať informácie a podklady s využitím momentu prekvapenia priamo na mieste. Prostredníctvom tohto inštitútu má úrad možnosť získať relevantné informácie a podklady, ktoré sú potrebné pre činnosť úradu, a ktoré by úrad inak ani nezískal.

Sadzby pokút sú stanovené rôzne podľa typu závažnosti následku porušenej povinnosti a tiež v závislosti od porušiteľa. Sadzba pokuty za porušenie týchto povinností podnikateľom alebo právnickou osobou - nepodnikateľom je stanovená percentom z obratu podľa § 3 písm. h) a pri fyzickej osobe - nepodnikateľovi pevnou sumou. Maximálna hranica pokuty stanovená percentom z obratu pri podnikateľoch a právnických osobách (kde je predpoklad, že majú obrat), ako aj maximálnou výškou pokuty pri fyzických osobách zohľadňujú závažnosť porušenia povinnosti.

Ako už bolo uvedené, zákon umožňuje za porušenie týchto povinností sankcionovať aj fyzickú osobu. Pôjde o prípady, keď úrad žiada predloženie podkladov alebo informácií, ústne vysvetlenie alebo v prípade inšpekcie v súkromných priestoroch súčasného alebo bývalého zamestnanca podnikateľa, ak je podozrenie, že sa v týchto priestoroch nachádzajú podklady alebo dokumenty, ktoré súvisia s činnosťou alebo s konaním podnikateľa, na základe ktorých možno preukázať obmedzenie súťaže.

Za porušenie povinnosti predloženia pravdivých a úplných informácií a podkladov v úradom stanovenej lehote a povinnosti uvedenej v § 44 ods. 2 možno uložiť buď pokutu alebo penále. Pokutu za porušenia § 44 ods. 1 až 3, okrem porušenia povinnosti neporušiť zabezpečenie pečate počas a v priebehu inšpekcie (§ 17 ods. 7 písm. e)) môže uložiť v zmysle § 47 ods. 5 aj opakovane.

Pokutu podľa § 44 je možné uložiť i v prípade, ak dôjde k upusteniu od protiprávneho konania, alebo k dodatočnému splneniu povinnosti.

K § 45

Ustanovenie § 45 umožňuje úradu uložiť fyzickej osobe a ako aj právnenému zástupcovi podnikateľa poriadkovú pokutu za nedostavenie sa na ústne pojednávanie bez závažných dôvodov, za nesplnenie povinnosti v priebehu konania oznámiť úradu akúkoľvek zmenu týkajúcu sa správneho konania, alebo za nesplnenie povinnosti oznámiť úradu zmenu bydliska, sídla, zmenu osoby určenej na prijímanie písomností alebo akúkoľvek obdobnú skutočnosť nevyhnutnú na riadne doručovanie písomností, alebo za iné sťažovanie postupu konania úradu. Zmena v možnosti sankcionovania aj právneho zástupcu vyplynula z aplikačnej praxe úradu. Vzhľadom na negatívne skúsenosti úradu, kedy právni zástupcovia, hoci im boli zasielané dokumenty z konania a zároveň vedeli o zmene postavenia svojich klientov – účastníkov konania (napr. vstup klienta do konkurzu), neoznámili úradu tieto dôležité informácie týkajúce sa ich klienta - účastníka konania. Právny zástupca má mať tiež povinnosť oznamovať informácie týkajúce sa jeho klienta, ale aj jeho samého, ak dôjde k zmenám, a preto je nevyhnutná aj sankcia na zabezpečenie plnenia tejto povinnosti. Horná hranica poriadkovej pokuty je stanovená pevnou sadzbou vo výške 3300 eur. Rovnaká maximálna výška pokuty hrozí aj osobe, ktorá sa oboznámi s informáciami z administratívneho spisu a nedodrží obmedzenie ich použitia podľa § 57 ods. 2.

K § 46 (Penále)

Zavedenie inštitútu penále do slovenskej právnej úpravy je potrebné z dôvodu zabezpečenia súladu so smernicou (EÚ) 2019/1, pričom vychádza aj z kompetencie Európskej komisie z nariadenia (ES) č. 1/2003 v platnom znení. Úrad má diskrečnú právomoc zvážiť, či podnikateľovi uloží pokutu alebo penále. Inštitút penále slúži na zabezpečenie riadneho a včasného splnenia povinností, ktoré boli podnikateľovi uložené úradom, alebo vyplývajú zo zákona. V prípade, že k splneniu povinnosti riadne a včas nedôjde, penále pôsobí na povinný subjekt – podnikateľa tak, aby v čo najkratšom čase zjednal nápravu a povinnosť splnil. Konečnú výšku penále tak ovplyvní samotný podnikateľ splnením si svojej povinnosti. Za to isté porušenie úrad nemôže uložiť podnikateľovi aj pokutu aj penále súčasne.

K odseku 1

Prvým krokom je existencia povinnosti, ktorej plnenie sa má zabezpečiť. Ak podnikateľ ako povinný subjekt povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona alebo rozhodnutia úradu (písmená a) až b)) riadne a včas nesplní, vznikne mu povinnosť zaplatiť penále. Úrad môže za neplnenie týchto povinností uložiť penále do 5% priemerného denného celosvetového obratu za predchádzajúce účtovné obdobie za každý deň omeškania. Uvedené pokrýva napríklad rozhodnutia o porušení a uložení pokuty, ale aj záväzkové rozhodnutia, ktorými úrad akceptoval záväzky navrhnuté podnikateľom na vyriešenie identifikovaných sťažných obáv, pričom sa v tomto rozhodnutí nekonštatuje porušenie zákona a neukladá pokuta.

Situácie môžu byť pritom rôzne, úrad môže vymedziť prípadnú percentuálnu výšku penále napríklad v rozhodnutí o záväzkoch podľa ust. § 33 pre prípad, že podnikateľ nesplní záväzky, ktoré sám navrhol riadne a včas, v zmysle rozhodnutia. Ak ich podnikateľ splní, úrad mu neuloží rozhodnutím povinnosť zaplatiť penále. Ak nie, úrad mu uloží rozhodnutím konkrétnu výšku penále po tom, čo záväzky splní, resp. realizuje v zmysle rozhodnutia úradu, alebo môže vzniknúť aj postup podľa odseku 4.

K odseku 2

Úrad môže uložiť penále aj za nepodanie ústneho vysvetlenia a nepredloženie pravdivých a úplných informácií a podkladov v úradom určenej lehote uložiť podnikateľovi penále do 3% priemerného denného celosvetového obratu za predchádzajúce účtovné obdobie za každý deň omeškania.

Úrad môže podnikateľa upozorniť na povinnosť zaplatiť penále aj napríklad pri žiadosti o informácie. Ak podnikateľ poskytne informácie riadne a včas, úrad mu neuloží penále, ak informácie neposkytne včas, alebo tieto informácie budú neúplné alebo nepravdivé, môže úrad vymôcť splnenie tejto povinnosti prostredníctvom inštitútu penále.

K odseku 3

Ustanovením odseku 3 sa predchádza prípadným výkladovým nejasnostiam ohľadom možnosti zmeny alebo zrušenia v odseku vymedzených rozhodnutí aj napriek skutočnosti, že tieto boli základom pre vydanie rozhodnutia o uložení penále (povinnosti nimi uložené sú zabezpečované vydaním rozhodnutia o uložení penále).

K odseku 4

Podľa odseku 4 je úrad oprávnený tiež rozhodnutím stanoviť uhradenie penále v súhrnnej sume za vymedzené obdobie neplnenia povinnosti. Úrad teda môže požadovať zaplatenie súhrnnej sumy penále po splnení povinnosti za vymedzený čas omeškania, ale aj vtedy, ak si podnikateľ vôbec povinnosť neplní, taktiež za vymedzené obdobie. Týmto ale nedochádza k „oslobodeniu“ podnikateľa od ďalšieho penále za obdobie ďalšieho neplnenia zabezpečenej povinnosti. Uvedená možnosť je v záujme zabezpečenia efektívnosti predmetného inštitútu, a to najmä aby nesplnenie zabezpečenej povinnosti nebolo povinnému subjektu na prospech - ak by bolo možné penále vymáhať až v celku po splnení zabezpečenej povinnosti, mohlo by dôjsť k zmareniu funkcie tohto inštitútu tým, že nikdy nedôjde k splneniu zabezpečenej povinnosti.

K § 47

K odseku 1

Ustanovenie § 47 definuje predchádzajúce účtovné obdobie. Uvedené ustanovenie sa bude aplikovať obdobne, ako je to v prípade konaní o kontrole koncentrácií. Posudzuje sa účtovná závierka, k obdobiu resp. ku dňu vydania rozhodnutia (v prípade rozhodnutia, ktorým sa ukladá pokuta, na účely kontroly, či by uložená pokuta nepresahovala 10% z obratu podnikateľa).

K odseku 2

Zákon v ustanovení § 47 ods. 2 upravuje situáciu, ak podnikateľ dosiahol za predchádzajúce účtovné obdobie nízky obrat do 330 eur alebo nemal žiadny obrat alebo sa jeho obrat nedal vyčíslieť v takomto prípade úrad za porušenie podľa § 42 ods. 1 a § 44 ods. 1 a 2 môže uložiť podnikateľovi pokutu do 330 000 eur.

K odseku 3

V zmysle odseku 3 však môže úrad vziať do úvahy aj obrat za skoršie účtovné obdobie ako je uvedené v § 41 ods. 1, ak existujú dôvodné pochybnosti, že došlo k umelému zníženiu obratu podnikateľa. V praxi úradu totiž žiaľ často nastávajú prípady, kedy v priebehu správneho konania napríklad dôjde k utlmeniu podnikateľskej činnosti a k jej výkonu cez inú entitu s evidentným cieľom zníženia si obratu a zrejme dosiahnutia uloženia rádovo nižšej pokuty. Účel sankcií sa tak miňa, pričom sa vytvára nejednotné postavenie voči podnikateľom, ktorí takéto postupy neaplikujú, resp. ktorí dodržiavajú zákon.

K odseku 4

Pri ukladaní sankcií za porušenie § 42 ods. 1 písm. c) až e) a § 46 ods. 1 zákona pri konaní a prešetrovaní, ktoré sa týka koncentrácie je dôvodné vychádzať z celkového obratu ekonomickej skupiny tak, ako je tento obrat nastavený cez znenie § 8 ods. 2, nakoľko sa tu uplatňujú iné princípy ako pri iných porušeniach zákona týkajúcich sa dohôd obmedzujúcich súťaž alebo zneužívania dominantného postavenia na trhu.

V prípade koncentrácií tak nemôže dôjsť k situácii, kedy s cieľom vyhnúť sa pokute, alebo z iného dôvodu, sa koncentrácia nastaví takým spôsobom, že uložením pokuty len z individuálneho obratu účastníkovi koncentrácie by nebol dostatočne nastavený odstrašujúci účinok ukladania sankcií, čím by bolo znemožnené úradu vykonávať efektívne kontrolu koncentrácií.

K odseku 5

Ustanovenie odseku 5 stanovuje, že pokuty uložené podľa zákona (s výnimkou pokút za porušenie pečate a za nedostavenie sa na pojednávanie bez závažných dôvodov) je možné ukladať aj opakovane, tak, aby bolo dosiahnuté splnenie povinnosti uloženej rozhodnutím úradu.

K odseku 6

Odsek 6 definuje objektívnu premlčaciu lehotu na uloženie pokuty za porušenie súťažných pravidiel. Vo väčšine členských štátov nie je stanovená premlčacia lehota na rozhodnutie. Pre zabezpečenie právnej istoty účastníka správneho konania a za účelom dodržania záruk spravodlivého procesu sa navrhuje ponechať lehotu na uloženie pokuty, v súlade s lehotou, akú má aj Európska komisia, čo je 10 rokov. V ČR je napríklad lehota 14 rokov. V slovenskej republike by nemali byť tieto lehoty v porovnaní s okolitými krajinami nižšie, keďže sa to môže negatívne prejavovať na obozretnosti podnikateľov dodržiavať zákon- pravidlá súťaže. Okrem toho je potrebné uviesť, že podľa európskych pravidiel a judikatúry Súdneho dvora EÚ, je možné vydanie rozhodnutia bez uloženia pokuty aj po uplynutí lehoty na uloženie pokuty, napríklad, ak je tam dôležitý legitímny záujem (k tomu vid' napríklad vec T-22/02 a

T-23/02, Sumitomo Chemical Co. Ltd a Sumika Fine Chemicals Co. Ltd proti Komisii Európskych spoločností) .

K odseku 7

Navrhované ustanovenia zavádza právomoc úradu rozhodnúť o tom, že niektorí účastníci konania (ktorí sú súčasťou jedného podnikateľa) budú za zaplatenie pokuty a/alebo penále zodpovední spoločne a nerozdielne.

Uvedené ustanovenie vyplýva z potreby transponovania smernice (EÚ) 2019/1 a je nevyhnutné preto, aby mohol úrad efektívne aplikovať koncept podnikateľa v zmysle európskej judikatúry, tak ako je popísaný vyššie. Pri absencii spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti za zaplatenie pokút/penále by pri vyvedení zodpovednosti nebolo možné reflektovať vzťahy vnútri ekonomických skupín.

Solidárna zodpovednosť vyplýva z faktu, že sa sankcionuje konanie podnikateľa ako takého. Napríklad v prípade určenia zodpovednosti materskej spoločnosti za protiprávne konanie dcérskej spoločnosti je zodpovednosť materskej spoločnosti odvodenou zodpovednosťou a uvedené je potom potrebné reflektovať aj pri ukladaní sankcií.

Spoločná a nerozdielna zodpovednosť sa potom uplatňuje podľa zásad stanovených európskou judikatúrou.

Ako je uvedené aj vyššie, v časti dôvodovej správy týkajúcej sa vysvetlenia k definícii pojmu podnikateľ, z aplikácie pojmu podnikateľ vyplýva, že dve spoločnosti tvoriace jednu ekonomickú skupinu môžu byť uznané za spoločne a nerozdielne zodpovedné za protisúťažné konanie jednej z týchto spoločností, ktoré je prítelateľné tej druhej (prípád Tokai Carbon⁴⁰).

V rozsudku vo veci Siemens AG Österreich,⁴¹ (išlo o prípad dlhotrvajúceho kartelu, keď počas jeho trvania dochádzalo k zániku spoločností, k ich preskupovaniu v rámci podnikateľov, ktoré boli účastníkmi kartelu, atď.). Všeobecný súd posudzoval správnosť pripísania zodpovednosti za protiprávne konania v rámci jednotlivých podnikateľov a za zaplatenie peňažných sankcií Európskou komisiou. Z rozsudku vyplýva, že hoci v prvom rade platí, že fyzická alebo právnická osoba môže byť sankcionovaná len za skutky, ktoré sa jej osobne vytýkajú, táto zásada sa musí uplatňovať v súlade s významom pojmu podnikateľ (podnik) v zmysle článku 101 ZFEÚ, čo znamená, že aj rôzne spoločnosti patriace do tej istej skupiny tvoria jeden hospodársky subjekt, a teda jedného podnikateľa v prípade, ak tieto spoločnosti neurčujú svoje správanie na trhu samostatne.

Všeobecný súd pripomenul, že právnické osoby, ktoré sa nezávisle zúčastnili na porušení a ktoré boli následne nadobudnuté inou spoločnosťou, naďalej samy zodpovedajú za svoje porušujúce správanie predchádzajúce ich akvizícii, pokiaľ tieto spoločnosti neboli len čisto a jednoducho zlúčené s nadobúdateľom, ale naďalej vykonávali svoje činnosti ako dcérske spoločnosti. V takom prípade môže byť ale aj nadobúdateľ považovaný za zodpovedného za správanie svojej dcérskej spoločnosti od okamihu jej nadobudnutia, pokiaľ dcérska spoločnosť pokračuje v porušení a pokiaľ možno preukázať zodpovednosť novej materskej

⁴⁰ Napríklad rozsudok Všeobecného súdu zo dňa 15.6. 2005 vo veci Tokai Carbon a i. proti Európskej komisii, Zb. [2005], s. II-00010, ods. 62.

⁴¹ Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 3.3.2011 v spojených veciach T-122/07 až T-124/07 Siemens AG Österreich a i. proti Európskej komisii Zb. [2011], s. II-00793.

spoločnosti. Rovnaká zásada uplatňuje *mutatis mutandis* za predpokladu, že sa nadobudnutá spoločnosť pred svojou akvizíciou nezúčastňovala na porušení ako nezávislá spoločnosť, ale ako dcérska spoločnosť inej skupiny. Tieto zásady je potom nevyhnutné rešpektovať pri uznávaní spoločností za spoločne a nerozdielne zodpovedné pri ukladaní sankcie.

Pokiaľ je možné vyvodit' osobnú zodpovednosť voči viacerým osobám za účasť jedného a toho istého podnikateľa na porušení v zmysle práva hospodárskej súťaže, musia sa považovať za solidárne zodpovedné za uvedené porušenie. Jednotnosť správania podnikateľa na trhu odôvodňuje na účely uplatnenia práva hospodárskej súťaže, aby spoločnosti zodpovedali solidárne. Solidárna zodpovednosť za zaplatenie pokút v rozsahu, v akom je jej cieľom zaručiť účinné vymáhanie uvedených pokút, sa podieľa na dosiahnutí odstrašujúceho účinku, ktorý vo všeobecnosti právo hospodárskej súťaže sleduje, pričom sa rešpektuje zásada *ne bis in idem*.

Súd tiež zdôraznil, že zo zásady individuálnosti trestov a sankcií vyplýva, že každá spoločnosť musí mať možnosť vyvodit' z rozhodnutia, ktoré jej ukladá solidárne zaplatenie pokuty s jednou alebo viacerými spoločnosťami, výšku podielu, ktorého zaplatenie jej prináleží vo vzťahu k jej solidárnym spoludlžníkom, akonáhle bude pohľadávka Európskej komisie uspokojená. Sumy musia odzrkadľovať v čo najväčšej možnej miere rôzne podiely na spoločnej zodpovednosti uvedených podnikov. Pojem „solidárna zodpovednosť za zaplatenie pokút“ je tak ako aj pojem „podnik“ (v EÚ práve), ktorého je automatickým účinkom, autonómnym pojmom, ktorý je potrebné vykladať s odkazom na ciele a systém práva hospodárskej súťaže, na ktorých sa podieľa, a prípadne s odkazom na všeobecné zásady, ktoré vyplývajú zo všetkých vnútroštátnych právnych systémov. Hoci sa povinnosť zaplatiť pokutu zaťažujúca spoločnosti, ktorým Európska komisia uložila solidárne zaplatenie pokuty z dôvodu porušenia práva hospodárskej súťaže, svojou povahou odlišuje od povinnosti spoludlžníkov v rámci záväzku podľa súkromného práva, je potrebné vychádzať najmä z právneho režimu solidárneho záväzku.

K odseku 8 V odseku 8 predmetného ustanovenia sa uvádza, že výnosy z pokút a penále sú príjmom štátneho rozpočtu. Uvedené ustanovenie sa oproti súčasnému zneniu (§ 38c) ods. 5 nemení, ako príjem štátneho rozpočtu sa definujú popri pokutách aj penále, čo súvisí s novou právomocou úradu zavádzanou návrhom zákona, a to oprávnením úradu uložiť penále v zmysle § 41 návrhu zákona.

K § 48

Úrad uloží zákaz účasti vo verejnom obstarávaní súčasne s ukladaním pokuty za porušenie zákona v podobe účasti na tzv. bid rigging praktike, kolúzii v tendroch na dobu 3 roky, v prípade urovnania sa redukuje doba zákazu účasti na 1 rok, čo má motivovať účastníkov konania k efektívnemu ukončeniu konania, šetriť verejné zdroje a zároveň zabezpečiť čo najefektívnejší zásah úradu. Navrhovaná právna úprava je bežná v krajinách Európskej únie a podobný model sa uplatňuje v Českej republike.

Výnimkou z uloženia zákazu je uplatnenie programu zhovievavosti, kedy podnikateľovi, ktorému na základe uplatnenia tohto programu nebola uložená pokuta alebo mu bola pokuta znížená, sa zákaz účasti neuloží. Táto úprava kopíruje súčasný právny stav a prispieva k atraktivite programu zhovievavosti, s cieľom efektívnejšieho odhaľovania kartelov.

Ďalšou výnimkou, novo zavedenou týmto zákonom, je možnosť upustiť od uloženia zákazu účasti vo verejnom obstarávaní aj v prípade, ak by uložením zákazu došlo k významnému zhoršeniu konkurenčného prostredia na relevantných trhoch, na ktorých pôsobia podnikatelia, ktorí sú pokutovaní za dohodu obmedzujúcu súťaž. K uplatneniu tejto výnimky úrad môže pristúpiť len vo výnimočných situáciách, kedy by uloženie zákazu podľa tohto ustanovenia viedlo de facto k narušeniu súťažného prostredia. O takúto situáciu môže ísť napr. v prípade, kedy by bol predmetný zákaz účasti bol uložený väčšine subjektov pôsobiacich na danom trhu a rozhodnutím úradu by bola de facto vytvorená dominantná pozícia jedného subjektu.

V zákone bola upresnená úprava momentu začatia doby uplatňovania zákazu. Táto úprava vychádza z predchádzajúcej praxe úradu, novým spôsobom je upravené znenie tejto skutočnosti v zákone, podstatou je ale stále de facto naviazanie plynutia doby zákazu na konečné rozhodnutie. Tiež sa definuje, čo sa na účely tohto zákona považuje za konečné rozhodnutie.

Zákon obsahuje úpravu povinnosti úradu zasielať konečné rozhodnutie Úradu pre verejné obstarávanie vzhľadom na to, že Úrad pre verejné obstarávanie vedie register osôb, ktorým bol uložený zákaz účasti vo verejnom obstarávaní.

K § 49

V nadväznosti na skúsenosti s obdobím mimoriadnej situácie sa navrhujú ustanovenia, ktorých cieľom je zaviesť ustanovenia, ktoré umožnia efektívne a zároveň hospodárne vedenie prešetrovaní a konaní. Uvedené sa navrhuje aj do budúcnosti. Uplatniteľnosť týchto ustanovení je stanovená len na obdobie mimoriadnej situácie, núdzového stavu a výnimočného stavu podľa osobitných predpisov.

Navrhuje sa osobitný dôvod prerušenia konania. Návrh stanovuje, že úrad môže okrem dôvodov stanovených v zákone prerušiť konanie aj vtedy, ak existujú objektívne okolnosti, ktoré mu bránia v riadnom posúdení a rozhodnutí veci. Počas prerušenia konania lehoty podľa tohto zákona neplynú. V zmysle návrhu môže úrad prerušiť konanie buď na obdobie mimoriadnej situácie, alebo na určitý čas alebo naviazať prerušenie na konkrétne dôvody/okolnosti. Taktiež sa navrhuje, aby v prípade, že úrad preruší konanie na určitý čas, bolo možné začať konanie aj skôr. V takom prípade vydá rozhodnutie o pokračovaní v konaní. Konanie opätovne pokračuje deň nasledujúci po dni vydania rozhodnutia. V iných prípadoch konanie pokračuje po uplynutí času alebo pominutí dôvodov, rozhodnutie sa nevydáva. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o prerušení konania a rozhodnutie o pokračovaní v konaní sú jednoduché procesné rozhodnutia, odôvodnenie sa nenavrhuje. Vzhľadom na skúsenosti úradu a prax niektorých právnych zástupcov sa taktiež navrhuje zákonom stanoviť, že úrad nie je v takom období povinný vyhovieť žiadosti o nazretie do spisu.

K § 50

K odseku 1

Odsek 1 odkazuje na ustanovenia Správneho poriadku, ktoré sa uplatnia v konaní na úrade, pokiaľ zákon nestanovuje inak.

K odseku 3

Predmetné ustanovenie upravuje, ktoré ustanovenie zákona sa uplatnia v prípade podania mimoriadnych opravených prostriedkov, ktoré sa spravujú príslušnými ustanoveniami Správneho poriadku. Ide predovšetkým o ustanovenia týkajúce sa identifikácie účastníkov konania pre jednotlivé druhy konania, oznámenia zmeny týkajúcej sa predmetu konania, poučovacej povinnosti, tretích strán, doručovania, lehoty na rozhodnutie, zastavenia konania a výzvy a ustanovenia týkajúce sa ochrany, sprístupňovania informácií a zachovania tajomstva.

Odsek 3 odkazuje na zákon o správnych poplatkoch, podľa ktorého vo veci správnych poplatkov úrad postupuje.

K § 51

Navrhované ustanovenie § 51 obsahuje úpravu tzv. programu zhovievavosti (ang. leniency program), ktorý je jedným z dôležitých nástrojov úradov na ochranu hospodárskej súťaže, ktorý napomáha odhaľovaniu najťažších foriem porušenia pravidiel hospodárskej súťaže-kartelov, ktoré poškodzujú ekonomiku ako aj spotrebiteľ'a. Oproti súčasnému zneniu táto právna úprava reflektuje zmeny, ktoré s cieľom harmonizovať ponúkané programy zhovievavosti v jednotlivých členských štátoch prináša smernica (EÚ) 2019/1. Návrhom sa do znenia zákona zavádza explicitne povinnosť žiadateľa o program zhovievavosti priznať svoju účasť na dohode obmedzujúcej súťaž. Uvedené však vyplýva už z doterajšej právnej úpravy. Povinnosť priznať účasť na dohode obmedzujúcej súťaž ako podmienky pre účasť na programe zhovievavosti už pritom existuje, bola však upravená v rámci všeobecne záväzného právneho predpisu vydávaného úradom, podľa ktorého žiadateľ o účasť na programe zhovievavosti podával žiadosť, v ktorej žiadateľ popisoval dohodu obmedzujúcu súťaž, ktorej bol účastníkom a svoju pozíciu v nej, a teda bolo z uvedeného zrejmé, že sa k účasti na dohode obmedzujúcej súťaž priznáva, bez potreby explicitného vyjadrenia uvedeného. Obdobne bolo v tomto smere upravené aj ustanovenie § 51 ods. 2 upravujúce možnosť podať žiadosť o zníženie pokuty. Ostatné zmeny v ustanovení § 51 a nasledujúcich týkajúce sa programu zhovievavosti sa týkajú najmä spresnení zákonných formulácií na základe skúseností z praxe, ako aj potreby zosúladenia znenia so znením smernice (EÚ) 2019/1. V zákone boli tiež oproti súčasnému zneniu podrobnejšie špecifikované ďalšie podmienky účasti na programe zhovievavosti (pri žiadosti podľa § 51 ods. 3 a 4 zákona podmienka, aby žiadateľ neoboznámil so svojím zámerom podať žiadosť o zhovievavosť, podaním žiadosti a jej obsahom iných účastníkov dohody a iné osoby, ako aj podmienka poskytnutia všetkých dostupných dôkazov a riadnej, úplnej, nepretržitej a bezodkladnej spolupráce s úradom). Podmienka uvedená § 51 ods. 3 písm. c) a v § 51 ods. 4 písm. b) poskytnúť úradu všetky dostupné dôkazy zahŕňa zároveň aj splnenie požiadavky, aby žiadateľ nezničil, nepozmenil a nezatajil žiadne informácie a dôkazy, ktorú stanovuje smernica (EÚ) 2019/1, keďže uvedené bolo doposiaľ takýmto spôsobom aj aplikované, nedochádza k zmene legislatívneho textu.

Podrobnosti o programe zhovievavosti budú na základe splnomocňovacieho ustanovenia § 64 písm. d) uvedené vo všeobecne záväznom právnom predpise, ktorý nadobudne účinnosť spolu so zákonom.

K § 52

Navrhované ustanovenie § 52 (v doterajšom znení § 38e) upravuje inštitút tzv. urovnania. Úprava uvedeného inštitútu, ktorého aplikácia vychádza z praxe Európskej komisie sa oproti súčasnemu zneniu zákona nemení. Jeho hlavná výhoda spočíva v dosiahnutí rýchlej a účinnej nápravy na trhu a to v súlade so zásadou hospodárnosti správneho konania. Pre účastníka konania urovanie zároveň okrem zníženia pokuty prináša výhodu v podobe menších nákladov, ktoré by boli inak spojené so správnym a s prípadným súdnym konaním pri preskúvaní správneho rozhodnutia. Uvedený inštitút je alternatívnou formou riešenia prípadov a aplikuje sa vo všetkých prípadoch porušenia zákona a ZFEÚ, s výnimkou deliktov, za ktoré sa ukladá pokuta podľa § 44 a § 45 zákona. Jeho aplikácia spočíva v tom, že ak účastník konania prizná účasť na porušení a prevezme zaň zodpovednosť, úrad mu zníži pokutu, ktorú by mu inak v zmysle zákona uložil. Podrobnosti o aplikácii tohto inštitútu, vrátane percentuálneho zníženia pokuty ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá úrad na základe splnomocňovacieho ustanovenia § 64 písm. d) a ktorý nadobudne účinnosť súčasne so zákonom.

K § 53

Navrhované znenie § 53 preberá inštitút odmeny za predloženie dôkazov o dohode obmedzujúcej súťaž z doterajšej právnej úpravy, ktorého cieľom je napomôcť odhaľovaniu kartelov a k efektívnejšej aplikácii zákona a ZFEÚ. Kartely predstavujú oblasť dohôd obmedzujúcich súťaž, ktoré sú mimoriadne ťažko odhaliteľné. Dopady takýchto dohôd sú však značné, napr. odborné štúdie udávajú, že zisk z kartelov predstavuje ročne celosvetovo až 25 miliónov eur⁴² a spôsobuje zvýšenie cien o cca 30 až 50 %.⁴³ Účastníci dohôd obmedzujúcich súťaž používajú čoraz sofistikovanejšie metódy na utajenie svojich aktivít, a preto sú ťažšie odhaliteľné. Úrady na ochranu hospodárskej súťaže v Európskej únii a vo svete stále viac využívajú inštitúty, ktoré napomáhajú odhaľovaniu týchto dohôd, zvyšujú pravdepodobnosť ich odhalenia a tým pôsobia aj preventívne, pričom jedným z týchto inštitútov je aj inštitút tzv. oznamovateľa. Tento inštitút finančne motivuje osoby, ktoré disponujú dôkazmi o dohode obmedzujúcej súťaž k spolupráci s úradom a tak napomáha vymáhaniu práva hospodárskej súťaže a blahobytu spotrebiteľov. Oznamovateľom môže byť iba fyzická osoba, ktorá nie je podnikateľom podľa zákona. Úspešne funguje tiež napríklad v Maďarsku, vo Veľkej Británii a v USA pre vymedzené typy deliktov.

Oznamovateľ, ktorý ako prvý poskytne úradu dôkazy o karteli (tento inštitút sa neuplatní v prípade dohôd obmedzujúcich súťaž, ktorých účastníci podnikajú na inej úrovni výrobného alebo distribučného reťazca) a tieto budú rozhodujúce pre rozhodnutie úradu, ktoré bude v prípade súdneho prieskumu potvrdené súdom a pokuta uložená rozhodnutím úradu bude zaplatená, vznikne nárok na odmenu vo výške 1 % z uložených pokút v jednom rozhodnutí úradu, maximálne však 100 000 eur. V prípade, že súd pri preskúmaní rozhodnutia zmení výšku pokuty uloženú úradom, základom pre výpočet odmeny bude takto zmenená pokuta. Podmienkou pre udelenie odmeny však je, že rozhodnutie úradu nadobudne právoplatnosť a vykonateľnosť. V prípade, že by aj po potvrdení rozhodnutia súdom pokuta úradu nebola zaplatená, vzniká oznamovateľovi nárok na odmenu vo výške 50% toho, čo by mu inak

⁴² Connor a Helmers (2006) STATISTICS ON MODERN PRIVATE INTERNATIONAL CARTELS, 1990-2005

⁴³ Kwoka, J.E.: (1997): The Price Effect of Bidding Conspiracies: Evidence from RealEstate „Knockouts“, 42 Antitrust Bulletin, 503; OECD, DAF/COMP(2005)40, 30.09.2005, Draft Report on Hard core cartels

patrilo, maximálne však 10 000 eur. Takéto prípady sa v praxi úradu vyskytujú len ojedinele a je skôr nepravdepodobné, že by všetky spoločnosti-strany dohody zanikli a nebolo by možné pokutu vymôcť od žiadneho z účastníkov dohody. Nakoľko teda výška odmeny, ktorá môže byť oznamovateľovi priznaná priamo vyplýva zo zákona, úrad prizná túto odmenu oznamovateľovi deklaratórnym rozhodnutím. Toto rozhodnutie je vylúčené z povinnosti úradu zverejňovať rozhodnutia úradu, a to najmä z dôvodu charakteru daného inštitútu a s tým súvisiacej potreby chrániť identitu oznamovateľa.

Podanie oznamovateľa musí byť dostatočne kvalifikované, teda musí ísť o dokumenty preukazujúce porušenie zákona alebo ZFEÚ, prípadne musí ísť o informácie alebo dôkazy rozhodujúce na vykonanie inšpekcie podľa § 17 návrhu zákona, ktorou sa majú získať rozhodujúce dôkazy preukazujúce takéto porušenie. Inštitút oznamovateľa si teda nemožno zamieňať s podaním podnetu podľa § 19 ods. 2 návrhu zákona. V podaní pritom musí oznamovateľ výslovne uviesť, že žiada o udelenie odmeny podľa § 53 zákona. Postavenie oznamovateľa je nezávislé od postavenia žiadateľa o uplatnenie programu zhovievavosti. Avšak len jeden – buď oznamovateľ, alebo žiadateľ o neuloženie pokuty podľa § 52 môže ako prvý predložiť rozhodujúci dôkaz. Zároveň však platí, že oznamovateľ nesmie byť zamestnancom podnikateľa, ktorý je žiadateľom o neuloženie alebo zníženie pokuty podľa § 52 zákona, ktorý túto žiadosť podal skôr ako oznamovateľ predložil rozhodujúci dôkaz. Skutočnosť, že buď žiadateľ o neuloženie pokuty alebo oznamovateľ môže byť „prvý“ v poradí vyvolá tlak na podávanie žiadostí o uplatnenie programu zhovievavosti, a tak umožní efektívnejšie odhaľovanie protiprávnych konaní, keďže dôkazy o protiprávnom konaní bude možné získať i od oznamovateľa, ktorý je motivovaný finančnou odmenou. Oznamovateľova identita je úradom chránená v prípade, ak o to oznamovateľ požiada. V záujme zabezpečenia ochrany oznamovateľa zákon výslovne uvádza, že oznámenie podľa § 53 zákona nemôže byť súčasným porušením prípadných povinností mlčanlivosti oznamovateľa podľa osobitných predpisov alebo uzavretých dohôd, napríklad pracovnoprávnych alebo iných zmluvných typov. Vzhľadom na skutočnosť, že existuje verejný záujem na odhaľovaní takýchto porušení, nakoľko, ako je vyššie uvedené, poškodzujú ekonomiku aj spotrebiteľa, tento prevažuje nad súkromným záujmom prípadného podnikateľa utajiť takéto konanie a teda oznamovanie tejto protiprávnej činnosti nemôže byť súčasne považované za protiprávne. Na oznámenie dohôd obmedzujúcich súťaž podľa tohto ustanovenia sa v záujme neohrozenia ďalšieho postupu úradu neuplatňujú ustanovenia zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K § 54

Ustanovenia tejto časti návrhu zákona upravujú ochranu, sprístupňovanie informácií a zachovanie tajomstva, pričom vo viacerých ustanoveniach došlo k úprave a spresneniu zákonných formulácií, s cieľom špecifikovanej a detailnejšej právnej úpravy.

Nazeranie do spisu ako súčasť práva na obhajobu je významným procesným právom, a preto úrad pristúpil k jeho osobitej právnej úprave. Každý účastník konania je oprávnený osobne alebo prostredníctvom svojho zástupcu nazeráť do spisu súvisiaceho s jeho prejednávanou vecou. Úrad je povinný umožniť mu prístup ku všetkým podkladom v spise s výnimkou tých, ktoré podliehajú špeciálnemu režimu ochrany podľa zákona alebo podľa osobitných predpisov. Účastníci konania a ich zástupcovia majú teda právo nazeráť do spisov, robiť si z

nich výpisy, odpisy a dostať kópie spisov, prípadne dostať informácie zo spisov iným spôsobom. Z nazerania do spisu je vylúčená zápisnica ohlasovaní, ktorá je tajná, resp. neverejná, a to tak pre účastníkov konania, ako aj tretie osoby. Úrad poskytuje kópie spisov za úhradu materiálnych nákladov spojených so zhotovením kópií, zadovážením technických nosičov a s ich odoslaním.

V prípade fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá predkladá úradu informácie alebo podklady, ide nielen o jej právo označiť, ktoré z nich považuje za predmet ochrany obchodného tajomstva alebo za dôvernú informáciu, ale aj povinnosť. Vyžaduje sa tiež, aby predkladateľ svoju žiadosť súčasne písomne zdôvodnil. Jedným z kritérií naplnenia obchodného tajomstva v zmysle § 17 Obchodného zákonníka je aj to, že podnikatelia majú informácie a podklady primeraným spôsobom chrániť, pričom minimálnym štandardom je označenie takýchto informácií a podkladov za také, ktoré chrániť požadujú v prípade, že ich predkladajú úradu. Nie je však v praxi úradu zriedkavosťou, že tomu tak nie je. V praxi uvedené vyvoláva potrebu ďalších dožiadaní úradu o vyjadrenie dotknutých subjektov, čo môže prispievať k predĺženiu správneho konania. Napriek tomu, že účastníci správneho konania sú už vo väčšine prípadov zastúpení právnymi zástupcami, odôvodnenia žiadosti o ochranu citlivých údajov nie sú vždy dostatočné, čo tiež vyžaduje ďalšiu komunikáciu s účastníkmi konania, resp. ich právnymi zástupcami a sťažuje efektívny priebeh konania. Súvisí to najmä s prístupom do administratívneho spisu, kedy úrad opakovane komunikuje nielen so samotným žiadateľom o ochranu, ale aj s ďalšími účastníkmi konania žiadajúcimi prístup k chráneným informáciám alebo podkladom. Navrhovaná zmena zabezpečí, že osoba žiadajúca ochranu predkladaných informácií alebo podkladov už v počiatočnom štádiu konania, resp. ihneď pri predkladaní informácií a podkladov musí svoju žiadosť o ich ochranu dostatočne písomne zdôvodniť, čo napomôže efektívnejšiemu uskutočňovaniu procesných úkonov a prispeje tak najmä k napĺňaniu práva na obhajobu, ktorého súčasťou je prístup k administratívne mu spisu. Nie je vylúčené, že úrad nebude akceptovať zdôvodnenie na utajovanie určitej informácie alebo podkladu, pokiaľ podľa jeho názoru nebude spĺňať podmienky utajovania. V takomto prípade je úrad o tom povinný informovať žiadateľa. V prípade zjavne neoprávnených žiadostí po písomnom oznámení žiadateľovi bude úrad s danými informáciami a podkladmi nakladať v štandardnom režime bez utajovania. V prípade sporných žiadostí bude so žiadateľom naďalej komunikovať a požadovať lepšie zdôvodnenie žiadosti o utajovanie. Je tiež potrebné rozlišovať medzi sprístupnením informácií a podkladov, ktoré predkladateľ žiada utajovať, iba ostatným účastníkom konania, resp. ich zástupcom na účely ich práva na obhajobu a medzi zverejňovaním takýchto informácií a podkladov vo verejnej verzii rozhodnutia. Informácie a podklady, ktoré spĺňajú podmienky na utajenie, avšak je nevyhnutné ich sprístupniť v určitej podobe účastníkom konania výlučne na účely práva na obhajobu, nebudú zverejnené.

Charakter dôvernosti je potrebné vyhodnotiť vždy v kontexte konkrétneho prípadu. Ako dôverné môžu byť vyhodnotené napríklad identifikačné údaje subjektu, ktorý predložil určité informácie úradu, ak by mu v dôsledku toho mohli hroziť odvetné opatrenia zo strany jeho obchodného partnera, ktorého sa tieto informácie týkajú. Zachováva sa rovnaký režim ochrany obchodného tajomstva a dôvernej informácie, a teda dôvernosť informácií má ten istý stupeň ochrany ako obchodné tajomstvo.

V prípade, že fyzická alebo právnická osoba predložili informácie a podklady obsahujúce obchodné tajomstvo alebo dôvernú informáciu, úrad ich môže požiadať, aby predložili ich

nedôvernú verziu, z ktorej bude odstránené obchodné tajomstvo, dôverná informácia alebo osobný údaj. V prípade oznámenia koncentrácie bude účastník konania povinný označenie informácie alebo podkladov ako obsahujúce obchodné tajomstvo alebo dôvernú informáciu písomne odôvodniť a poskytnúť iné znenie informácií alebo podkladov, vrátane popisu chránených informácií a podkladov, ktoré neobsahuje obchodné tajomstvo alebo dôvernú informáciu, automaticky a bez výzvy úradu.

Úrad chráni informácie a podklady, ktoré obsahujú obchodné tajomstvo alebo dôvernú informáciu. Zmena ustanovenia § 54 ods. 8 (v súčasnom znení ustanovenie § 40 ods. 8) súvisí so zmenou ustanovenia v odseku 3. Predmetné ustanovenie tak už v doterajšom znení zabezpečovalo rovnováhu medzi súkromnoprávnymi záujmami v podobe ochrany obchodného tajomstva alebo dôvernej informácie a právom na spravodlivý proces, významnú časť ktorého predstavuje právo na obhajobu a s tým spojený prístup k administratívne mu spisu. Toto ustanovenie zakotvuje povinnosť úradu chrániť predložené časti informácií a podkladov, ktoré spĺňajú atribúty obchodného tajomstva alebo dôvernej informácie. Odsek 8 súčasne upravuje aj výnimku z tejto povinnosti. V prvom prípade ide o vyhlásenia poskytnuté účastníkom konania v rámci žiadosti o uplatnenie programu zhovievavosti podľa § 51 a vyhlásenie účastníka konania v rámci rokovania o urovnaní podľa § 52. Hoci tieto majú podľa ustanovenia § 3 ods. 12 charakter dôvernej informácie, úrad umožní nazretie do nich účastníkom konania v konaní pred úradom, ako aj účastníkom konania pred vnútroštátnym súdom, ktorý preskúmava vec priamo súvisiacu s vecou v konaní pred úradom.

Úrad umožní nazrieť do informácií a podkladov, ktoré sú obchodným tajomstvom alebo dôvernou informáciou priamo účastníkovi konania len v tom prípade, ak k tomuto postupu dá písomný súhlas osoba, ktorá tieto informácie poskytla. Ak táto osoba súhlas neposkytne, úrad sprístupní tieto informácie k nazretiu výlučne len zástupcovi účastníka konania. Môže ísť o právneho zástupcu alebo aj iného zástupcu v prípadoch, keď ide napríklad o posúdenie ekonomických dát a účastník konania si určí na tento účel osobu oprávnenú za neho konať. Zástupcom účastníka konania nemôže byť zamestnanec podnikateľa, ktorý je účastníkom konania. Uvedené ustanovenie rieši konflikt dvoch záujmov a to záujmu na ochrane majetkového práva-obchodného tajomstva, resp. na ochrane dôvernej informácie a záujmu na spravodlivom priebehu správneho konania so zabezpečenými základnými procesnými zárukami vrátane práva na obhajobu. Poskytnutie utajovaných informácií sa uskutoční vo výnimočných prípadoch, v nevyhnutnom rozsahu a spôsobom, ktorý zabezpečí čo najmenšie ohrozenie chránených údajov. Na tento účel návrh zákona predvída osobitný režim sprístupnenia. Úrad účastníka konania alebo jeho zástupcu vopred poučí o povinnosti zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, ktoré tvoria predmet obchodného tajomstva alebo majú dôverný charakter, o ktorých sa dozvedel. O tom úrad urobí zápisnicu, ktorú účastník konania alebo jeho zástupca podpíše. V prípade, že by účastník konania alebo jeho zástupca nesúhlasili s vyhotovením zápisnice a s jej podpisom, informácie a podklady im nebudú sprístupnené. Povinnosť zástupcu zachovávať mlčanlivosť sa vzťahuje tak voči účastníkovi konania, ktorého zastupuje, ako aj voči iným osobám. Takáto úprava je nevyhnutná práve s cieľom zachovania primeraného práva na ochranu obchodného tajomstva a dôverných informácií a zároveň pre zabezpečenie práva na obhajobu. Zástupca účastníka konania bude oprávnený nahliadnuť do utajovaných informácií za účelom vyvodenia ďalšieho postupu v konaní bez toho, že by o konkrétnych skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel informoval osobu, ktorú zastupuje. Je možné predpokladať, že aj bez takéhoto informovania môže právny zástupca alebo iný zástupca pripraviť obhajobu pre účastníka konania bez priamych odkazov

na utajované dáta a ďalšie skutočnosti. Obdobný postup vo svojej praxi využíva aj Európska komisia.

K § 55

Zavedenie programu zhovievavosti (leniency program) do zákona malo účel napomôcť úspešnejšiemu odhaľovaniu dohôd obmedzujúcich súťaž (kartelov), ktoré patria medzi najškodlivejšie protisúťažné praktiky. Podnikatelia, ktorí sa rozhodnú informovať úrad o účasti na dohode obmedzujúcej súťaž s cieľom získať úplnú alebo čiastočnú imunitu od pokuty však požadujú isté záruky, najmä v súvislosti s ochranou predložených informácií a podkladov. Keďže na druhej strane informácie a podklady predložené žiadateľmi o zhovievavosť predstavujú spravidla rozhodujúce informácie a podklady pre preukázanie porušenia, a sú preto dôležité na obhajobu v konaní, nemôže byť k nim prístup odopretý úplne. V rámci leniency programu sú predkladané jednak dokumenty, ktoré usvedčujú samotného účastníka programu z porušenia a jednak dôkazy o samotnom fungovaní dohody a protisúťažnom konaní. V záujme zabezpečenia fungovania programu zhovievavosti, ako aj práva na spravodlivý proces zákon preberá doterajšiu úpravu, ktorá zabezpečí jednak plynulé fungovanie programu zhovievavosti a jednak právo na obhajobu. Z nazerania do spisu sú až do odoslania výzvy pred vydaním rozhodnutia vylúčené tie jeho časti, ktoré obsahujú žiadosť o neuloženie pokuty alebo o jej zníženie podľa § 52 ods. 2, ako aj ďalšie podklady a informácie, ktoré boli v súvislosti s takouto žiadosťou úradu predložené alebo úradom v tejto súvislosti vypracované, a ktoré sa v tomto štádiu konania uchovávajú mimo spis. Až v štádiu, keď už úrad má predbežný záver o porušení zákona, sprístupní takéto podklady. Takýto postup je potrebný vzhľadom na to, aby nedošlo k zmareniu celého správneho konania, čo by mohlo hroziť napríklad v prípade, ak by mal účastník konania od jeho začatia neobmedzený prístup k leniency žiadosti a podkladom, teda dôkazom, ktoré boli leniency žiadateľom predložené. Vzhľadom na to, že podklady sú sprístupňované až v štádiu po odoslaní výzvy pred vydaním rozhodnutia účastník konania, resp. jeho zástupca, musí mať primeraný čas na oboznámenie sa s nimi a podanie svojho vyjadrenia. Osoby nazerajúce do spisu môžu do takýchto podkladov nazeráť, robiť si z nich výpisy a odpisy, nemôžu si však vyhotovovať kópie. V navrhovanom znení boli z možnosti vyhotovovania kópií vylúčené aj dôkazy (listiny, e-maily a pod.) predložené v súvislosti so žiadosťou o imunitu. Nemožnosť vyhotovovania kópií sa vzťahuje aj na dôkazy (listiny, e-maily a pod.) predložené v súvislosti so žiadosťou o imunitu. V prípade podania žiadosti o imunitu žiadateľ podáva vyjadrenie písomne alebo ústne do zápisnice, v ktorom okrem iného priznáva svoju účasť na dohode obmedzujúcej súťaž. Opätovne, v záujme zabezpečenia fungovania programu zhovievavosti, úrad neumožní vyhotovenie kópie z takéhoto podkladu, keďže tento by mohol byť následne využitý v súkromno-právnych sporoch o náhradu škody. I keď efektívne vymáhanie náhrady škôd vzniknutých v dôsledku protisúťažných konaní významne dopĺňa boj proti kartelom prostredníctvom verejného práva o ochrane hospodárskej súťaže je potrebné nájsť správnu rovnováhu medzi nimi, aby obe efektívne fungovali k čomu má prispieť aj táto nová právna úprava. I keď jednou z podmienok ochrany obchodného tajomstva podľa § 17 Obchodného zákonníka je to, že podnikateľ dané informácie utajuje a teda sa očakáva, že iniciatívne bude označovať informácie a podklady, ktoré žiada utajovať v konaní pred úradom ako obchodné tajomstvo, pričom analogicky možno pristupovať takto aj k dôverným informáciám, úrad vždy upozorní podnikateľa na možnosť označiť si takéto podklady a informácie. Úrad takéto informácie a podklady chráni. Nakladá s nimi v rámci spisu v špeciálnom režime a uchováva v ich priestoroch na to určených.

Návrh zákona v odseku 3 zároveň precizuje, že použitie informácií z vyhlásení účastníka dohody obmedzujúcej súťaž predloženého v rámci programu zhovievavosti a informácií získaných z podania účastníka konania predloženého v rámci rokovania o urovnaní podľa § 54 ods. 3 písm. b) je možné na účely dokazovania a rozhodnutia.

K § 56

K odseku 1

Podstata ustanovenia odseku 1 zostáva nezmenená a ustanovuje povinnosť úradu použiť informácie a podklady ním získané len na plnenie úloh podľa tohto zákona, alebo podľa osobitným predpisov (nariadenie (ES) č. 1/2003 v platnom znení, nariadenie (ES) č. 139/2004).

K odseku 2

Ustanovenia odseku 2 a nasl. špecifikujú povinnosť zamestnancov úradu, ako aj povinnosť predsedu a podpredsedov úradu zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa v súvislosti s výkonom svojej činnosti dozvedeli pri plnení úloh úradu. Ustanovenie § 16 zahŕňa všetky právomoci úradu, na základe ktorých úrad vykonáva ďalšie úlohy podľa ďalších ustanovení zákona, teda napríklad aj vykonávanie inšpekcií a prešetrovania. Táto právna úprava korešponduje tiež s ďalšími (v súčasnosti platnými) ustanoveniami zákona (ide najmä o § 1 zákona o ochrane hospodárskej súťaže, ktorý špecifikuje účel právnej úpravy), ktoré v spojení so znením zákona o slobode informácií (§ 11 ods. 1 písm. h)) vylučujú to, aby boli informácie súvisiace s výkonom dohľadu nad dodržiavaním zákona o ochrane hospodárskej súťaže sprístupnené podľa zákona o slobode informácií.

K odseku 3

V odseku 3 zákon ustanovuje výnimky, kedy poskytnutie informácií zamestnancom úradu, predsedom alebo podpredsedami úradu nie je možné považovať za porušenie povinnosti zachovávať mlčanlivosť. Oproti súčasnému zneniu sa okruh uvedených situácií rozšíril, pričom potreba uvedeného vyplýva najmä z praxe úradu a zo skúseností s vedením prešetrovania a inšpekcií. Za porušenie povinnosti zachovávať mlčanlivosť sa teda podľa odseku 3 písm. f) nepovažuje poskytnutie informácií, ktoré sú predmetom povinnosti zachovávať mlčanlivosť inému subjektu, s ktorým úrad uzatvoril dohodu o spolupráci, pričom úrad takýto subjekt písomne zaviazal k povinnosti zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, ktoré sa dozvie v súvislosti s vykonaním odbornej činnosti pre úrad. Vzhľadom na obmedzené zdroje a kapacity je úrad nútený využívať aj externé služby, prevažne od iných štátnych inštitúcií, prípadne vzdelávacích inštitúcií, ktorý môžu napomôcť úrad či už v oblasti spracovania dát alebo pri výkone inšpekcie. Samozrejme úrad bude vždy prihliadať na povahu údajov a potrebu ochrany efektivity prešetrovania a nebude poskytovať týmto subjektom akékoľvek informácie.

K odseku 4

Novým odsekom 4 sa zabezpečuje transponovanie čl. 6 a 7 smernice (EÚ) 2019/1 do znenia zákona. Jeho cieľom je zabezpečiť recipocitu a spoluprácu pri výmene informácií súvisiacich s informáciami získanými pri aplikácii programu zhovievavosti. Právnym základom pre toto ustanovenie je článok 12 nariadenia (ES) č. 1/2003 v platnom znení. Úrad podľa navrhovaného ustanovenia poskytne úradu iného členského štátu vyhlásenie žiadateľa

o program zhovievavosti iba v prípade, že na takýto postup dal priamo súhlas žiadateľ alebo v situácii, ak žiadajúci orgán preukáže úradu, že mu bola doručená žiadosť o program zhovievavosti od rovnakého žiadateľa, týkajúca sa rovnakého porušenia hospodárskej súťaže.

K § 57

Navrhované ustanovenie má za cieľ dosiahnuť súlad s čl. 5 smernice (EÚ) 2019/1. Cieľom je posilniť motiváciu účastníkov konania a iných fyzických a právnických osôb spolupracovať s úradom a predkladať na žiadosť úradu alebo s vlastnej iniciatívy informácie a podklady, ktoré prispejú k efektívnemu odhaľovaniu protisúťažného konania. Použitie určitého typu získaných informácií na vnútroštátnom súde ešte pred ukončením konania vedeného úradom môže totižto demotivovať subjekty v predkladaní informácií úradu, a tak sťažovať plnenie jeho úloh, ktoré mu boli zverené zákonom. Predmetom ustanovenia je uvedenej situácii zabrániť. Obmedzením voľného používania a distribúcie informácií získané zo spisov úradu sa zároveň zachováva efektívnosť prešetrovaní úradu.

K § 58

K odsekom 1 a 2

Právomoc úradu poskytnúť pomoc pri oznámení/doručení dokumentov účastníkom konania úradu členského štátu vyplýva z § 16 ods. 1 písm. l) zákona.

Ustanovením § 58 dochádza k transpozícii čl. 25 smernice (EÚ) 2019/1, podľa ktorého si orgány členských štátov na ochranu hospodárskej súťaže navzájom poskytujú pomoc pri doručovaní dokumentov adresátom resp. účastníkom správneho konania. Za účelom zabezpečenia vzájomnej pomoci, je v odseku 1 ustanovená povinnosť úradu poskytnúť úradu členského štátu na základe jeho dožiadania súčinnosť pri oznámení/doručovaní dokumentov adresátom, resp. účastníkom správneho konania. Úrad v prípade dožiadania vystupuje ako dožiadateľ orgán, ktorý je oprávnený vykonávať úkony v mene a na účet dožadujúceho úradu členského štátu.

V odseku 2 je upravená právomoc úradu žiadať úrad členského štátu o poskytnutie súčinnosti pri oznámení/doručení dokumentov adresátom, resp. účastníkom správneho konania. V takomto prípade úrad vystupuje ako dožadujúci orgán a úrad členského štátu vykonáva oznámenie/doručenie dokumentov adresátom resp. účastníkom správneho konania v mene a na účet úradu.

Môže ísť o rôzne typy/druhy dokumentov. V podmienkach úradu pôjde najmä o doručenie výzvy pred vydaním rozhodnutia týkajúceho sa údajného porušenia čl. 101 alebo čl. 102 ZFEÚ, ale môže ísť aj o akýkoľvek iný dokument vecne súvisiaci s konaním na presadzovanie práva ochrany hospodárskej súťaže podľa čl. 101 alebo čl. 102 ZFEÚ.

K § 59

Ustanovením § 59 sa transponuje čl. 26 smernice (EÚ) 2019/1, ktorý ustanovuje základný právny rámec vzájomnej pomoci pri zabezpečení výkonu právoplatných rozhodnutí, ktorými bola uložená pokuta alebo penále. Bližšia špecifikácia rozhodnutia, o ktorého výkon môže byť úrad požiadaný a rozhodnutia, o ktorého výkon môže úrad žiadať je uvedená v § 60. Úrad môže byť pri zabezpečení výkonu rozhodnutia, ktorým bola uložená pokuta alebo penále v postavení buď dožiadateľ orgánu (§ 61) alebo dožadujúceho orgánu (§ 62).

K odseku 1

V zmysle odseku 1 sa úrady členských štátov môžu na úrad obrátiť so žiadosťou o výkon rozhodnutia spĺňajúceho podmienky podľa § 60. Všetky úkony, ktoré úrad vykoná ako dožiadaný orgán pri zabezpečovaní výkonu takéhoto rozhodnutia sú vykonané v mene a na účet dožadujúceho úradu členského štátu.

K odseku 2

V odseku 2 sú zakotvené podmienky, ktoré musia byť splnené dožadujúcim úradom členského štátu, aby bol úrad povinný zabezpečiť na základe dožiadania výkon takéhoto rozhodnutia. Pri splnení týchto požiadaviek môže úrad odmietnuť vybavenie žiadosti len v prípadoch podľa § 61 ods. 9 tohto zákona. Dožadujúci úrad členského štátu musí pred dožiadaním úradu vynaložiť primerané úsilie na výkon predmetného rozhodnutia na svojom území a skonštatovať, že podnikateľ, voči ktorému je pokuta alebo penále vynútiteľné nemá v členskom štáte dožadujúceho úradu členského štátu dostatočný majetok umožňujúci vymożenie takejto pokuty alebo penále.

K odseku 3

V odseku 3 sa zavádza výnimka z podmienok uvedených v odseku 2, resp. alternatívny režim poskytnutia pomoci pri zabezpečení výkonu rozhodnutia ukladajúceho pokutu alebo penále. Úradu sa umožňuje poskytnúť pomoc pri zabezpečení výkonu rozhodnutia aj v prípade, ak dožadujúci orgán nesplnil, resp. nevie splniť podmienku uvedenú v § 61 ods. 5 písm. d), najmä z dôvodu, že podnikateľ voči ktorému je vynútiteľná pokuta alebo penále, nie je usadený v štáte dožadujúceho úradu členského štátu.

K odseku 4

V odseku 4 sa zakladá právomoc úradu obrátiť sa so žiadosťou o zabezpečenie výkonu rozhodnutia spĺňajúceho podmienky zakotvené v § 60 na úrad členského štátu.

K odseku 5

V odseku 5 sa ďalej uvádza, že tento postup môže úrad využiť najmä v prípade, že po vynaložení primeraného úsilia na zabezpečenie výkonu rozhodnutia, ktorým bola uložená pokuta alebo penále konštatoval, že podnikateľ, voči ktorému je vynútiteľná pokuta alebo penále nemá v Slovenskej republike dostatočný majetok umožňujúci vymożenie takejto pokuty alebo penále. Tento postup sa zdôrazňuje z dôvodu, že ak dôjde k splneniu uvedených požiadaviek pred dožiadaním úradu členského štátu o výkon predmetného rozhodnutia, príslušný úrad členského štátu je v zmysle smernice (EÚ) 2019/1 povinný takúto žiadosť úradu vybaviť, resp. môže odmietnuť jej vybavenie len pri splnení podmienok taxatívne vymedzených v smernici (EÚ) 2019/1.

K odseku 6

Odsek 6 upravuje poskytnutie súčinnosti zo strany úradu poverenej osobe, ktorou je podľa § 14 ods. 2 zákona č. 374/2014 Z. z. o pohľadávkach štátu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov právnická osoba so 100% majetkovou účasťou štátu v zakladateľskej pôsobnosti Ministerstva financií SR, ktorej predmetom podnikania je konsolidácia pohľadávok verejného sektora. Pričom aj pri poskytnutí tejto súčinnosti musia

byť splnené podmienky podľa § 60. Zabezpečenie výkonu právoplatného rozhodnutia sa vzťahuje aj na postúpené pohľadávky vo vlastníctve poverenej osoby.

K odseku 7

Odsek 7 upravuje právny poriadok ktorého štátu sa uplatňuje na premlčacie lehoty v súvislosti so vzájomnou pomocou pri výkone rozhodnutí v zmysle tohto paragrafu.

K § 60

Týmto ustanovením sa definuje okruh rozhodnutí, ktorých výkon môže byť zabezpečený prostredníctvom vzájomnej pomoci pri výkone rozhodnutí ukladajúcich pokutu alebo penále.

Konkrétne ide o rozhodnutia ukladajúce pokutu alebo penále za porušenie článku 101 a 102 ZFEÚ, porušenie povinnosti ukončiť porušovanie článku 101 a 102 ZFEÚ, ktorá bola uložená rozhodnutím, porušenie povinnosti predložiť pravdivé a úplne informácie a podklady v stanovenej lehote na základe žiadosti o informácie, porušenie povinnosti podať ústne vysvetlenie, porušenie povinnosti poskytnúť súčinnosť potrebnú na účely vykonania inšpekcie a jej riadny priebeh, porušenie povinnosti zabezpečiť neporušenie pečatí pripevnených počas inšpekcie, porušenie povinnosti zabezpečiť predloženie pravdivej a úplnej odpovede zamestnancami podnikateľa na žiadosť o vysvetlenie v súvislosti s vykonávanou inšpekciou alebo porušenie povinnosti konať v súlade s uloženými (behaviorálnymi alebo štrukturálnymi) opatreniami, dočasnými opatreniami alebo záväzkami.

Napr. o rozhodnutie ukladajúce pokutu za porušenie povinnosti ukončiť porušovanie článku 101 a 102 ZFEÚ, ktorá bola uložená rozhodnutím by mohlo ísť pri rozhodnutí o uložení pokuty podľa § 42 ods. 1 písm. e) tohto zákona, o rozhodnutie ukladajúce pokutu za porušenie povinnosti predložiť pravdivé a úplne informácie a podklady v stanovenej lehote na základe žiadosti o informácie by napr. išlo pri rozhodnutí o uložení pokuty podľa § 44 ods. 1 písm. a) tohto zákona a o rozhodnutie ukladajúce pokutu za porušenie povinnosti poskytnúť súčinnosť potrebnú na účely vykonania inšpekcie a jej riadny priebeh, porušenie povinnosti zabezpečiť neporušenie pečatí pripevnených počas inšpekcie alebo porušenie povinnosti zabezpečiť predloženie pravdivej a úplnej odpovede zamestnancami podnikateľa na žiadosť o vysvetlenie v súvislosti s vykonávanou inšpekciou by napr. išlo pri rozhodnutí o uložení pokuty podľa § 44 ods. 2 tohto zákona.

K § 61 a 62

Ustanovenia § 61 a § 62 predstavujú transpozičné ustanovenie čl. 27 smernice (EÚ) 2019/1, ktoré ustanovuje náležitosti spolupráce orgánov členských štátov pri oznamovaní dokumentov adresátom, resp. účastníkom konania ako aj pri zabezpečení výkonu rozhodnutia ukladajúceho pokutu alebo penále, obsahové náležitosti jednotného exekučného titulu, stanovenie jazyka komunikácie orgánov členských štátov, pravidlá úhrady nákladov, ktoré vznikli pri tejto spolupráci, ako aj možnosť a dôvody odmietnutia spolupráce.

Smernica (EÚ) 2019/1 ukladá právny rámec na vytvorenie všestrannej vzájomnej spolupráce orgánov na ochranu hospodárskej súťaže členských štátov. Vzhľadom na túto skutočnosť, úrad môže byť na jednej strane v pozícii dožiadaného orgánu (§ 61) t. z. úrad je orgánom, ktorý na základe žiadosti, ktorá mu bola doručená cez on-line platformu oznamuje dokumenty adresátom, resp. účastníkom konania alebo v mene a na účet dožadujúceho orgánu zabezpečuje výkon rozhodnutia orgánu členského štátu ukladajúceho pokutu alebo penále. Na

druhej strane úrad môže byť aj v pozícii dožadujúceho orgánu (§ 62), t. j. orgánom, ktorý žiada orgán iného členského štátu o oznámenie dokumentov adresátom resp. účastníkom konania alebo ich žiada o zabezpečenie výkonu rozhodnutia úradu ukladajúceho pokutu alebo penále.

Na účely technického zabezpečenia spolupráce orgánov členských štátov bola založená/vytvorená on-line platforma, cez ktorú bude prebiehať komunikácia medzi jednotlivými orgánmi pri oznamovaní dokumentov adresátom, resp. účastníkom správneho konania a pri zabezpečení výkonu rozhodnutia ukladajúceho pokutu alebo penále. Výhodou komunikácie prostredníctvom on-line platformy je rýchlosť a efektívnosť komunikácie.

Orgány členských štátov sú povinné vybaviť žiadosti o spoluprácu bez zbytočného odkladu. Pod pojmom bez zbytočného odkladu sa rozumie oznámenie dokumentu adresátom resp. účastníkom správneho konania alebo zabezpečenie výkonu rozhodnutia ukladajúceho pokutu alebo penále v lehote v akej sa oznamujú dokumenty adresátom, resp. účastníkom v rámci vlastných správnych konaní alebo v lehote, v ktorej sú orgány členských štátov povinné zabezpečiť výkon svojich vlastných rozhodnutí ukladajúcich pokutu alebo penále. Tieto lehoty sú stanovené buď vo všeobecne záväzných právnych predpisoch členských štátov alebo v interných dokumentoch orgánov členských štátov. Avšak aby nedošlo k uplynutiu lehoty podľa právneho poriadku dožadujúceho orgánu, dožiadané orgány členských štátov sú povinné pri vybavovaní žiadosti v zmysle § 58 a § 59 vziať do úvahy lehotu, ktorá je uvedená v jednotnom exekučnom titule.

Všeobecne sa proces spolupráce začne doručením žiadosti o spoluprácu, ktorou je tzv. jednotný exekučný titul s pripojenou kópiou dokumentu, ktorý sa má oznámiť adresátovi, resp. účastníkovi konania alebo s pripojenou kópiou rozhodnutia ukladajúceho pokutu alebo penále, ktorého výkon sa má zabezpečiť.

Jednotný exekučný titul je jediným dokumentom a nepodlieha žiadnemu potvrdeniu alebo schváleniu zo strany dožiadaného orgánu členského štátu, musí však obsahovať náležitosti, ktoré ustanovuje smernica (EÚ) 2019/1. Jednotný exekučný titul spolu s kópiou rozhodnutia ukladajúceho pokutu alebo penále je zároveň exekučným titulom v zmysle zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „exekučný poriadok“).

Náležitosti jednotného exekučného titulu sa líšia podľa toho, či sa jednotným exekučným titulom požaduje oznámenie dokumentov podľa § 58 alebo sa požaduje zabezpečenie výkonu rozhodnutia ukladajúceho pokutu alebo penále podľa § 59.

Predpokladá sa, že v rámci ECN siete budú prijaté bližšie podmienky spolupráce.

Jednotný exekučný titul prostredníctvom, ktorého sa žiada o oznámenie dokumentu adresátom resp. účastníkom správneho konania v zmysle § 58 musí podľa § 61 ods. 4 ako aj podľa § 62 ods. 3 obsahovať: meno, známu adresu adresáta a všetky ďalšie relevantné informácie na určenie totožnosti adresáta, zhrnutie relevantných skutočností a okolností, zhrnutie pripojenej kópie dokumentu, ktorý sa má oznámiť adresátovi, názov, adresu a ďalšie kontaktné údaje buď úradu alebo dožiadaného úradu členského štátu, podľa toho kto je v postavení dožiadaného orgánu a lehotu, v ktorej sa má dokument oznámiť adresátovi alebo lehotu, v ktorej sa má oznámenie uskutočniť.

Jednotný exekučný titul prostredníctvom, ktorého sa žiada o zabezpečenie výkonu rozhodnutia ukladajúceho pokutu alebo penále v zmysle § 59 musí okrem náležitostí uvedených v § 61 ods. 4 písm. a) až d) alebo v § 62 ods. 3 písm. a) až d) obsahovať aj ďalšie informácie, ktoré sú uvedené v § 61 ods. 5 písm. a) až e) alebo v § 62 ods. 6 písm. a) až e). Bez uvedenia týchto informácií/údajov by zabezpečenie výkonu rozhodnutia nebolo možné.

Obsahovými náležitosťami nevyhnutnými na zabezpečenie výkonu rozhodnutia sú okrem informácií, ktorými sú meno, adresa, a iné relevantné informácie na určenie totožnosti adresáta, zhrnutie relevantných skutočností a okolností, zhrnutie pripojenej kópie rozhodnutia, ktorého výkon sa má zabezpečiť, názov, adresa a ďalšie kontaktné údaje orgánu, ktorý má výkon zabezpečiť aj informácia o rozhodnutí povoľujúcom výkon rozhodnutia v štáte dožadujúceho orgánu, dátum právoplatnosti rozhodnutia, ktoré sa má vykonať, uvedenie výšky pokuty alebo penále, informácie preukazujúce primerané úsilie vynaložené dožadujúcim orgánom na výkon rozhodnutia na jeho území a lehota, v ktorej sa má výkon rozhodnutia uskutočniť.

Tieto náležitosti jednotného exekučného titulu sú stanovené v rovnakom rozsahu v oboch prípadoch, či už je úrad dožiadaný orgán alebo dožadujúci.

V prípade, ak je úrad v postavení dožadujúceho orgánu, tak v jednotnom exekučnom titule uvádza informácie, ktoré získal v súvislosti s výkonom rozhodnutia na území Slovenskej republiky. Ako už bolo aj vyššie uvedené, úrad postupuje pri výkone rozhodnutia podľa ustanovení Správneho poriadku a podľa ustanovení exekučného poriadku. Právoplatné rozhodnutie úradu je v zmysle § 46 ods. 2 písm. f) exekučného poriadku exekučný titul. Preto, ak nedôjde k dobrovoľnému plneniu podá úrad v zmysle § 48 exekučného poriadku návrh na začatie exekúcie na príslušný súd. Ak poverený súdny exekútor informuje úrad, že povinný nemá dostatok majetku na území Slovenskej republiky, tak toto oznámenie úrad môže priložiť k jednotnému exekučnému titulu, ako informáciu preukazujúcu jednak úsilie úradu vykonať rozhodnutie, ako aj nedostatok majetku účastníka konania na území Slovenskej republiky.

Povinnou obsahovou náležitosťou jednotného exekučného titulu je v zmysle § 61 ods. 5 písm. b) a rovnako aj v zmysle § 62 ods. 6 písm. b) uvedenie dátumu právoplatnosti rozhodnutia ukladajúceho pokutu alebo penále. Vzhľadom na možnú odlišnosť právnych poriadkov iných členských štátov, ako aj iné náležitosti, ktoré sú potrebné pre výkon rozhodnutia smernica (EÚ) 2019/1 ustanovila povinnosť uvádzať dátum právoplatnosti rozhodnutia. V podmienkach SR je však okrem uvedenia právoplatnosti rozhodnutia potrebné uviesť v návrhu na začatie exekúcie aj údaj o vykonateľnosti rozhodnutia. Z tohto dôvodu zákon v § 61 ods. 7 stanovuje, že na účely návrhu na vykonanie exekúcie v zmysle exekučného poriadku sa za dátum vykonateľnosti považuje dátum právoplatnosti rozhodnutia uvedený v jednotnom exekučnom titule.

Podľa § 61 ods. 5 písm. c) a tiež podľa § 62 ods. 6 písm. c) je povinnou obsahovou náležitosťou jednotného exekučného titulu aj uvedenie výšky uloženej pokuty alebo penále. V prípade, ak je úrad dožadujúcim orgánom a žiada o zabezpečenie výkonu rozhodnutia v členskom štáte, v ktorom platí iná mena než euro uvádza pokutu alebo penále v mene euro. Opačne, ak je úrad dožiadaný úradom členského štátu, v ktorom platí iná mena než euro, dožadujúci orgán uvedie sumu pokuty alebo penále v mene, ktorá platí na jeho území. Na účely návrhu na vykonanie exekúcie v zmysle exekučného poriadku úrad v zmysle § 61 ods. 6 prevedie sumu uvedenú v jednotnom exekučnom titule dožadujúcim orgánom podľa

výmenného kurzu platného v deň uloženia pokuty alebo penále na euro. Suma pokuty sa teda vymôže v eurách a v eurách bude aj poukázaná povereným súdnym exekútorom na číslo účtu uvedené orgánom členského štátu v jednotnom exekučnom titule.

Ďalšou povinnou náležitosťou jednotného exekučného titulu je v zmysle § 61 ods. 5 písm. e) resp. § 62 ods. 6 písm. e) je uvedenie lehoty, v ktorej sa má výkon rozhodnutia uskutočniť. Lehoty sa spravujú v zmysle § 59 ods. 7 zákona vnútroštátnym právom dožadujúceho orgánu a keďže nie je možné, aby dožiadaný orgán disponoval informáciami o premlčacích lehotách dožadujúceho orgánu, preto je potrebné, aby dožadujúci orgán preto uviedol lehotu, v ktorej sa má výkon rozhodnutia ukladajúceho pokutu alebo penále uskutočniť.

Ako bolo už vyššie uvedené v záujme naplnenia účelu smernice (EÚ) 2019/1, orgány na ochranu hospodárskej súťaže členských štátov sú povinné vykonať žiadosť iného orgánu na ochranu hospodárskej súťaže. Odmietnuť vykonanie žiadosti iného orgánu na ochranu hospodárskej súťaže môžu dožiadané orgány len z taxatívne uvedených dôvodov, ktorými sú nesplnenie potrebných obsahových náležitostí jednotného exekučného titulu, alebo ak by vybavenie žiadosti bolo v zjavnom rozpore s verejným poriadkom dožiadaného orgánu. smernica (EÚ) 2019/1 pred odmietnutím žiadosti o spoluprácu ustanovuje povinnosť dožiadaného orgánu informovať dožadujúci orgán o úmysle odmietnuť žiadosť.

Úrad je teda povinný poskytnúť súčinnosť pri vybavení žiadosti iného orgánu členského štátu. Odmietnuť poskytnúť súčinnosť pri vybavení žiadosti môže len z dôvodov uvedených v § 61 ods. 9.

V zmysle § 61 ods. 10, ak úrad odmietne poskytnutie súčinnosti pri vybavení žiadosti, musí o tejto skutočnosti upovedomiť dožadujúci orgán. Ak jednotný exekučný titul neobsahuje všetky potrebné zákonom požadované informácie, úrad je povinný kontaktovať dožadujúci orgán a požiadať ho o ich doplnenie, a až keď aj napriek požiadaniu o doplnenie nedôjde k predloženiu požadovaných informácií môže úrad odmietnuť vybavenie žiadosti v zmysle § 61 ods. 9 písm. b). Úrad môže v zmysle § 61 ods. 9 písm. a) odmietnuť vybaviť žiadosť aj v prípade, že môže preukázať opodstatnené dôvody potvrdzujúce, že vybavenie žiadosti by bolo zjavnom v rozpore s verejným poriadkom Slovenskej republiky.

Orgány členských štátov na ochranu hospodárskej súťaže, ako bolo už vyššie spomenuté, navzájom komunikujú prostredníctvom on-line platformy väčšinou v anglickom jazyku.

Voľba jazyka komunikácie týkajúceho sa jednotného exekučného titulu, ako aj kópie dokumentu, ktorý sa má oznámiť alebo kópie rozhodnutia, ktorého výkon sa má zabezpečiť medzi orgánmi členských štátov vychádza z ustanovení smernice (EÚ) 2019/1 a v zásade platí, že dožadujúci orgán je povinný poskytnúť jednotný exekučný titul, ako aj kópiu dokumentu, ktorý sa má oznámiť alebo ktorého výkon sa má zabezpečiť v úradnom jazyku dožiadaného orgánu členského štátu. Orgány členských štátov sa však môžu dohodnúť aj na inom jazyku, prípadne sa tiež môžu dohodnúť, že dožiadaný orgán zabezpečí preklad jednotného exekučného titulu do potrebného jazyka. Napríklad, ak by bol problém zabezpečiť preklad dokumentov do úradného jazyka dožiadaného orgánu, môžu sa orgány dohodnúť na vyriešení tohto problému tým, že sa tieto dokumenty poskytnú v inom jazyku, prípadne na zabezpečení prekladu dokumentov dožiadaným orgánom na náklady dožadujúceho orgánu. Ustanovenia § 61 ods. 8 a § 62 ods. 7 a 8 sú transpozíčné ustanovenia smernice (EÚ) 2019/1 týkajúce sa jazyka komunikácie.

V rámci komunikácie medzi orgánmi členských štátov je možné požadovať od dožadujúceho orgánu aj iné doplňujúce informácie, ktoré by mohli napomôcť úspešnému vybaveniu žiadosti § 61 ods. 11. Ustanovenie § 62 ods. 9, oprávňuje úrad, ak je dožadujúcim orgánom, poskytnúť na žiadosť dožiadaného orgánu dodatočné informácie potrebné na vybavenie žiadosti.

V súvislosti s poskytnutím súčinnosti pri vybavení žiadosti dožadujúceho orgánu môžu dožiadanému orgánu vzniknúť náklady spojené s vybavením žiadosti. Ustanovenia § 61 ods. 12 a 13 a § 62 ods. 10 sú transpozičné ustanovenia týkajúce sa úhrady nákladov, ktoré vznikli v súvislosti s vybavením žiadosti. Týmto nákladmi môžu byť napríklad náklady, ktoré vznikli v súvislosti s prekladom dokumentov, správne poplatky za podanie návrhu na začatie exekúcie a pod. Ustanovením § 62 ods. 11 sa ustanovuje povinnosť poverenej osobe podľa zákona o pohľadávkach štátu poskytnúť úradu potrebnú súčinnosť pri zabezpečení výkonu rozhodnutia, keď úrad na základe jej žiadosti požiada o zabezpečenie výkonu rozhodnutia úrad iného členského štátu.

K § 63

Ustanovenie § 63 je transpozičné ustanovenie čl. 28 smernice (EÚ) 2019/1 a ustanovuje, ktorý právny poriadok sa má aplikovať na spory týkajúce sa vymedzených aspektov vzájomnej pomoci a určuje štát, ktorého orgány sú v takýchto prípadoch príslušné na rozhodovanie.

V prípade, že napr. orgán na ochranu hospodárskej súťaže Belgického kráľovstva prostredníctvom jednotného exekučného titulu požiada úrad o výkon rozhodnutia ukladajúceho pokutu, spory týkajúce sa zákonnosti jednotného exekučného titulu, ako aj spory týkajúce sa zákonnosti samotného rozhodnutia ukladajúceho pokutu patria do právomoci príslušných orgánov členského štátu dožadujúceho orgánu a upravuje ich právo uvedeného členského štátu. V tomto prípade by sa teda takýto spor spravoval právnym poriadkom Belgického kráľovstva a príslušné orgány Belgického kráľovstva by tiež boli príslušné o tomto spore rozhodnúť. V tejto súvislosti možno tiež pripomenúť, že jednotný exekučný titul v zmysle § 61 ods. 3 nepodlieha na území Slovenskej republiky nijakému úkonu uznania, doplnenia ani nahradenia. Týmto ustanovením nie je dotknutá právomoc úradu posúdiť, či jednotný exekučný titul obsahuje všetky potrebné náležitosti v zmysle § 61 ods. 9, aby mohol byť vybavený.

Ak by však bola predmetnom sporu napr. nezákonnosť exekúcie na vymoženie predmetnej pokuty v Slovenskej republike, ku ktorej výkonu dochádza na základe predmetného jednotného exekučného titulu, tento spor by v zmysle § 61 ods. 1 patril do právomoci súdov Slovenskej republiky a upravoval by ho právny poriadok Slovenskej republiky.

K § 64

Toto ustanovenie splnomocňuje úrad na vydanie všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorými ustanoví podrobnosti týkajúce sa určenia prahových hodnôt, náležitosti oznámenia koncentrácie, odmeňovanie členov rady, podrobnosti o programe zhovievavosti a podrobnosti o urovnanií.

K § 65

Prechodné ustanovenia upravujú najmä procesnú stránku. Konanie úradu začaté podľa predpisov účinných do prijatia tohto návrhu zákona sa dokončia podľa ustanovení tohto návrhu zákona. Právne účinky úkonov zostávajú zachované.

Vzhľadom na skutočnosť, že sa vypúšťa jedno notifikačné kritérium v rámci kontroly koncentrácií, v odseku 3 sa stanovuje, že začaté konania podľa doterajších predpisov sa zastavia, ak oznámená koncentrácia podľa novej právnej úpravy nepodlieha kontrole úradu.

Odsek 5 upravuje že súčasný predseda úradu, podpredseda úradu, člen Rady úradu sa považujú za vymenovaných podľa novej právnej úpravy. Funkčné obdobie predsedu však uplynie riadne po uplynutí 5 rokov od jeho vymenovania, resp. kým nebude vymenovaný nový predseda. Rovnako to platí pre doteraz vymenovaných členov Rady úradu, ktorým sa začaté plynutie funkčného obdobia novou právnou úpravou nijak nenarušuje. Súčasný podpredseda nemal stanovené funkčné obdobie, navrhuje sa teda, aby jeho funkčné obdobie končilo spolu s funkčným obdobím súčasného predsedu úradu, čo je november 2021. Zároveň, ak k tomu dátumu nebude vymenovaný nový podpredseda, podľa návrhu zákona zostáva vo funkcii do vymenovania nového podpredsedu, aby bola zaručená kontinuita rozhodovacieho procesu.

Na ukladanie sankcií sa vzťahuje zákaz retroaktivity, a teda sa zohľadní len priaznivejšia právna úprava. V prípade zavedenia 10- ročnej prekluzívnej lehoty to napríklad znamená, že táto sa uplatní len na porušenia, ku ktorým dôjde po účinnosti tohto zákona, v prípade trvajúcich porušení, ak porušenie trvalo aj po účinnosti zákona. Uvedené platí bez ohľadu na to, či úrad v týchto veciach už vedie prešetrovanie alebo správne konanie. Rozhodujúci je moment porušenia, resp. moment ukončenia porušenia.

Ustanovenie sa vzťahuje na všetky sankcie pre všetky subjekty sankcionovateľné podľa zákona.

K § 66

Upravuje sa, ktorých právnych predpisov sa prijatie návrhu zákona dotkne, a bude ich preto potrebné zrušiť.

K § 67

Preberané právne akty EÚ sú stanovené v prílohe.

Čl. II

Uvedeným ustanovením sa transponuje čl. 11 ods. 2 smernice (EÚ) 2019/1, ktorý ustanovuje právomoc orgánov na ochranu hospodárskej súťaže ukladať dočasné opatrenia. Podľa smernice je okrem iného osobitne potrebné umožniť všetkým orgánom na ochranu hospodárskej súťaže reagovať na vývoj na rýchlo sa meniacich trhoch. Členské štáty majú taktiež zabezpečiť, aby zákonnosť takýchto opatrení vrátane ich proporcionality bolo možné preskúmať v rámci skrátených odvolacích konaní alebo iných postupov, ktoré tiež umožňujú

zrýchlenú súdnu kontrolu. Z tohto dôvodu je potrebné zaviesť lehotu pre správny súd na preskúmanie rozhodnutia o uložení dočasného opatrenia podľa všeobecne záväzného právneho predpisu upravujúceho oblasť ochrany hospodárskej súťaže. Ak by súdy rozhodovali neprimerane dlho, bolo by to nevýhodné nielen pre adresáta rozhodnutia - podnikateľa, ale aj pre samotný stav na trhu. Vzhľadom na skutočnosť, že dočasné opatrenia majú byť prijímané dočasne, prieskum rozhodnutia by mal skončiť skôr, ako samotné správne konanie a v takej lehote, aby mohlo dočasné opatrenie plniť svoj cieľ, resp. zamýšľaný účinok.

Zmena nadväzuje na zmenu v bode 1, v ktorom sa stanovuje lehota pre správny súd na preskúmanie rozhodnutia protimonopolného úradu o uložení dočasného opatrenia podľa všeobecne záväzného právneho predpisu upravujúceho oblasť ochrany hospodárskej súťaže. Z dôvodov uvedených k tomuto novelizačnému bodu je potrebné zaviesť aj lehotu pre kasačný súd na prieskum rozhodnutia.

Čl. III

Ustanovenia § 22 zákona č. 575/2001 Z. Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov obsahujú úpravu viacerých vedúcich ostatných ústredných orgánov štátnej správy, ale funkčné obdobie je v kompetenčnom zákone upravené len vo vzťahu k predsedovi úradu. Úprava dĺžky funkčného obdobia vedúcich ostatných ústredných orgánov štátnej správy je štandardne obsiahnutá v osobitných zákonoch, ktoré upravujú činnosť týchto ostatných ústredných orgánov štátnej správy. Vzhľadom na uvedené sa navrhuje vypustiť úprava dĺžky funkčného obdobia predsedu úradu z § 22 ods. 2 kompetenčného zákona a ponechať ju len v zákone o ochrane hospodárskej súťaže (§ 13 ods. 3). Dĺžka funkčného obdobia predsedu úradu sa oproti doterajšej právnej úprave nemení (5 rokov).

V nadväznosti na zmenu súvisiacu s menovaním podpredsedu úradu, sa navrhuje v § 22 ods. 6 vypustenie poslednej vety.

Čl. IV

Navrhuje sa dátum nadobudnutia účinnosti dňa 1. mája 2021 vzhľadom na dĺžku legislatívneho procesu.